

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

DECYZJE

Zgodnie z przepisami art. 30 i 31 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, które dotyczą nieujawniania informacji objętych tajemnicą zawodową, w opublikowanej wersji niniejszej decyzji pominięto niektóre informacje. Pominięte fragmenty oznaczono symbolem: [...].	WERSJA OGÓLNODOSTĘPNA Niniejszy dokument został udostępniony wyłącznie w celach informacyjnych.
--	--

DECYZJA KOMISJI (UE) 2021/69

z dnia 24 lutego 2020 r.

w sprawie pomocy państwa SA.43549 (2017/C) (ex.2017/FC) (ex.2016/NN) (ex.2015/EO) wdrożonej przez Rumunię na rzecz CFR Marfă

(notyfikowana jako dokument nr C(2020) 1115)

(Jedynie tekst w języku rumuńskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag ⁽¹⁾ zgodnie z przywołanymi powyżej artykułami i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Pismem z dnia 24 września 2015 r. Rumunia poinformowała Komisję, że w czerwcu 2013 r. przekształcono w kapitał własny dług publiczny w wysokości 1 669 mln RON (ok. 363 mln EUR ⁽²⁾) spółki Societatea Națională de Transport Feroviar de Marfa CFR S.A. (zwanej dalej „CFR Marfă”) – będącej należącym do państwa operatorem usług kolejowego transportu towarowego – wobec należącego do państwa zarządcy infrastruktury kolejowej, CFR Infrastructură, różnych organów zabezpieczenia społecznego i podatkowych ⁽³⁾. Na podstawie informacji przekazanych przez Rumunię Komisja zdecydowała się wszcząć z urzędu postępowanie dotyczące środków na rzecz CFR Marfă, które zarejestrowano jako sprawę dotyczącą pomocy państwa nr SA.43549 (2015/CP).

⁽¹⁾ Dz.U. C 198 z 8.6.2018, s. 16.

⁽²⁾ Kurs wymiany przyjęty w niniejszej decyzji jest tożsamy z kursem przyjętym w decyzji o wszczęciu postępowania, tj. 1 EUR = 4,6 RON, jak przedstawiono na stronie internetowej EBC w dniu 13 września 2017 r. Dane liczbowe w euro przedstawiono jedynie w celach informacyjnych; oficjalne dane podano w lejach rumuńskich (RON). https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-ron.en.html

⁽³⁾ Rozporządzenie w trybie pilnym nr 61/2013 regulujące niektóre środki finansowe i polityki fiskalnej z dnia 12 czerwca 2013 r., opublikowane w Dzienniku Urzędowym Rumunii nr 363 z dnia 18 czerwca 2013 r.

- (2) Pismami z dnia 17 listopada 2015 r., z dnia 6 lipca 2016 r. i z dnia 6 kwietnia 2017 r. Komisja zwróciła się o udzielenie dodatkowych informacji na temat środków na rzecz CFR Marfă. Rumunia udzieliła odpowiedzi w pismach z dnia 24 grudnia 2015 r., z dni 10 i 11 sierpnia 2016 r. oraz z dnia 12 maja 2017 r. Rumunia dokonała również wstępnego zgłoszenia zamiany długu na udziały w kapitale własnym w dniu 5 października 2016 r., które to wstępne zgłoszenie zostało dołączone do wspomnianej powyżej wszczętej z urzędu sprawy dotyczącej pomocy państwa.
- (3) W dniu 6 marca 2017 r. Komisja otrzymała formalną skargę („skarga”) od Stowarzyszenia Prywatnych Kolejowych Przewoźników Towarowych w Rumunii („skarżący” lub „OPSFPR”, tj. Organizația Patronală a Societăților Feroviare Private din Romania)⁽⁴⁾, reprezentującego interesy prywatnych przedsiębiorstw działających w branży kolejowych przewozów towarowych w Rumunii. Skargę tę wraz z wnioskiem o przekazanie dalszych informacji technicznych wysłano do Rumunii w dniu 6 kwietnia 2017 r. Rumunia przekazała swoje uwagi dotyczące skargi w dniu 12 maja 2017 r.
- (4) W dniu 19 września skarżący przedłożył Komisji addendum do skargi. Wersję addendum nieopatrzoną klauzulą poufności przekazano Rumunii w celu uzyskania jej uwag. Rumunia udzieliła odpowiedzi w dniu 6 października 2017 r.
- (5) Pismem z dnia 18 grudnia 2017 r. Komisja poinformowała Rumunię o podjęciu decyzji w sprawie wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego dotyczącego pomocy państwa zgodnie z art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- (6) Decyzję Komisji o wszczęciu postępowania (zwaną dalej „decyzją o wszczęciu postępowania”) opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁽⁵⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia swoich uwag dotyczących pomocy/środka.
- (7) W dniu 20 lutego 2018 r. Komisja otrzymała wstępne uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania.
- (8) W dniu 6 lipca 2018 r. Komisja otrzymała także uwagi od zainteresowanych stron. W dniu 16 lipca 2018 r. Komisja przekazała te uwagi Rumunii, zapewniając jej możliwość udzielenia na nie odpowiedzi. Rumunia przedstawiła swoje uwagi dotyczące uwag osób trzecich w piśmie z dnia 14 sierpnia 2018 r.
- (9) Komisja przesłała Rumunii kolejne wnioski o udzielenie informacji, w szczególności w dniach 14 listopada 2018 r. i 15 marca 2019 r., na które to wnioski władze rumuńskie odpowiedziały odpowiednio w dniu 19 grudnia 2018 r. i w dniach 27 czerwca, 9 lipca, 13 września i 6 listopada 2019 r.
- (10) Komisja odbyła szereg różnych spotkań z władzami rumuńskimi, przy czym ostatnie spotkanie odbyło się w dniu 24 lipca 2019 r., po którym to Rumunia przedstawiła dodatkowe informacje w dniu 13 września 2019 r.

2. SZCZEGÓŁOWY OPIS ŚRODKÓW POMOCY

2.1. Beneficjent

- (11) CFR Marfă jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością będącą w całości własnością państwa („przedsiębiorstwo państwowe”), świadcząca usługi kolejowych przewozów towarowych i obsługującą terminale multimodalne. Rumunia, jako jedyny akcjonariusz, obecnie zarządza spółką i nadzoruje ją (np. w odniesieniu do jej rocznego budżetu) za pośrednictwem Ministerstwa Transportu.
- (12) CFR Marfă została założona jako spółka akcyjna w dniu 1 października 1998 r. po reorganizacji zasiedziałego operatora rumuńskich linii kolejowych, Societatea Națională Căile Ferate Române („SNCFR”)⁽⁶⁾, zintegrowanej pionowo spółki kolejowej, którą następnie podzielono na pięć następujących niezależnych spółek: CFR Infrastructură (lub CFR SA, zarządca infrastruktury będący w całości własnością państwa, zwany dalej „CFR Infrastructură”), CFR Marfă, CFR Călători (kolejowy przewoźnik pasażerski będący w całości własnością państwa), CFR Gevaro (spółka świadcząca usługi związane z wagonami restauracyjnymi i sypialnianymi) oraz Societatea de Administrare Active Feroviare – SAAF (spółka zarządzająca nadwyżką taboru kolejowego przeznaczoną na sprzedaż, wynajem lub złomowanie).

⁽⁴⁾ W chwili składania skargi do Stowarzyszenia należało 16 członków, z których 13 prowadziło działalność w branży kolejowych przewozów towarowych (w odróżnieniu od kolejowych przewozów pasażerskich). Członkami Stowarzyszenia były między innymi następujące przedsiębiorstwa: Grup Feroviar Român S.A. („GFR”), Deutsche Bahn Cargo Romania („DB Cargo Romania”), Unicom Tranzit SA („Unicom Tranzit”), Cargo Trans Vagon S.A. („Cargo Trans Vagon”), Transferoviar Grup S.A. („Transferoviar Grup”), Vest Trans Rail S.R.L. („Vest Trans Rail”), Servtrans Invest S.A. („Servtrans Invest”), Tehnotrans Feroviar S.R.L. („Tehnotrans”), Via Terra Spedition, Rail Cargo Carrier Romania (należące do grupy Austrian Rail Cargo Group), Tim Rail Cargo, Rail Force S.R.L. oraz Trans Expedition Feroviar S.R.L.

⁽⁵⁾ Zob. przypis 1.

⁽⁶⁾ Rządowe rozporządzenie w trybie pilnym nr 12/1998 w sprawie reorganizacji SNCFR i transportu kolejowego.

- (13) CFR Marfă świadczy usługi kolejowych przewozów towarowych m.in. krajowego węgla, cementu, produktów chemicznych, zbóż oraz ropy naftowej, drewna, soli i metali, obsługuje terminale multimodalne i świadczy usługi dodatkowe, takie jak obsługa lokomotywowni, usługi związane z paliwem i logistyką. Do najważniejszych klientów CFR Marfă należą inne przedsiębiorstwa państwowe, takie jak CE Hunedoara, byli producenci chemikaliów Oltchim, Salrom, a także przedsiębiorstwa zajmujące się systemami ciepłowniczymi.
- (14) W 2017 r. kolejowe przewozy towarowe stanowiły 30,2 % rynku transportu towarowego w Rumunii, w porównaniu z 30,7 % w 2013 r. i zaledwie 24,9 % w 2007 r. ⁽⁷⁾ Udział transportu drogowego był stosunkowo wyższy – wahał się od 53,5 % w 2007 r. do 40,3 % w 2013 r. i 42,4 % w 2017 r., natomiast udział transportu śródlądową drogą wodną wynosił od 25,2 % w 2007 r. do 29 % w 2013 r. i 27,4 % w 2017 r. ⁽⁸⁾
- (15) W 1998 r. Rumunia przyznała dostęp do swojej sieci kolejowej zagranicznym kolejowym przewoźnikom towarowym ⁽⁹⁾. Od chwili przystąpienia Rumunii do UE w 2007 r. udział CFR Marfă w rynku w sektorze kolejowych przewozów towarowych mierzony wolumenem (w tysiącach ton przewożonych towarów) stopniowo się zmniejszał z [70–80]% w 2007 r. do [50–60]% w 2014 r. i do [40–50]% w 2018 r. Udział CFR Marfă w rynku mierzony odległością pokonaną w ramach przewozu towarów (tonokilometry) również zmalał z [60–70]% w 2007 r. do [40–50]% w 2014 r. i do [30–40]% w 2018 r. ⁽¹⁰⁾ Oznacza to, że udział CFR Marfă w całym rynku przewozów towarowych w Rumunii wynosił [5–10]%, w porównaniu z łącznym udziałem w rynku prywatnych kolejowych przewoźników towarowych wynoszącym [10–20]% ⁽¹¹⁾.

Tabela 1

Zmiany udziału w rynku (kolejowych przewozów towarowych) CFR Marfă w latach 2007–2018

Udział w rynku (%)		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (*)
według wolumenu przewożonych towarów	CFR Marfă	[70–80]	[60–70]	[50–60]	[50–60]	[60–70]	[50–60]	[50–60]	[50–60]	[50–60]	[40–50]	[40–50]	[40–50]
	Inni kolejowi przewoźnicy towarowi	[20–30]	[30–40]	[40–50]	[40–50]	[30–40]	[40–50]	[40–50]	[40–50]	[50–60]	[50–60]	[50–60]	[50–60]
według odległości pokonanej w ramach przewozu towarów (tkm)	CFR Marfă	[60–70]	[50–60]	[40–50]	[40–50]	[40–50]	[40–50]	[40–50]	[40–50]	[40–50]	[30–40]	[30–40]	[30–40]
	Inni kolejowi przewoźnicy towarowi	[30–40]	[40–50]	[50–60]	[50–60]	[50–60]	[50–60]	[50–60]	[50–60]	[60–70]	[60–70]	[60–70]	[60–70]

(*) Tylko pierwsze 9 miesięcy 2018 r.

Źródło: Uwagi przekazane przez Rumunię w dniu 24 grudnia 2015 r.; odpowiedź Rumunii z dnia 12 maja 2017 r., załącznik 2; odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 29.1.

⁽⁷⁾ Zob. odpowiedź Rumunii na pytanie 2, załącznik 2 do odpowiedzi Rumunii z dnia 12 maja 2017 r., oraz dane Eurostatu dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_rk320&language=en.

⁽⁸⁾ Ibidem.

⁽⁹⁾ Art. 15 ust. 2 rządowego rozporządzenia w trybie pilnym nr 12/1998.

⁽¹⁰⁾ Zob. odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 49–51.

⁽¹¹⁾ Zob. odpowiedź Rumunii na pytanie 2, załącznik 2 do odpowiedzi Rumunii z dnia 12 maja 2017 r., odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2018 r., pkt 29.1.

- (16) W chwili podejmowania decyzji o wszczęciu postępowania na rynku rumuńskim funkcjonowało około 20 kolejowych przewoźników towarowych. Wszyscy najwięksi konkurenci CFR Marfă są prywatnymi przewoźnikami, których udział w rynku przedstawia się następująco (pod względem tonokilometrów): SC Group Feroviar Roman SA ⁽¹²⁾ („GFR”; [20–30]% w 2012 r. i [20–30]% w 2016 r.), SC Unifertrans SA ([5–10]% w 2012 r. i [5–10]% w 2016 r.), SC Cargo Trans Vagon SA ([5–10]% w 2012 r. i [0–5]% w 2016 r.), SC DB Schenker Rail Romania ([5–10]% w 2012 r. i [10–20]% w 2016 r.), SC Transferoviar Grup SA ([0–5]% w 2012 r. i [0–5]% w 2016 r.), i Rail Cargo Carrier Romania ([0–5]% w 2016 r.). ⁽¹³⁾ W chwili obecnej liczba przewoźników funkcjonujących na rumuńskim rynku kolejowych przewozów towarowych wzrosła do 28 ⁽¹⁴⁾.

2.2. Trudności finansowe CFR Marfă przed nieudaną próbą prywatyzacji w 2013 r.

- (17) W ciągu ostatnich dziesięciu lat działalność gospodarcza CFR Marfă była stopniowo ograniczana. Wolumen ładunków przewożonych przez CFR Marfă stopniowo się zmniejszał z [...] tysięcy ton w 2007 r. do [...] tysięcy ton w 2016 r. (zob. tabela 2 poniżej).

Tabela 2

Wolumen ładunków przewożonych przez CFR Marfă w tysiącach ton w latach 2007–2017 według kategorii

W tys. ton	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wolumen przewożonych ładunków	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Źródło: Uwagi przekazane przez Rumunię w dniu 24 grudnia 2015 r.; odpowiedź Rumunii z dnia 12 maja 2017 r., załącznik 1; odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r., podsekcja E, pkt 13.

- (18) Ograniczaniu działalności gospodarczej CFR Marfă towarzyszyło także stopniowe zmniejszanie liczby pracowników z 15 992 pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy (ekwiwalent pełnego czasu pracy, „EPC”) w 2009 r. do 6 508 w 2014 r., 6 155 w 2016 r. i 5 717 w 2018 r. (zob. tabela 3 poniżej).

Tabela 3

Pracownicy CFR Marfă w EPC w latach 2009–2018

W EPC	1999	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba pracowników	29 289	15 992	10 813	8 257	9 053	8 767	6 508	6 454	6 155	5 995	5 717

Źródło: Uwagi przekazane przez Rumunię w dniu 24 grudnia 2015 r., odpowiedzi Rumunii z dnia 12 maja 2017 r., załącznik 1, roczny bilans spółki ⁽¹⁾, odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 49.

⁽¹⁾ Roczne sprawozdania dostępne na stronie internetowej CFR Marfă (np. <http://www.cfrmarfa.cfr.ro/images/stories/financiar/indicatori%20financiar/indicatori%20financiar%20conform%20bilantului%20depus%20pe%20anul%20%202017.pdf>).

- (19) Czynniki opisane w motywach 15 i 16 powyżej wpłynęły negatywnie na sytuację finansową CFR Marfă. Jak przedstawiono w tabeli 4 poniżej, CFR Marfă przez kilka lat zmagala się z trudnościami finansowymi.

Tabela 4

Kluczowe wskaźniki finansowe CFR Marfă w latach 2009–2016

W mln RON	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Obroty ogółem	1 097,30	1 056,10	1 150,00	1 020,60	961,50	954,90	775,94	673,61

⁽¹²⁾ GFR jest częścią grupy Grampet składającej się z 14 spółek prowadzących działalność w sektorze transportu kolejowego w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej.

⁽¹³⁾ Zob. załącznik 1 do odpowiedzi Rumunii z dnia 12 maja 2017 r. na wniosek Komisji o przedstawienie informacji.

⁽¹⁴⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 51.2.

W mln RON	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
EBITDA	- 186,60	- 97,10	25,10	- 41,50	- 89,70	17,70	27,56	- 43,69
Koszty odsetkowe	31,40	29,40	27,00	23,10	16,00	12,90	8,98	5,62
Całkowity dług	1 261,60	1 673,40	1 891,20	2 186,60	666,30	720,20	788,25	868,13
Kapitał własny	93,60	- 343,50	- 471,90	- 904,60	566,20	540,50	405,21	302,00
Subskrybowany kapitał podstawowy	247,33	248,15	251,60	263,96	1 987,54	1 988,35	2 012,12	2 012,12
Pozostałe udziały kapitałowe	- 153,69	- 591,62	- 723,50	- 1 168,58	- 1 420,20	- 1 447,69	- 1 606,91	- 1 710,13
— Rezerwy z aktualizacji wyceny	93,91	120,62	107,98	106,46	114,90	101,99	88,08	88,08
— Rezerwy	236,22	253,62	266,15	279,17	293,50	306,36	201,05	201,05
— Skumulowane zyski/straty	- 141,84	- 430,59	- 1 004,18	- 1 149,12	- 1 565,68	- 1 828,88	- 1 736,85	- 1 844,48
— Roczne zyski/straty	- 341,98	- 535,27	- 93,45	- 405,09	- 262,92	- 27,16	- 159,19	- 154,78
% utraconego kapitału podstawowego	- 62	- 238	- 288	- 443	- 71	- 73	- 20	- 15
Stosunek kapitału obcego do kapitału własnego	13,48	- 4,87	- 4,01	- 2,42	1,18	1,33	1,94	2,87
EBITDA/wskaźnik zdolności spłaty odsetek	- 5,94	- 3,30	0,93	- 1,80	- 5,61	1,37	3,07	- 7,77

Źródło: Uwagi przekazane przez Rumunię w dniu 24 grudnia 2015 r.; odpowiedź Rumunii z dnia 12 maja 2017 r., załącznik 1.

- (20) Od 2008 r. CFR Marfă odnotowywała straty⁽¹⁵⁾. Niepodzielone straty roczne w latach obrotowych 2009–2012 wynosiły 1 149,12 mln RON (ok. 250 mln EUR), co było głównym czynnikiem, który spowodował obniżenie kapitału własnego z wartości dodatniej wynoszącej 93,6 mln RON (ok. 20 mln EUR) w 2009 r. do wartości ujemnej wynoszącej 904,60 mln RON (ok. 197 mln EUR) w 2012 r. W 2013 r. kapitał własny osiągnął wartość dodatnią i wynosił 566,20 mln RON (ok. 123 mln EUR), w znacznej mierze dzięki zamianie długu w wysokości 1 669 mln RON (ok. 363 mln EUR) na udziały w kapitale własnym, na którą to zmianę państwo wyraziło zgodę⁽¹⁶⁾. W 2013 r. (natychmiast po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r.) ponownie nastąpiło stopniowe zmniejszanie się kapitału własnego, które trwało jeszcze w latach 2015 i 2016.
- (21) Jak podsumowano w tabeli 5 poniżej, CFR Marfă już w 2010 r. odnotowała znaczny poziom długu, wynoszący 126 % całkowitej wartości aktywów. Wobec pogarszającej się sytuacji finansowej spółki w latach 2010–2012 długi CFR Marfă wzrosły o około 31 %, osiągając wysokość 2 186,56 mln RON (ok. 475 mln EUR), tj. 171 % całkowitej wartości aktywów.

⁽¹⁵⁾ Jeszcze w 2007 r. spółka odnotowała zysk netto w wysokości 4,73 mln RON (ok. 1,02 mln EUR), natomiast już w 2008 r. odnotowała roczne straty w wysokości 169,45 mln RON (36,83 mln EUR). Źródło: wskaźniki finansowe przedstawione w bilansach z lat 2007 i 2008, dostępne na stronie internetowej CFR Marfă pod adresem: http://www.cfrmarfa.cfr.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=75%3Aindicatori-financiari-conform-bilantului-depus-pe-anul-2007-&catid=35&Itemid=194&lang=ro; oraz http://www.cfrmarfa.cfr.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=170%3Aindicatori-financiari-conform-bilantului-depus-pe-anul-2008-&catid=35&Itemid=194&lang=ro

⁽¹⁶⁾ Zob. motyw 1 powyżej oraz podsekcja 4.1.5.2 poniżej.

- (22) W 2012 r. ówczesne zobowiązania (z terminem płatności wynoszącym mniej niż jeden rok) stanowiły 87 % łącznych zobowiązań CFR Marfă i obejmowały zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania podatkowe i pozostałe zobowiązania (zob. tabela 5 poniżej).

Tabela 5

Przegląd długów CFR Marfă w latach 2010–2016

W mln RON	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Rezerwy	215,72	96,92	61,1	31,69	1,97	2,68	1,55
Pożyczki długoterminowe	324,74	272,82	223,77	169,95	113,23	57,15	—
Przychody przyszłych okresów	2,24	2,49	2,23	2,49	1,61	1,73	1,4
Zobowiązania długoterminowe	542,7	372,23	287,1	204,13	116,81	61,56	2,95
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług*	556,36	709,55	841,85	301,12	448,10	604,60	731,54
Pożyczki krótkoterminowe	97,38	89,06	83,02	67,23	77,55	83,50	81,46
Podatki	310,86	487,48	631,57	52,15	69,00	14,07	30,79
Pozostałe zobowiązania	166,13	232,86	343,02	36,30	8,25	24,52	21,39
Zobowiązania krótkoterminowe	1 130,73	1 518,95	1 899,46	456,80	602,90	726,69	865,18
Całkowite długi	1 673,43	1 891,18	2 186,56	660,93	719,71	788,25	868,13
Całkowita wartość aktywów (= kapitał własny + długi)	1 329,96	1 419,28	1 281,94	1 227,16	1 260,21	1 193,47	1 170,12

Źródło: Uwagi przekazane przez Rumunię w dniu 24 grudnia 2015 r.; wyniki Testu Prywatnego Inwestora (* w odniesieniu do zobowiązań z tytułu dostaw i usług), Deloitte, 29 marca 2013 r.; odpowiedź Rumunii z dnia 12 maja 2017 r., załącznik 1, sprawozdania finansowe opublikowane na stronie internetowej CFR Marfă. <http://www.cfrmarfa.cfr.ro/images/stories/financiar/sit%20fin%20extinse/Situatii%20financiare%20extinse%20la%2031.12.2014.pdf>

- (23) W latach 2010–2012 zobowiązania z tytułu dostaw i usług CFR Marfă wzrosły o 53 %, z 562,61 mln RON (ok. 122 mln EUR) do 862,43 mln RON (ok. 187 mln EUR). Większość pozostających do spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług ([90–100]% całkowitych zobowiązań z tytułu dostaw i usług w 2012 r.) można przypisać przedsiębiorstwom państwowym, mianowicie CFR Infrastructură, Informatica Feroviară⁽¹⁷⁾, CFR Călători i innym (zob. tabela 6 poniżej).

Tabela 6

Przegląd zobowiązań z tytułu dostaw i usług CFR Marfă w latach 2010–2016

W mln RON	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Całkowite zobowiązania z tytułu dostaw i usług	562,61	726,74	862,43	318,72	465,70	607,68	724,17	934,66	991,88
— w tym wobec przedsiębiorstw państwowych	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

⁽¹⁷⁾ Informatica Feroviara jest w całości własnością CFR Infrastructură i jest dostawcą usług informatycznych i oprogramowania na potrzeby kolei.

W mln RON	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
— w tym wobec CFR Infrastructură	412,68	582,77	716,30	213,47	348,65	505,26	623,54	826,09	860,93
Udział procentowy zobowiązań wobec CFR Infrastructură w całkowitych zobowiązaniach z tytułu dostaw i usług	73,35	80,19	83,06	66,98	74,86	83,15	86,10	88,38	86,80

Źródło: Uwagi przekazane przez Rumunię w dniu 27 czerwca 2019 r., pkt 39 oraz obliczenia własne Komisji⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Występują nieznaczne rozbieżności między najnowszymi danymi liczbowymi przekazanymi przez Rumunię w odpowiedzi z dnia 27 czerwca 2019 r. (s. 39) dotyczącej długów krótkoterminowych i zobowiązań z tytułu dostaw i usług CFR Marfă (zarówno jeśli chodzi o dane ogólne, jak i w podziale według kategorii) a danymi liczbowymi przekazanymi wcześniej przez Rumunię lub znajdującymi się w różnych rocznych sprawozdaniach finansowych dostępnych na stronie internetowej spółki, co wyjaśnia różnicę między niektórymi danymi liczbowymi wskazanymi w tabeli 6 a danymi liczbowymi wskazanymi w tabeli 5. Różnice te nie są jednak istotne do celów przeprowadzenia oceny przyznanej pomocy i w związku z tym Komisja będzie opierać swoją opinię na najnowszym danych udostępnionych jej na potrzeby oceny długów CFR Marfă wobec budżetu państwa i wobec CFR Infrastructură, zgodnie z najnowszymi danymi przekazanymi przez Rumunię w odpowiedzi z dnia 27 czerwca 2019 r.

- (24) Jak wynika z informacji przekazanych przez Rumunię, w związku z przeterminowanym długiem wobec CFR Infrastructură spółkę CFR Marfă obciążono odsetkami i nałożono na nią kary (zob. tabela 7 poniżej).

Tabela 7

Przegląd przeterminowanych zobowiązań (w tym stóp procentowych i kar) należnych przez CFR Marfă wobec CFR Infrastructură

W mln RON	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kwoty przeterminowane, w tym	347	515,66	663,96	182,6	314,28	460,57	557,57	777,33	950,08
Stopa procentowa i kary (dzienne) za opóźnienia w płatnościach (w %)	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,05	0,05	0,03	0,03
Odsetki i kary zafakturowane w ciągu roku	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Udział procentowy długów wobec CFR Infrastructură w całkowitych długach	30,57	28,08	34,44	34,15	27,65	62,24	61,78	76,57	73,23

Źródło: Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 36 i 39.

- (25) Długi CFR Marfă wobec budżetu państwa obejmujące zobowiązania podatkowe i pozostające do spłaty składki na ubezpieczenie społeczne (zabezpieczenie społeczne, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na fundusz dla bezrobotnych i na fundusz specjalny) wzrosły ponad dwukrotnie, z 376,21 mln RON (ok. 82 mln EUR) w 2010 r. do 838,47 mln RON (ok. 183 mln EUR) w 2012 r. (zob. tabela 8 poniżej).
- (26) Jednocześnie zmalała wysokość kredytów CFR Marfă przez prywatne banki, z [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) w 2010 r. do [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) w 2012 r. (zob. również motyw 191 poniżej, w którym wyjaśniono, że CFR Marfă priorytetowo traktowała spłatę pożyczek udzielonych jej przez prywatny bank, wypłat dla pracowników oraz niepublicznych dostawców, przesuując termin spłaty długów wobec budżetu państwa).
- (27) Według władz rumuńskich począwszy od drugiej połowy 2013 r. CFR Marfă nie miała już przeterminowanych długów wobec budżetu państwa (zob. tabela 8 poniżej).

Tabela 8

Przegląd przeterminowanych długów CFR Marfă (w tym odsetek i kar) wobec budżetu państwa od 2008 r. (w tym ANAF, CNPP, ANOFM i CNAS – składki na ubezpieczenia społeczne)

W mln RON	2008	2009	2010	2011	2012 (*)	czerwiec 2013 (**)	po czerwcu 2013	2014	2015	2016 (***)	2017 (****)	2018
Kwota główna	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Odsetki z tytułu opóźnień w płatnościach	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kary z tytułu opóźnień w płatnościach	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ŁĄCZNIE przeterminowany dług wobec budżetu państwa	130,2	309,41	376,21	627,4	838,47	1 001,2	0	0	0	0	0	19,9

(*) Dane liczbowe CFR Marfă za 2012 r. obejmują dodatkowy dług zaciągnięty w dniu 28 czerwca 2012 r. przez CFR Marfă w drodze połączeń z SC Intreținere și Reparații Vagoane SA ([...] mln RON) oraz z SC de Transport Maritim de Coastă Ferry Boat SA ([...] mln RON). Zob. odpowiedź Rumunii na pytania 16 i 19 zadane we wniosku Komisji o przedstawienie informacji z dnia 12 marca 2019 r., przekazana w dniu 27 czerwca 2019 r.

(**) Przeterminowany dług CFR Marfă wobec budżetu państwa, który został w pełni umorzony w lipcu 2013 r. w następstwie zamiany długu na udziały w kapitale własnym. Liczba ta nie uwzględnia zobowiązań w kwocie 668 mln RON należnych CFR Infrastructură, które zostały przejęte przez CFR Marfă na mocy rządowych rozporządzeń w trybie pilnym nr 32/13 i nr 61/13 – zob. załącznik 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania.

(***) Odsetki i kary z tytułu opóźnienia w płatnościach w czerwcu 2013 r. wynosiły łącznie [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) – zob. załącznik 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania.

(****) Informacje dotyczące lat 2016 i 2017 przedstawiono w motywach 89–90 poniżej.

Źródło: Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 18, 19 i 21; również załącznik 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania z dnia 20 lutego 2018 r. („uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania”).

2.3. Historia nieudanych prób prywatyzacji CFR Marfă oraz zamiana długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r.

- (28) CFR Marfă znajduje się w wykazie przedsiębiorstw państwowych monitorowanych przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy („MFW”) i Bank Światowy⁽¹⁸⁾, a także została objęta drugim i trzecim unijnym programem pomocy finansowej dla bilansu płatniczego⁽¹⁹⁾. W 2010 r. międzynarodowi wierzyciele zalecili Rumunii prywatyzację jej udziałów większościowych w kilku przedsiębiorstwach państwowych, w tym w CFR Marfă, w celu zmniejszenia kwot pozostających do spłaty płatności i zaległości finansowych mających negatywny wpływ na rumuński budżet państwa.
- (29) Jak wynika z publicznie dostępnych informacji, Rumunia nosiła się z zamiarem sprywatyzowania CFR Marfă co najmniej od 2007 r.⁽²⁰⁾ W liście intencyjnym z dnia 16 czerwca 2010 r. Rumunia oświadczyła, że podtrzymuje swój zamiar sprywatyzowania CFR Marfă w 2011 r.⁽²¹⁾
- (30) Ze względu na zobowiązania Rumunii przedstawione w liście intencyjnym i technicznym protokole ustaleń podpisanymi z MFW, a jednocześnie także z UE⁽²²⁾ Rumunia zatwierdziła strategię prywatyzacji udziałów większościowych (51 %) w CFR Marfă w drodze decyzji rządu nr 46 z dnia 13 lutego 2013 r.

⁽¹⁸⁾ Zob. na przykład MFW/Rumunia: list intencyjny oraz techniczny protokół ustaleń z dnia 5 lutego 2010 r.; MFW/Rumunia: list intencyjny oraz techniczny protokół ustaleń z dnia 16 czerwca 2010 r. oraz inne dokumenty dostępne pod adresem: <http://www.imf.org/external/country/rou/index.htm?type=9998#23>, data uzyskania dostępu: 31 marca 2016 r.

⁽¹⁹⁾ Zob. na przykład Institutional Paper 312 z listopada 2015 r. zatytułowany „Program pomocy dla bilansu płatności: Rumunia, 2013–2015”, dostępny pod adresem: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/ip012_en_2.pdf, s. 3, 28 i 30. Informacje na temat poprzednich programów dostępne są również pod adresem: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/ip012_en_2.pdf.

⁽²⁰⁾ Zob. na przykład artykuły prasowe dostępne na poniższych stronach internetowych: http://english.banknews.ro/article/2370_ministry_of_transport_wants_1_billion_euros_from_cfr_marfa_privatisation.html, artykuł z dnia 13 grudnia 2016 r., <https://www.railwaygazette.com/news/freight-for-sale/32838.article>, artykuł z dnia 31 marca 2008 r., data uzyskania dostępu: 17 marca 2016 r.

⁽²¹⁾ MFW, 2010, Rumunia – Sprawozdanie z oceny na potrzeby konsultacji na podstawie art. IV w 2010 r., czwartego przeglądu w ramach promesy kredytowej oraz wniosków o zmianę i odstąpienie od decyzji o nieprzezwaganiu kryteriów efektywności – sprawozdanie z oceny; dodatek ewaluacyjny; publiczny komunikat i informacja prasowa na temat dyskusji w ramach zarządu; oświadczenie dyrektora wykonawczego w sprawie Rumunii. Sprawozdanie krajowe MFW nr 10/227, lipiec 2010 r., s. 97.

⁽²²⁾ Zob. załącznik 4 do Institutional Paper 312 z listopada 2015 r. zatytułowanego „Program pomocy dla bilansu płatności: Rumunia, 2013–2015”, dostępny pod adresem: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/ip012_en_2.pdf, w szczególności s. 57, 69, 71, 81.

- (31) Jak wynika z publicznie dostępnych informacji, w dniu 5 kwietnia 2013 r. rumuńskie Ministerstwo Transportu opublikowało ogłoszenie o sprzedaży 51 % udziałów w CFR Marfă za cenę wywoławczą 797 mln RON (ok. 173 mln EUR) ⁽²³⁾. Do dnia 8 maja 2013 r. Rumunia otrzymała trzy oferty dotyczące akcji CFR Marfă od spółki OmniTRAX Inc. z siedzibą w Stanach Zjednoczonych, GFR oraz konsorcjum złożonego z Transferoviar Grup i Donau-Finanz ⁽²⁴⁾. W dniu 15 maja 2013 r. Rumunia ogłosiła, że wszystkie trzy wnioski zostały odrzucone oraz że proces prywatyzacji zostanie ponownie uruchomiony ⁽²⁵⁾.
- (32) W dniu 17 maja 2013 r. Rumunia opublikowała ogłoszenie o sprzedaży akcji CFR Marfă w mediach międzynarodowych, krajowych i lokalnych, a także na stronach internetowych Ministerstwa Transportu i CFR Marfă. Zgodnie z ogłoszeniem potencjalni inwestorzy mieli wyrazić zainteresowanie nabyciem udziałów większościowych (51 %) w CFR Marfă do dnia 23 maja 2013 r.
- (33) W dniu 23 maja 2013 r. oceniono przesłane zgłoszenia, w których oferenci wyrazili zainteresowanie, zawierające dokumenty do celów kwalifikacji wstępnej oraz stworzono krótką listę wstępnie zakwalifikowanych oferentów. Oferenci, którzy znaleźli się na tej liście – konsorcjum Transferoviar Grup i Donau-Finanz, GFR oraz OmniTRAX Inc. – zostali o tym powiadomieni pismem z dnia 23 maja 2013 r.
- (34) Między dniem 24 maja 2013 r. a dniem 20 czerwca 2013 r. wstępnie zakwalifikowani oferenci otrzymali dostęp do biura danych, co umożliwiło im przeprowadzenie procedury należytej staranności. Wstępnie zakwalifikowani oferenci zostali też zaproszeni do przedłożenia niewiążących ofert wstępnych do dnia 5 czerwca 2013 r. oraz ofert wiążących do dnia 20 czerwca 2013 r. Jak wynika z publicznie dostępnych informacji, po tym jak wstępnie zakwalifikowani oferenci wycofali się z transakcji, jedynym oferentem do dnia 20 czerwca 2013 r. pozostała GFR, która oferowała ok. 202 mln EUR za 51 % udziałów i obiecywała dalsze inwestycje w wysokości ok. 201,4 mln EUR ⁽²⁶⁾.
- (35) W międzyczasie w dniu 12 czerwca 2013 r. Rumunia dokonała zamiany długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură i wobec budżetu państwa (w postaci składek na ubezpieczenia społeczne i zobowiązań podatkowych) w wysokości 1 669 mln RON (ok. 363 mln EUR) na kapitał własny ⁽²⁷⁾.
- (36) Rumunia zaplanowała zatwierdzenie głównych warunków umowy kupna-sprzedaży akcji między dniem 25 czerwca 2013 r. a dniem 1 sierpnia 2013 r., dążąc tym samym do zakończenia transakcji w październiku 2013 r. GFR nie zapłaciła jednak ceny nabycia w ustalonym terminie, przez co nie doszło do prywatyzacji.
- (37) Dwaj pozostali oferenci – OmniTRAX i konsorcjum złożone z Transferoviar Group i Donau-Finanz – którzy podobnie jak GFR wyrazili zainteresowanie nabyciem CFR Marfă w 2013 r., wycofali się z oferty. W kolejnych okresach pojawiały się inne plany prywatyzacji, co wynika z różnych deklaracji rządu zamieszczanych w prasie, jednak finalnie nie doszło do realizacji żadnego z tych planów (na przykład w 2015 r. ogłoszono prywatyzację za pośrednictwem pierwszej oferty publicznej, ale zrezygnowano z tego projektu) ⁽²⁸⁾.

2.4. Sytuacja finansowa CFR Marfă po nieudanej próbie prywatyzacji

- (38) W 2013 r. całkowity dług CFR Marfă znacznie zmalał dzięki zamianie długu na udziały w kapitale własnym, ale następnie natychmiast ponownie wzrósł. Po nieudanej próbie prywatyzacji CFR Marfă całkowity dług w dalszym ciągu stopniowo wzrastał: o 9 % w latach 2014 i 2015, kiedy osiągnął wartość 788,25 mln RON (ok. 171 mln EUR), oraz o 10 % w 2016 r., kiedy osiągnął wartość 868,13 mln RON (ok. 189 mln EUR, zob. tabela 4 powyżej). W kolejnych latach łączny dług w dalszym ciągu stopniowo się powiększał, osiągając wartość 1 214,66 mln RON (ok. 264 mln EUR) w 2018 r., co stanowi wzrost o 20 % w porównaniu z długiem z 2017 r., który wówczas wynosił 1 013,13 mln RON (ok. 220 mln EUR) ⁽²⁹⁾.

⁽²³⁾ <http://www.railwaygazette.com/news/freight/single-view/view/cfr-marfa-privatisation-bids-invited.html>; oraz <http://www.cfrmarfa.cfr.ro/images/stories/CFRMarfa/enANUNT.pdf>, data uzyskania dostępu: 17 marca 2016 r.

⁽²⁴⁾ <http://www.railwaygazette.com/news/freight/single-view/view/cfr-marfa-privatisation-bids-in.html>, data uzyskania dostępu: 17 marca 2016 r.

⁽²⁵⁾ <http://www.railwaygazette.com/news/policy/single-view/view/all-cfr-marfa-privatisation-bids-rejected.html>, data uzyskania dostępu: 17 marca 2016 r.

⁽²⁶⁾ <http://www.railwaygazette.com/news/freight/single-view/view/news-in-brief-74.html>, data uzyskania dostępu: 17 marca 2016 r.

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie w trybie pilnym nr 32/2013 z dnia 23 kwietnia 2013 r., Dziennik Urzędowy Rumunii część I nr 245, 29 kwietnia 2013 r. i rozporządzenie w trybie pilnym nr 61/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. Środek w postaci zamiany został wprowadzony w odniesieniu do kwoty 1 669 mln RON, obejmującej: (i) długu CFR Infrastructură wobec ANAF, w kwocie 527,2 mln RON, przejęte przez CFR Marfă na mocy decyzji rządu nr 32/2013; (ii) kwotę 140,78 mln RON stanowiącą dług CFR Marfă wobec CFR Infrastructură; (iii) kwotę 1 001,2 mln RON stanowiącą dług CFR Marfă wobec ANAF.

⁽²⁸⁾ <http://www.ziare.com/dan-coman-sova/ministrul-transportuilor/sova-privatizarea-cfr-marfa-va-fi-reluata-in-acest-an-1289691>, artykuł opublikowano w dniu 24 marca 2014 r.

⁽²⁹⁾ Zob. sprawozdanie dotyczące wskaźników finansowych na podstawie bilansu spółki opublikowane na stronie internetowej CFR Marfă pod adresami: <http://www.cfrmarfa.cfr.ro/images/stories/financiar/indicatori%20financiar/Indicatori%20financiar%20conform%20bilantului%20depus%20pe%20anul%202018.pdf> (za rok 2018); <http://www.cfrmarfa.cfr.ro/images/stories/financiar/indicatori%20financiar/indicatori%20financiar%20conform%20bilantului%20depus%20pe%20anul%202017.pdf> (za rok 2017).

- (39) Ponadto po nieudanej próbie prywatyzacji bieżące zobowiązania CFR Marfă w dalszym ciągu rosły: o 32 % w 2014 r., o 21 % w 2015 r. i o 19 % w 2016 r., stanowiąc większość długów (92 % w 2015 r. i 99,7 % w 2016 r., zob. tabela 5 powyżej), natomiast zobowiązania z tytułu dostaw i usług CFR Marfă stale rosły z 251,34 mln RON (ok. 55 mln EUR) w 2013 r. do 731,54 mln RON (ok. 159 mln EUR) w 2016 r., przy czym znów większość tych zobowiązań z tytułu dostaw i usług (90 % w 2016 r.) przypisuje się przedsiębiorstwom państwowym. W szczególności zobowiązania z tytułu dostaw i usług CFR Marfă wobec CFR Infrastructură niemal się potroiły – z 213,47 mln RON (ok. 46 mln EUR) w 2013 r. do 623,5 mln RON (ok. 135,5 mln EUR) w 2016 r. (zob. tabele 5 i 6 powyżej).
- (40) Po niewielkiej poprawie w 2014 r. (strata z działalności operacyjnej wynosząca 27,16 mln RON (ok. 6 mln EUR w 2014 r.)) w stosunku do straty w kwocie 262,92 mln RON (ok. 57 mln EUR) w 2013 r. sytuacja finansowa CFR Marfă jeszcze bardziej się pogorszyła. Odpowiednio w 2015 r. i 2016 r. zanotowano stratę w wysokości 159,19 mln RON (ok. 35 mln EUR) i 154,78 mln RON (ok. 34 mln EUR). Kapitał własny CFR Marfă znów zmniejszył się o 47 %, tj. z kwoty 566,2 mln RON (ok. 123 mln EUR) w 2013 r. do 302 mln RON (ok. 66 mln EUR) w 2016 r. (zob. tabela 4 powyżej).
- (41) Na trudności finansowe CFR Marfă należy spojrzeć w szerszym kontekście wpływających na nie czynników poza zwiększoną konkurencją ze strony (krajowych i zagranicznych) prywatnych kolejowych przewoźników towarowych i innych rodzajów transportu. Zgodnie z dostępnymi publicznie sprawozdaniami te dodatkowe czynniki obejmują w szczególności niewłaściwe zarządzanie, brak przejrzystości i odpowiedzialności, ogromne koszty, znaczące zaległości wynikające z umów zawartych z innymi przedsiębiorstwami państwowymi (z których niektóre same mają trudności), przestarzały tabor, odchodzenie osób zarządzających z przedsiębiorstwa i przechodzenie do bezpośrednich konkurentów, a także korupcja, która rzekomo pozbawiła przedsiębiorstwa znaczącej kwoty zasobów finansowych (milionów euro) lub ważnych umów z klientami, jak doniosła prasa⁽³⁰⁾ ⁽³¹⁾ oraz zgodnie z oficjalnymi komunikatami ważnych agencji państwowych⁽³²⁾.

2.5. Zakres formalnego postępowania wyjaśniającego

- (42) Dnia 18 grudnia 2018 r. Komisja wszczęła formalne postępowanie w sprawie pięciu środków wsparcia:

środek 1: nieegzekwowanie stale rosnących długów wobec państwa (zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne i podatków) co najmniej od 2010 r. do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. (*środek 3* poniżej), w ramach którego przekształcono cały przeterminowany dług CFR Marfă wobec państwa w kapitał CFR Marfă;

środek 2: nieegzekwowanie stale rosnących długów CFR Marfă wobec CFR Infrastructură co najmniej od 2010 r. do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. (*środek 3* poniżej), w ramach którego przekształcono 85 % przeterminowanego długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură w kapitał CFR Marfă;

środek 3: zamiana długu w wysokości 1 669 mln RON (ok. 363 mln EUR) na udziały w kapitale własnym w 2013 r.;

środek 4: dalsze nieegzekwowanie długów wobec państwa (zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne i podatków) po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r.;

środek 5: dalsze nieegzekwowanie stale rosnących długów CFR Marfă wobec CFR Infrastructură po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r.

- (43) W decyzji o wszczęciu postępowania zgodnie ze wstępnym wnioskiem Komisji wyżej opisane środki wiązały się z zasobami państwowymi i można było je przypisać państwu. Ponadto, biorąc pod uwagę znikome prawdopodobieństwo, że jakkolwiek racjonalny prywatny podmiot gospodarczy zapewniłby CFR Marfă takie środki, Komisja wstępnie przyjęła, że środki te przyniosły CFR Marfă nienależną korzyść; korzyść ta miałaby charakter selektywny ze względu na fakt, że jej jedynym beneficjentem była spółka CFR Marfă.

⁽³⁰⁾ <https://www.romaniajournal.ro/society-people/law-crime/the-fight-against-corruption-still-on-searches-at-cfr-calatori-and-cfr-marfa/>, artykuł z dnia 28 października 2014 r., <https://www.romania-insider.com/another-romanian-businessman-targeted-in-corruption-case>, artykuł z dnia 30 października 2014 r.; <http://www.business-review.eu/news/former-cfr-marfa-director-mihut-craciun-investigated-in-eur-6-million-fraud-case-137031>, artykuł z dnia 3 maja 2017 r., <http://www.capital.ro/diicot-cfr-marfa-urma-sa-vanda-un-nou-lot-de-vagoane.html>, artykuł z dnia 4 maja 2017 r.

⁽³¹⁾ <http://www.capital.ro/examen-pentru-guvern-faliment-sau-privatizare-pentru-cfr-marfa.html>, artykuł z dnia 3 lutego 2017 r.

⁽³²⁾ <https://www.diicot.ro/index.php/arhiva/1910-comunicat-de-presa2-19-10-2016>, komunikat prasowy Krajowej Dyrekcji ds. Przeciwdziałania Korupcji z dnia 19 października 2016 r. dotyczący szeregu byłych dyrektorów CFR Marfă, <http://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=6788>, komunikat prasowy Krajowej Dyrekcji ds. Przeciwdziałania Korupcji z dnia 2 listopada 2015 r. dotyczący byłego Dyrektora Generalnego oddziału regionalnego CFR Marfă Galati, <http://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=8485>, komunikat prasowy Krajowej Dyrekcji ds. Przeciwdziałania Korupcji z dnia 10 listopada 2017 r. dotyczący byłego Sekretarza Stanu w Ministerstwie Transportu.

- (44) Komisja zwróciła także uwagę, że istniało duże prawdopodobieństwo, iż środki wpłyną na wymianę handlową między państwami członkowskimi, gdyż CFR Marfă konkurowała z innymi kolejowymi przewoźnikami towarowymi z innych państw członkowskich. Środki te umożliwiły zatem spółce CFR Marfă kontynuowanie działalności, w związku z czym w przeciwieństwie do swoich konkurentów nie musiała ona zmagać się z konsekwencjami, jakie zwykle wynikałyby ze złych wyników finansowych.
- (45) Na podstawie powyższego Komisja wstępnie stwierdziła, że wydaje się, iż przedmiotowe środki stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- (46) Komisja wyraziła również wątpliwości co do zgodności środków, w szczególności biorąc pod uwagę fakt, że władze rumuńskie nie przedstawiły żadnych możliwych podstaw do uznania zgodności. Zgodnie ze wstępnym stwierdzeniem Komisji CFR Marfă można było uznać za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji w rozumieniu wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji z 2004 r. i 2014 r. („wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji”) ⁽³³⁾ między innymi z uwagi na fakt, że spółka ta spełniała warunki objęcia postępowaniem upadłościowym co najmniej od 2010 r.
- (47) Żaden ze środków nie spełniał jednak kryteriów zgodności pomocy na ratowanie lub restrukturyzację określonych w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji. W szczególności ze względu na brak zgłoszonego planu restrukturyzacji (władze rumuńskie nie twierdziły, że przedmiotowe środki kwalifikowały się jako pomoc na restrukturyzację) Komisja nie mogła ani ocenić niezbędnych elementów restrukturyzacji, w tym środków dotyczących inwestycji i modernizacji, ani tego, czy takie środki mogłyby przyczynić się do przywrócenia długoterminowej rentowności przedsiębiorstwa i czy byłyby ograniczone do minimum, tak aby uniknąć nadmiernych zakłóceń konkurencji. Ponadto władze rumuńskie nie zaproponowały żadnych znaczących środków wyrównawczych.
- (48) Ponadto, ponieważ środków udzielono z naruszeniem obowiązku zgłoszenia i klauzul zawieszających określonych w art. 108 ust. 3 TFUE, Komisja zauważyła, że prawdopodobnie stanowią one pomoc państwa niezgodną z prawem. Ze względu na niezgłoszenie planu restrukturyzacji oraz na fakt, że postępowanie wierzycieli publicznych było niezgodne z zasadą *podmiotu prywatnego działającego w warunkach gospodarki rynkowej*, podczas gdy nie spełniono wymogów mających zastosowanie wytycznych dotyczących ratowania i pomocy na restrukturyzację z 2004 r. i 2014 r., wymienionych pięciu środków nie można uznać za zgodne z rynkiem wewnętrznym.

3. UWAGI DOTYCZĄCE DECYZJI O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA

3.1. Uwagi zainteresowanych stron

- (49) Skarżący przedłożył swoje uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania w przewidzianym prawem terminie i zgodził się z ustaleniami Komisji przedstawionymi w decyzji o wszczęciu postępowania. W szczególności skarżący przedstawił dalsze uwagi na temat dwóch aspektów poruszonych w decyzji o wszczęciu postępowania, mianowicie na temat argumentu Rumunii, że CFR Marfă jest spółką o „strategicznym znaczeniu”, oraz na temat twierdzeń Rumunii, że CFR Infrastructură nie uwolniła CFR Marfă od długu i w latach 2013–2017 podjęła zdecydowane działania w kierunku wyegzekwowania swoich roszczeń od CFR Marfă.
- (50) Po pierwsze, skarżący twierdzi, że w przeciwieństwie do zapewnienia Rumunii CFR Marfă nie ma „strategicznego znaczenia” dla sektora kolejowych przewozów towarowych w Rumunii.
- (51) Skarżący – przedstawiciel stowarzyszenia kolejowych przewoźników towarowych – uważa za nieprawidłowe stwierdzenie, że CFR Marfă jest jedynym operatorem posiadającym wymagane zasoby i potencjał organizacyjny konieczne do działania w przypadku kryzysu, i podaje przykład co najmniej 10 przewoźników, którzy przewożą szeroką gamę towarów ⁽³⁴⁾ i tym samym pod względem zasobów są porównywalni do CFR Marfă.
- (52) Jeżeli chodzi o transport sprzętu wojskowego, skarżący twierdzi, że każdy prywatny operator może wystąpić o wydanie specjalnego upoważnienia takiego jak to, które posiada CFR Marfă. Zdaniem skarżącego brak zainteresowania ubieganiem się o takie pozwolenie wynika z ograniczonego popytu na takie usługi transportowe.
- (53) Po drugie, skarżący twierdzi, że żadne z przedstawionych przez Rumunię twierdzeń, zgodnie z którymi państwo wyegzekwowało długi CFR Marfă, nie jest prawdziwe.

⁽³³⁾ Wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2) („wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2004 r.”); wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1) („wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2014 r.”).

⁽³⁴⁾ Zob. tabela 7 w informacjach przekazanych przez OPSFPR z dnia 6 lipca 2018 r.

- (54) Z jednej strony, mimo że skarżący uznaje, iż spółka CFR Infrastructură wszczęła pewne procedury mające na celu odzyskanie części długu CFR Marfă z podatku od wykorzystania infrastruktury, zauważa on także, że wyegzekwowano tylko część łącznej kwoty długu. W szczególności podczas gdy CFR Infrastructură posiadała tytuły wykonawcze (nakazy zajęcia, tj. nakazy wymagające, by osoby trzecie, które mają dług wobec CFR Marfă, przynieśli swoje spłaty zobowiązań na CFR Infrastructură) w kwocie [...] RON (ok. [...] mln EUR), wyegzekwowano tylko [...] RON (ok. [...] mln EUR)⁽³⁵⁾ (z łącznej kwoty przeterminowanego długu wynoszącej co najmniej [...] RON (ok. [...] mln EUR)).
- (55) Skarżący twierdzi ponadto, że od momentu złożenia Komisji skargi przez skarżącego w marcu 2017 r. kwota długu z podatku od wykorzystania infrastruktury należnego CFR Infrastructură od CFR Marfă stale rosła, a jednak CFR Marfă w dalszym ciągu korzystała z sieci kolejowych przewozów towarowych CFR Infrastructură.
- (56) Na poparcie swojej opinii skarżący cytuje dwa dokumenty:
- a) notę Rady Dyrektorów CFR Marfă wydaną dnia 23 marca 2018 r., w której stwierdzono, że dług z podatku od wykorzystania infrastruktury CFR Marfă wobec CFR Infrastructură wynosił [...] RON (ok. [...] mln EUR) – składał się on z kwoty głównej w wysokości [...] RON (ok. [...] mln EUR) oraz kar w wysokości [...] RON (ok. [...] mln EUR)⁽³⁶⁾;
 - b) pismo działu prawnego CFR Infrastructură skierowane do CFR Marfă z dnia 26 marca 2018 r., w którym spółka CFR Infrastructură oszacowała, że dług CFR Marfă wobec CFR Infrastructură wynosił [...] RON (ok. [...] mln EUR), z czego kwota [...] RON (ok. [...] mln EUR) była kwotą długu przeterminowanego⁽³⁷⁾.
- (57) W związku z tym skarżący jest zdania, że pomimo dalszego braku płatności i powiększania się długu z tytułu podatku od wykorzystania infrastruktury CFR Marfă w dalszym ciągu bez przeszkód korzystała z torów infrastruktury do kolejowych przewozów towarowych zarządzanej przez CFR Infrastructură i tym samym korzystała z dalszej pomocy państwa. Ponadto skarżący wyjaśnia, że CFR Infrastructură wyraźnie potwierdziła, że CFR Marfă powinna być w stanie prowadzić swoją działalność handlową i że nie podejmie żadnych środków, które doprowadziłyby do zablokowania działalności CFR Marfă⁽³⁸⁾. W szczególności w piśmie do CFR Marfă CFR Infrastructură wyjaśnia, że „[w związku z powyższym wykazujemy, że] podczas trwania tych procedur spółka CNCF »CFR« SA uwzględniła sytuację dłużnika i podjęła działania mające na celu odzyskanie długu pozostałego do spłaty w ramach prawnych bez blokowania działalności handlowej SNTFM »CFR Marfă« SA”.
- (58) Z drugiej strony, skarżący twierdzi również, że oświadczenie rządu Rumunii zacytowane w decyzji o wszczęciu postępowania, zgodnie z którym – na rok 2017 – CFR Marfă „nie miała już żadnych długów wobec budżetu państwa” jest zarówno mylące, jak i nieprawdziwe. Skarżący zwraca uwagę, że CFR Marfă w dalszym ciągu działa na rynku, w związku z czym ciągle akumuluje dług wobec budżetu państwa.
- (59) Skarżący wspomina także o nocie od CFR Marfă, w której spółka uznaje, że „[n]ie jest w stanie spłacić bieżących długów na rzecz pracowników, budżetu państwa i dostawców, a zwłaszcza że w dniu 29 marca 2018 r. nie będzie mogła uczestniczyć w dwóch głównych przetargach transportowych, aby osiągnąć wymagany dla działalności przedsiębiorstwa przychód. Wspomniane dwa przetargi są organizowane przez przedsiębiorstwa [Oltenia Power Complex] oraz [SALROM Salt National Company]”⁽³⁹⁾.
- (60) Ponadto skarżący ponownie podkreśla swój pogląd, przedstawiony już w addendum do skargi z dnia 12 września 2017 r., dotyczący negatywnych skutków pomocy, a mianowicie, że (i) skutkiem pomocy są znaczne zakłócenia konkurencji na zliberalizowanym rumuńskim rynku kolejowych przewozów towarowych wynikające z faworyzowania CFR Marfă względem jej konkurentów; (ii) pomoc doprowadziła do poważnego pogorszenia stanu infrastruktury kolejowej w Rumunii oraz że (iii) takie zakłócenia są potęgowane przez naruszenia popełniane przez Rumunię w zakresie prawa zamówień publicznych w odniesieniu do dyskryminacyjnego udzielania CFR Marfă zamówień w sektorze publicznym kolejowych przewozów towarowych. Jeżeli chodzi o kolejne punkty, skarżący uznaje, że kwestie te nie wchodzą w zakres przeprowadzonej przez Komisję oceny pomocy państwa.

⁽³⁵⁾ Nota Rady Dyrektorów CFR Marfă nr 90 z dnia 23 marca 2018 r. załączona do noty nr 29 z dnia 23 marca 2018 r., nr 16 z dnia 26 marca 2018 r. – załączniki 3 i 6 do uwag skarżącego. Zgodnie ze wspomnianymi notami ogólny dług CFR Marfă wobec CFR Infrastructură wynosił [...] RON (ok. [...] mln EUR), z której to kwoty przeterminowany dług wynosił RON [...] (ok. [...] mln EUR).

⁽³⁶⁾ Nota Rady Dyrektorów CFR Marfă nr 90 z dnia 23 marca 2018 r. załączona do Noty nr 29 z dnia 23 marca 2018 r. (zob. załącznik 3 do uwag skarżącego).

⁽³⁷⁾ Zob. zaznaczony tekst w załączniku 5 addendum do skargi stanowiącym pismo przesłane dnia 26 marca 2018 r. do CFR Marfă przez CFR Infrastructură.

⁽³⁸⁾ Pkt 17–19 uwag skarżącego oraz załącznik 5 zawierający pismo wydziału prawnego CFR Infrastructură do CFR Marfă z dnia 26 marca 2018 r.

⁽³⁹⁾ Załącznik 7 do uwag skarżącego dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania: „Nota w sprawie długów CFR Marfă wobec CNCF SA” załączona do dokumentu CFR Marfă z dnia 23 marca 2018 r. zatwierdzona przez zarząd CFR Marfă.

- (61) Ponadto w uwagach dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania skarżący podkreśla, że czas trwania poszczególnych środków pomocy był dość długi oraz że pomoc wywarła efekt zakłócający na kolejowych przewoźnikach towarowych w Rumunii. W związku z tym skarżący zwraca się do Komisji o wydanie nakazu zawieszenia, aby zaprzestać przyznawania pomocy państwa na rzecz CFR Marfă w postaci niepłacenia podatku od wykorzystania infrastruktury i skumulowanych długów wobec budżetu państwa (tj. *środki 4 i 5*).

3.2. Uwagi Rumunii

- (62) Zdaniem Rumunii żaden ze środków określonych w decyzji Komisji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego nie stanowi pomocy państwa niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, na poparcie swojego stanowiska Rumunia przedstawia szereg argumentów. Po pierwsze, jedna z ogólnych uwag Rumunii obejmuje argumenty, że działania CFR Marfă mają dla państwa strategiczne znaczenie. Po drugie, Rumunia przedstawia uwagi do każdego środka, którego dotyczy decyzja o wszczęciu postępowania, jak podsumowano poniżej w podsekcjach 3.2.3–3.2.5.

3.2.1. Uwagi Rumunii dotyczące strategicznego znaczenia CFR Marfă i możliwości zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE

- (63) Rumunia twierdzi, że CFR Marfă jest spółką handlową o strategicznym znaczeniu dla państwa, która poza konkurowaniem na rynku kolejowych przewozów towarowych z prywatnymi kolejowymi przewoźnikami towarowymi prowadzi także działalność związaną z potrzebami państwa w zakresie obrony i członkostwem w NATO, a także jest zaangażowana w transport materiałów o strategicznym znaczeniu dla najważniejszych sektorów dla gospodarki państwa, sektora energetycznego i sektorów społecznych.
- (64) Rumunia argumentuje, że CFR Marfă ma następujące zobowiązania związane z potrzebami państwa w zakresie obrony⁽⁴⁰⁾:
- (i) uczestnictwo, wraz z innymi odpowiedzialnymi zainteresowanymi stronami, w opracowywaniu i wdrażaniu planu mobilizacji;
 - (ii) zapewnienie niezbędnych rezerw i potencjału (taboru, promów, personelu itd.) niezbędnych do realizacji zadań związanych z mobilizacją. Mimo że rezerwy te mogą zostać wykorzystane na działalność gospodarczą CFR Marfă związaną z kolejowymi przewozami towarowymi, CFR Marfă jest zobowiązana do ustanowienia tych rezerw w różnych punktach krajowej sieci kolejowej, za co władze nie oferują rekompensaty. Ponadto w przypadku, w którym takie rezerwy nie są już niezbędne do celów komercyjnych, ponieważ nie ma już popytu na transport, takich środków nie można zbyć i konieczne jest ich utrzymanie oraz zapewnienie możliwości korzystania z nich na koszt CFR Marfă z uwzględnieniem powiązanych kosztów z przychodów uzyskanych ze świadczenia innych usług. Rumunia przekazała oszacowanie kosztów związanych z ustanowieniem i utrzymaniem możliwości korzystania z tych rezerw dopiero na późnym etapie trwania postępowania⁽⁴¹⁾ ze względu na fakt, że „organy publiczne nie przygotowały żadnych metod obliczeniowych w tym zakresie” oraz że takie informacje zostałyby zaklasyfikowane jako tajemnica państwowa⁽⁴²⁾. Na podstawie informacji przekazanych przez Rumunię całkowity szacowany koszt wraz z utrzymaniem rezerw do celów obronności wyniósłby [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) za lata 2008–2018 oraz [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) za lata 2010–2018;
 - (iii) opracowanie dokumentów związanych z uzupełnieniem potrzebnej siły roboczej;
 - (iv) zapewnienie ochrony cywilnej jej własnego personelu, pasażerów oraz towarów powierzonych jej na potrzeby transportu w przypadku wystąpienia szczególnych okoliczności, w tym klęsk;
 - (v) przeprowadzanie przewozów wojskowych (zarówno na poziomie NATO, jak i na szczeblu krajowym) w celu zapewnienia ciągłości przewozu oddziałów wojska i towarów wojskowych w czasach pokoju oraz w sytuacjach kryzysu, klęsk i wojny lub w przypadku wystąpienia innych szczególnych okoliczności, a także zapewnianie wagonów, personelu i innych zasobów na żądanie Ministerstwa Obrony Narodowej. CFR Marfă wykonuje te zobowiązania na podstawie postanowień protokołów, wspólnych rozporządzeń i porozumień⁽⁴³⁾ zawieranych między Ministerstwem Obrony Narodowej a Ministerstwem Transportu, Budowy i Turystyki,

⁽⁴⁰⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania; załącznik 1 do informacji przekazanych przez Rumunię z dnia 14 sierpnia 2018 r.; odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r. Zob. także informacje przekazane przez Rumunię w dniu 6 listopada 2019 r. i zawarte w nich pisma od krajowego Ministerstwa Obrony i Agencji ds. rezerw państwowych i szczególnych problemów.

⁽⁴¹⁾ Informacje przekazane przez Rumunię w dniu 13 września 2019 r., załączniki 1 i 2.

⁽⁴²⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 2.2 i 2.4.

⁽⁴³⁾ Protokół międzyministerialny nr M-86 z dnia 2 lipca 2003 r. w sprawie współpracy między Ministerstwem Obrony Narodowej a Ministerstwem Transportu, Budownictwa i Turystyki w zakresie koordynacji i realizacji przewozów drogą kolejową, morską i lotniczą, przepisy wykonawcze tego międzyministerialnego protokołu zatwierdzone wspólnym rozporządzeniem Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Turystyki nr M 163/1053/2003 oraz porozumienie w sprawie świadczenia kolejowych usług transportowych na rzecz Ministerstwa Obrony Narodowej w ramach ruchu krajowego oraz ustanowienia wojskowych dokumentów przewozowych i sposobów płatności nr A 220 z dnia 12 stycznia 2001 r., które to porozumienie stanowi załącznik 2 do odpowiedzi Rumunii z dnia 12 maja 2017 r. na wniosek Komisji o udzielenie informacji oraz załącznik nr 9 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania.

a także na podstawie odpowiednich porozumień między Rumunią a NATO. Rumunia oszacowała odsetek przewozów wojskowych na [...] % rocznych obrotów CFR Marfă⁽⁴⁴⁾, ale nie przekazała szczegółowego, uzasadnionego wyliczenia tej wartości, twierdząc, iż jest to tajemnica państwowa;

- (vi) utrzymanie i rozwijanie linii promowej, która ma być przedłużeniem korytarza paneuropejskiego IV i stanowić połączenie między Europą i Azją. Rumunia twierdzi, że ze względu na fakt, iż linie promowe, które łączą Europę i Azję za pośrednictwem portu w mieście Konstanca, nie są rentowne i powodują straty⁽⁴⁵⁾, promy, których właścicielem jest CFR Marfă, stacjonowały w porcie morskim w Konstancy i w latach 2008–2018 nie prowadzono przy ich pomocy żadnej działalności handlowej. Rumunia wyjaśnia, że koszty utrzymania promów (uwzględnione w kwotach podanych w motywie 64 ppkt (ii) powyżej) wyniosłyby [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) w latach 2008–2018 i [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) w latach 2010–2018⁽⁴⁶⁾.
- (65) Ponadto Rumunia twierdzi, że poza potrzebami państwa w zakresie obronności znaczenie CFR Marfă jest strategiczne także ze względu na fakt, że świadczy ona usługi w zakresie transportu węgla i innych strategicznych produktów na rzecz największych klientów przemysłowych (głównie przedsiębiorstw państwowych, jak np.: Complexul Energetic Oltenia, Complexul Energetic Hunedoara, CET Govora i inne elektrownie węglowe), którzy zapewniają podstawowe media takie jak energia elektryczna, energia cieplna i ciepła woda. Zdaniem Rumunii takie przewozy wykonuje się zazwyczaj na podstawie umów zawieranych w następstwie przetargów, w których uczestniczą i konkurują z CFR Marfă inne podmioty prywatne, jednak w sytuacjach kryzysu (np. przy trudnych warunkach pogodowych takich jak opady śniegu, silny wiatr czy susza) organy publiczne mogą wymagać, by takie przesyłki wykonywano także poza istniejącymi umowami. Rumunia twierdzi, że elektrownie wodne i systemy wiatrowe nie posiadają mocy wymaganej do pokrycia deficytu energii elektrycznej spowodowanego zmniejszeniem produkcji elektrowni ciepłych, które są głównymi źródłami energii elektrycznej (sama Complexul Energetic Oltenia odpowiada za 20–30 % produkcji energii elektrycznej w Rumunii). W związku z tym zdaniem Rumunii zapewnienie ciągłości dostaw takich strategicznych materiałów tym klientom przemysłowym jest konieczne do utrzymania poziomu życia ludności i uniknięcia negatywnego wpływu na działania podmiotów gospodarczych, co sprawia, że przewozy takie stają się kwestią bezpieczeństwa narodowego, co potwierdzają ustalenia trybunału konstytucyjnego Rumunii w wyroku nr 91 z dnia 28 lutego 2018 r.⁽⁴⁷⁾
- (66) Ponadto Rumunia twierdzi, że nagromadzenie długów za usługi w zakresie przewozów strategicznych świadczonych przez CFR Marfă na rzecz jego klientów przemysłowych (głównie przedsiębiorstw państwowych, motyw 65) było podstawową przyczyną nagromadzenia przeterminowanego długu CFR Marfă wobec ANAF. Rumunia szacuje, że kwoty odpowiadających kar i odsetek wygenerowanych w wyniku niespłacania długu CFR Marfă wobec ANAF odpowiadają kwocie długu nagromadzonego przez te przedsiębiorstwa państwowe za usługi przewozów strategicznych CFR Marfă⁽⁴⁸⁾.
- (67) Rumunia zauważa również, że CFR Marfă i inne podmioty publiczne mają obowiązek uczestniczyć (bezpłatnie) w różnych ćwiczeniach (np. symulacjach wypadków kolejowych) organizowanych przez organy publiczne (takie jak Główny Inspektorat ds. Sytuacji Wyjątkowych) oraz że CFR Marfă zapewniała zasoby na potrzeby transportu towarowego bez jakiegokolwiek rekompensaty pieniężnej w interesie/na rzecz określonych organów publicznych lub instytucji publicznych (w formie przechowywania i składowania przedmiotów, m.in. na rzecz Krajowej Agencji Rezerw, leasingu specjalnego sprzętu do specjalnych interwencji na rzecz Centralnej Komendy Zimowej)⁽⁴⁹⁾. Rumunia nie przedstawiła żadnej kwantyfikacji kosztów poniesionych w związku z powyższymi działaniami.
- (68) Rumunia jest zdania, że CFR Marfă jest jedynym podmiotem, który posiada zdolności niezbędne do zapewnienia odpowiedniego i terminowego wykonania wyżej wymienionych obowiązków w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa narodowego. W konsekwencji Rumunia twierdzi, że odzyskanie długów CFR Marfă poprzez postępowanie egzekucyjne, niezwłoczną likwidację lub wszczęcie postępowania upadłościowego nie jest akceptowalnym rozwiązaniem, ponieważ mogłoby poskutkować znacznymi okresami, w których zasoby wymagane dla bezpieczeństwa narodowego kraju i obronności nie mogłyby być wykorzystywane⁽⁵⁰⁾.
- (69) W związku z tym, uwzględniając postanowienia art. 107 ust. 1 TFUE, art. 4 TUE i pkt 17 zawiadomienia Komisji 2016/C 262/01 w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („zawiadomienie w sprawie pojęcia pomocy państwa”)⁽⁵¹⁾, Rumunia twierdzi, że:

⁽⁴⁴⁾ Protokół ze spotkania Rumunii z Komisją, które odbyło się dnia 24 lipca 2019 r.

⁽⁴⁵⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁴⁶⁾ Informacje przekazane przez Rumunię w dniu 13 września 2019 r., załączniki 1 i 2.

⁽⁴⁷⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r.; również pkt 7.2 odpowiedzi Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r.

⁽⁴⁸⁾ Informacje przekazane przez Rumunię w dniu 13 września 2019 r., załączniki 1 i 2.

⁽⁴⁹⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r.; również s. 8 i 9 odpowiedzi Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r.

⁽⁵⁰⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania. Zob. również załącznik 1 do informacji przekazanych przez Rumunię w dniu 14 sierpnia 2018 r.

⁽⁵¹⁾ Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1.

- a) wszystkie powyższe okoliczności umożliwiają władzom rumuńskim wdrożenie każdego środka, który ma na celu zapewnienie integralności terytorialnej, utrzymanie porządku publicznego i ochronę bezpieczeństwa narodowego, nawet jeśli środek ten miał wpływ na konkurencję w określonej dziedzinie;
- b) każdy środek wdrożony w interesie bezpieczeństwa narodowego, integralności terytorialnej i porządku publicznego i mający je zapewniać, niezależnie od tego, czy jest on uznawany za pomoc państwa, jest zgodny z zasadami wspólnotowymi ⁽⁵²⁾.

(70) Innymi słowy, Rumunia uważa, że przyjmując środki 1–3 i 5 w odniesieniu do CFR Marfă w celu zapewnienia ciągłości przewozów wojskowych i przewozów materiałów strategicznych, a także wykonywania innych obowiązków związanych z bezpieczeństwem narodowym i celami w zakresie obronności, Rumunia sprawowała władzę publiczną, dlatego też art. 107 ust. 1 TFUE nie miałyby zastosowania na mocy przepisów art. 4 TUE i pkt 17 zawiadomienia w sprawie pojęcia pomocy państwa.

3.2.2. Uwagi Rumunii dotyczące uwag przedstawionych przez skarżącego dotyczących strategicznego znaczenia CFR Marfă

- (71) Rumunia twierdzi, że informacje dostarczone przez skarżącego nie dowodzą, że podmioty prywatne mają wystarczające zdolności do zastąpienia CFR Marfă na rynkach przewozów strategicznych i wojskowych z następujących powodów.
- (72) Po pierwsze, Rumunia uważa, że fakt, iż podmioty prywatne nie są w stanie zastąpić działalności CFR Marfă jest poparty przez rzeczywistość rynkową. W tym celu Rumunia przedstawia przykład przetargu zorganizowanego w 2014 r. przez Complexul Energetic Oltenia, w którym oferta konsorcjum trzech podmiotów prywatnych (GFR, Unicom Transit i Servtrans Invest) została odrzucona, ponieważ jego członkowie nie mieli zdolności technicznych i operacyjnych wymaganych w specyfikacji procedury przetargowej, mimo że oferta finansowa tego konsorcjum była bardziej korzystna. Sąd krajowy oddalił odwołanie konsorcjum, potwierdzając prawidłowość ustaleń dotyczących braku zdolności technicznych i operacyjnych członków konsorcjum wymaganych w dokumentacji przetargowej.
- (73) Rumunia twierdzi ponadto, że brak zainteresowania usługami przewozów wojskowych ze strony podmiotów publicznych jest związany nie tylko z bardzo niskim popytem na tego typu usługi transportowe, ale również z faktem, że przewozy wojskowe i odpowiedni wymóg szybkiego reagowania na zamówienia na takie przewozy (które są traktowane priorytetowo w stosunku do jakichkolwiek przewozów prywatnych) oznaczają dysponowanie rezerwami z różnych zasobów (np. taboru kolejowego, promów itp.) rozproszonych w różnych punktach krajowej sieci kolejowej. Zdaniem Rumunii zmniejsza to wydajność wykorzystania takich zasobów, a to zmniejszenie wydajności nie jest wynagradzane przez władze, co nie jest atrakcyjne dla podmiotów prywatnych. Ponadto Rumunia twierdzi, że CFR Marfă posiada ok. 93 % krajowego taboru wagonów i jest jedynym operatorem, który może wypełnić obowiązek utrzymywania rezerw mobilizacyjnych, podczas gdy podmioty prywatne korzystają głównie z wagonów wynajmowanych od przedsiębiorstw zagranicznych, co nie może stanowić rezerw mobilizacyjnych.
- (74) W związku z tym Rumunia uważa, że podmioty prywatne nie mogą zastąpić CFR Marfă na rynku przewozów wojskowych, co dodatkowo potwierdzają postanowienia decyzji Najwyższej Rady Obrony Narodowej z 2013 r., zgodnie z którą wymagane jest umieszczenie w umowie prywatyzacyjnej CFR Marfă klauzul, które będą zobowiązywały nabywcę do zagwarantowania wypełniania wszystkich obowiązków strategicznych nałożonych obecnie na CFR Marfă w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego i obronności ⁽⁵³⁾.
- (75) Po drugie, Rumunia twierdzi również, że świadczenie usług transportowych w interesie obrony narodowej w wielu przypadkach wiąże się z ujawnianiem informacji poufnych o różnym poziomie poufności, co oznacza, że podmioty prywatne zainteresowane świadczeniem takich usług transportowych muszą posiadać określone świadectwa w zakresie bezpieczeństwa przemysłowego. Prywatni operatorzy kolejowi z największym udziałem w rynku w Rumunii (członkowie OPSFPR) najprawdopodobniej nie otrzymaliby jednak takiego świadectwa w zakresie bezpieczeństwa przemysłowego w odniesieniu do dostaw strategicznych i obronnych, ponieważ nie spełniliby rygorystycznych wymogów dotyczących uzyskania takich świadectw. Rumunia wymienia kilka możliwych podstaw do odmowy wydania świadectw członkom OPSFPR:

⁽⁵²⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania. Zob. również załącznik 1 do informacji przekazanych przez Rumunię w dniu 14 sierpnia 2018 r.

⁽⁵³⁾ Załącznik 9 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania.

- a) udziałowcy lub inne osoby posiadające uprawnienia do podejmowania decyzji w przedsiębiorstwie:
- 1) zostali skazani za korupcję w drodze prawomocnego wyroku⁽⁵⁴⁾;
 - 2) zostali oskarżeni o korupcję⁽⁵⁵⁾;
 - 3) zostali oskarżeni o utworzenie grupy przestępczej, uchylanie się od opodatkowania i pranie pieniędzy⁽⁵⁶⁾;
 - 4) są obywatelami lub przedsiębiorstwami zagranicznymi;
- b) przedmiotowe podmioty mają długi lub odnotowały znaczne straty;
- c) podmioty te prowadzą działalność gospodarczą z podmiotami w państwach, które w rumuńskich strategiach obronności zatwierdzonych decyzjami rządowymi określa się jako stwarzające zagrożenie dla bezpieczeństwa Rumunii (zwłaszcza w państwach byłego Związku Radzieckiego).
- (76) W związku z tym Rumunia twierdzi, że CFR Marfă jest faktycznie jedynym podmiotem na rynku, który posiada zdolności niezbędne do prowadzenia przewozów materiałów strategicznych i wojskowych, a także do wykonywania innych obowiązków związanych z celami bezpieczeństwa narodowego i obronności. W konsekwencji Rumunia jest zdania, że w świetle wyżej wymienionych okoliczności i biorąc pod uwagę realia niedawnego konfliktu blisko rumuńskich granic (w Ukrainie), ze względu na którą liczba przewozów wojskowych przeprowadzanych przez CFR Marfă wzrosła ponad pięciokrotnie w porównaniu z 2013 r., Rumunia jest uprawniona do powołania się na postanowienia art. 4 TUE i pkt 17 zawiadomienia w sprawie pojęcia pomocy państwa, aby stwierdzić, że art. 107 ust. 1 TFUE nie ma zastosowania do całej działalności CFR Marfă.

3.2.3. Uwagi Rumunii dotyczące środków 1 i 4

- (77) W odniesieniu do *środka 1* Rumunia twierdzi, że ANAF wszczęła postępowanie egzekucyjne w celu zagwarantowania spłaty nieuregulowanych zaległości podatkowych. Zgodnie z przepisami obowiązującymi od 2004 r. CNPP (krajowy publiczny zakład emerytalny), ANOFM (krajowa agencja zatrudnienia) i CNAS (krajowy zakład ubezpieczeń zdrowotnych) nie pobierają należnych składek bezpośrednio od rumuńskich podmiotów gospodarczych i innych osób; jedyną agencją odpowiedzialną za to zadanie jest ANAF, która w dalszej kolejności rozdziela pomiędzy poszczególne organy kwoty zgromadzone w ich imieniu⁽⁵⁷⁾.
- (78) Jeśli chodzi o opisaną powyżej zadłużenie CFR Marfă wobec budżetu państwa na podstawie *środka 1* (zob. tabela 8), Rumunia twierdzi, że ANAF działała w charakterze prywatnego inwestora, ponieważ obliczała odsetki i kary za przeterminowane długi CFR Marfă wobec budżetu państwa. Rumunia twierdzi w szczególności, że w przypadku przeterminowanego długu CFR Marfă wobec budżetu państwa obliczono następujące stopy procentowe: (i) dzienna stopa procentowa wynosząca 0,1 % w okresie od dnia 1.1.2006 r. do dnia 30.6.2010 r.; (ii) dzienna stopa procentowa wynosząca 0,05 % w okresie od dnia 1.7.2010 r. do dnia 30.9.2010 r.; (iii) dzienna stopa procentowa wynosząca 0,04 % w okresie od dnia 1.10.2010 r. do dnia 28.2.2014 r.⁽⁵⁸⁾. Rumunia wyjaśnia również, że opóźnienia w płatnościach należności podatkowych podlegają dodatkowym sankcjom w postaci kary za opóźnienie w płatnościach, jak określono poniżej: (i) jeśli płatności przeterminowanych należności podatkowych dokonano co najmniej 30 dni – lecz nie później niż 90 dni – po upływie terminu płatności, dodaje się karę za opóźnienie w płatnościach wynoszącą 5 % należnej kwoty głównej; (ii) po upływie 90 dni od terminu płatności dodaje się karę za opóźnienie w płatnościach wynoszącą 15 % kwoty głównej. Płatność kary za opóźnienie w płatnościach nie zwalnia z obowiązku zapłaty odsetek⁽⁵⁹⁾.
- (79) Ponadto Rumunia twierdzi, że ANAF prowadzi aktywną egzekucję zadłużenia CFR Marfă wobec budżetu państwa i wdrożyła szereg środków egzekucyjnych w postaci nakazów i zajęć rachunków bankowych oraz majątku ruchomego i nieruchomości CFR Marfă.
- (80) W szczególności Rumunia twierdzi, że w 2009 r. ANAF wydała 12 nakazów, aby wyegzekwować od CFR Marfă długi pozostałe do spłaty opiewające na łączną kwotę [...] mln RON (ok. [...] mln EUR). Rumunia wyjaśnia, że nakaz jest bezpośrednio egzekwowalnym dokumentem należności podatkowych, co oznacza, że ANAF może kontynuować postępowanie egzekucyjne bez udziału sądów w przypadku, gdy dłużnik nie zapłaci kwot pozostałych do spłaty w terminie określonym w nakazie. W szczególności ANAF może następnie wymusić egzekucję długów pozostałych do spłaty poprzez zajęcie aktywów i majątku dłużnika oraz rozpoczęcie sprzedaży tych aktywów i majątku⁽⁶⁰⁾.

⁽⁵⁴⁾ Wyrok karny nr 67 z dnia 23 lutego 2016 r. wydany przez wysoki trybunał kasacyjny i sprawiedliwości w sprawie nr 856/2/2014.

⁽⁵⁵⁾ Zob. sprawa krajowej dyrekcji antykorupcyjnej nr 1036/117/2018 tocząca się przed trybunałem w Klużu.

⁽⁵⁶⁾ Sprawa nr 8056/99/2015 przed trybunałem w Jassy.

⁽⁵⁷⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, sekcja II pkt 1 lit. D.

⁽⁵⁸⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 18.

⁽⁵⁹⁾ Idem.

⁽⁶⁰⁾ Informacje przekazane przez Rumunię w dniu 10 sierpnia 2016 r. w odpowiedzi na wniosek Komisji o przedstawienie informacji, pkt 2 lit. a); również odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 14.

- (81) W następstwie tych nakazów dokonano jednego zajęcia środków na rachunkach bankowych CFR Marfă w wysokości [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), które zostało wyegzekwowane i przyniosło zwrot [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) ⁽⁶¹⁾, oraz 22 zajęć nieruchomości CFR Marfă o łącznej wartości księgowej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) ⁽⁶²⁾. Rumunia wyjaśnia, że zajęcie ruchomości lub nieruchomości wynika z hipoteki umownej ustanowionej na takim majątku, która zapewnia roszczenie preferencyjne wobec dochodów ze sprzedaży zajętych aktywów obciążone dodatkowymi konsekwencjami, tj. dłużnik nie może sprzedać zajętego majątku i może z niego korzystać jedynie za zgodą właściwego organu (w tym przypadku jest nim ANAF) ⁽⁶³⁾.
- (82) Rumunia twierdzi ponadto, że w latach 2010 i 2011 ANAF wydała 24 nakazy dotyczące CFR Marfă, i wyjaśnia, że w latach 2010 i 2011 nie nakazano dokonania zajęć mienia ani zajęć wierzytelności znajdujących się u dłużników CFR Marfă (głównie przedsiębiorstw państwowych), aby nie dopuścić do wywarcia znacznego wpływu społecznego ⁽⁶⁴⁾. Rumunia twierdzi również, że do czerwca 2013 r. ANAF wydała 200 nakazów zajęcia ruchomości i nieruchomości CFR Marfă o całkowitej wartości księgowej wynoszącej [...] RON (ca. [...] mln EUR). Ponadto Rumunia informuje, że spośród tych 200 nakazów zajęcia 25 dotyczyło ruchomości i nieruchomości SC de Transport Maritim și de Coastă CFR Ferryboat SA („CFR Ferryboat”) o wartości księgowej wynoszącej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), natomiast 84 nakazy zajęcia dotyczyły ruchomości i nieruchomości SC Intreținere și Reparații Vagoane SA (zajmującej się naprawą i konserwacją taboru) o wartości księgowej wynoszącej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) – oba te podmioty były przedsiębiorstwami połączonymi w CFR Marfă w czerwcu 2012 r. (zob. motyw 27) ⁽⁶⁵⁾.
- (83) Spośród pozostałych 91 nakazów zajęcia 10 dotyczyło nieruchomości CFR Infrastructură o wartości księgowej wynoszącej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), a pozostałe 81 nakazów (nałożonych w listopadzie i grudniu 2012 r.) dotyczyło ruchomości i nieruchomości CFR Marfă o wartości księgowej wynoszącej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) ⁽⁶⁶⁾.
- (84) Oprócz tego Rumunia twierdzi, że ANAF wydała łącznie 1 440 wezwań do zajęcia wierzytelności w odniesieniu do środków dostępnych na rachunkach CFR Ferryboat SA, SC Intreținere și Reparații Vagoane SA i CFR Infrastructură, a także 612 wezwań do zajęcia wierzytelności znajdujących się na rachunkach bankowych osób trzecich (opiewających na łączną kwotę [...] mln RON, ok. [...] mln EUR) ⁽⁶⁷⁾.
- (85) Rumunia wyjaśnia również, że nakaz zajęcia ruchomości (głównie wagonów i lokomotyw) CFR Marfă o wartości księgowej wynoszącej [...] RON (ok. [...] mln EUR, 95 % ogólnej wartości 81 zajęć) wydano dopiero w dniu 28 listopada 2012 r., a nie wcześniej, ponieważ te ruchomości „stanowiły tabor i lokomotywy – majątek ruchomy wykorzystywany do głównej działalności dochodowej CFR Marfă” oraz ponieważ CFR Marfă „prowadzi działalność w krajowym interesie publicznym w celu świadczenia usług w zakresie publicznego transportu kolejowego towarów i usług wymaganych do celów obrony narodowej” ⁽⁶⁸⁾.
- (86) Rumunia twierdzi, że po zajęciu aktywów CFR Marfă ANAF zwróciła się o ich wycenę i rozpoczęcie procedury upłynniania aktywów. Nigdy nie rozpoczęto jednak upłynniania aktywów, ponieważ tytuł egzekucyjny dotyczący długów CFR Marfă rozliczono poprzez zamianę długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. ⁽⁶⁹⁾ Rumunia wyjaśnia również, że odzyskanie długów CFR Marfă wobec ANAF poprzez postępowanie egzekucyjne, niezwłoczną likwidację lub wszczęcie postępowania upadłościowego nie było akceptowalnym rozwiązaniem, ponieważ wskutek tych działań mogły wystąpić okresy, w których zasoby wymagane dla bezpieczeństwa narodowego kraju i obronności nie mogłyby być wykorzystywane, co w świetle niedawnych konfliktów w regionie mogłoby potencjalnie zagrozić państwu jako takiemu („państwo rumuńskie nie może obejść się bez ważnego instrumentu i zasobów, które było prawnie zobowiązane dostarczyć w celu wypełnienia swojej roli i funkcji, aby zapewnić swoją integralność terytorialną, utrzymać porządek publiczny i bronić bezpieczeństwa narodowego, a których nie można zastąpić w obecnych okolicznościach”) ⁽⁷⁰⁾.
- (87) W odniesieniu do *środka 4* Rumunia twierdzi, że CFR Marfă płaciła wszystkie swoje składki na rzecz budżetu państwa w latach 2013–2017 oraz że świadectwa fiskalne wydawane przez ANAF w różnych momentach tego okresu stanowią dowód na to, że CFR Marfă nie nagromadziła w tym okresie żadnego dalszego długu wobec budżetu państwa ⁽⁷¹⁾.

⁽⁶¹⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 12 maja 2017 r., pkt 8.

⁽⁶²⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 14.

⁽⁶³⁾ *Ibidem*, pkt 14–15.

⁽⁶⁴⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 17.

⁽⁶⁵⁾ Załącznik 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania; odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 16.

⁽⁶⁶⁾ Załącznik 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁶⁷⁾ *Ibidem*.

⁽⁶⁸⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 17.2.

⁽⁶⁹⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, sekcja II lit. C.

⁽⁷⁰⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, sekcja IV.

⁽⁷¹⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r., pkt 21.

- (88) W szczególności Rumunia wyjaśnia, że w tabeli 7 w decyzji o wszczęciu postępowania wymieniono zobowiązania podatkowe na lata 2013–2016 narosłe tuż przed zamknięciem roku obrotowego, których termin płatności przypadał w roku następnym. Rumunia twierdzi, że w odniesieniu do wszystkich lat od czerwca 2013 r. właściwe kwoty należne od CFR Marfă były płacone na początku następnego roku, to znaczy przed upływem terminu płatności. Rumunia twierdzi, że właściwe kwoty wymieniono w rocznych bilansach zgodnie z przepisami dotyczącymi ich przygotowania, biorąc pod uwagę datę początkową i datę płatności tych zobowiązań podatkowych. Rumunia jest zdania, że ocena oświadczenia o zapłacie przez CFR Marfă jej zobowiązań podatkowych na podstawie danych bilansowych nie jest dokładna, a dokumentami, które należy uwzględnić, są świadectwa podatkowe wydawane regularnie przez ANAF⁽⁷²⁾. W związku z tym Rumunia przedstawiła dane odpowiadające zobowiązaniom podatkowym i innym długom wobec budżetu państwa w następujący sposób:

Tabela 9

Zobowiązania podatkowe CFR Marfă i inny dług wobec budżetu państwa po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. (mln RON)

W mln RON	2013	2014	2015	2016	2017
Zobowiązania podatkowe i inny dług wobec budżetu państwa	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kwoty podlegające refundacji/zwrotowi przez ANAF na rzecz CFR Marfă	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Nr/data świadectwa podatkowego	1042215/ 18.12.2013	1356231/ 5.12.2014	107680/ 16.12.2015	90817/ 12.1.2016	78183/ 14.12.2017

Źródło: Odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r., sekcja E pkt 21.

- (89) Rumunia wyjaśnia, że zobowiązania podatkowe CFR Marfă na lata 2016 i 2017 podlegały działaniom prawnym ze strony CFR Marfă przed sądem apelacyjnym w Bukareszcie. Poprzez te działania CFR Marfă zwróciła się do sądu apelacyjnego o stwierdzenie nieważności decyzji ANAF, na mocy której ANAF odrzuciła wniosek CFR Marfă o potrącenie pozostających do spłaty długów fiskalnych CFR Marfă za lata 2016 i 2017 o kwotę ([...] mln RON, ok. [...] mln EUR), którą ANAF została zobowiązana zapłacić CFR Marfă na mocy wyroku cywilnego nr 1011/2015 sądu apelacyjnego, utrzymanego w mocy decyzją nr 998/30.3.2016 wysokiego trybunału kasacyjnego i sprawiedliwości⁽⁷³⁾.
- (90) Na podstawie powyższego Rumunia twierdzi, że w latach 2013–2017 CFR Marfă nie odnotowała żadnego długu wobec budżetu państwa, biorąc pod uwagę fakt, że ANAF musi zrekompensować/zwrócić kwoty [...] mln RON i [...] mln RON, które byłyby niższe niż odpowiedni dług ANAF wobec CFR Marfă.
- (91) Ponadto Rumunia przedstawiła informacje, zgodnie z którymi przeterminowany dług CFR Marfă (wraz z odsetkami i karami) wobec budżetu państwa wyniósł w 2018 r. [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), a w dniu 28 marca 2019 r. wzrósł ponad trzykrotnie do [...] mln RON (ok. [...] mln EUR)⁽⁷⁴⁾. Rumunia podkreśliła, że w odniesieniu do tego długu ANAF nałożyła 16 nakazów zajęcia wolnych od obciążeń ruchomości CFR Marfă o wartości księgowej wynoszącej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) oraz 66 nakazów zajęcia wolnych od obciążeń nieruchomości CFR Marfă o wartości księgowej wynoszącej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR)⁽⁷⁵⁾.

3.2.4. Uwagi Rumunii dotyczące środków 2 i 5

- (92) W odniesieniu do środków 2 i 5 Rumunia utrzymuje swój pogląd, zgodnie z którym CFR Infrastructură nie zwolniła CFR Marfă z płatności długów odpowiadających podatkowi od wykorzystania infrastruktury.
- (93) Rumunia wyjaśnia, że w rumuńskim prawie nie dopuszcza się możliwości zwolnienia żadnego z operatorów kolejowych z płatności podatku od wykorzystania infrastruktury i że CFR Infrastructură nie robi wyjątku również dla CFR Marfă.

⁽⁷²⁾ Idem.

⁽⁷³⁾ Idem.

⁽⁷⁴⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 21.3.

⁽⁷⁵⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 12.

- (94) Rumunia wyjaśnia, że przewidziano trzy formy kary za brak płatności podatku od wykorzystania infrastruktury przez przewoźników, które są następujące:
- 1) w przypadku każdej z usług CFR Infrastructură wystawia comiesięczne faktury, a gdy takie obowiązki finansowe nie są wypełniane zgodnie z warunkami, do których zobowiązano się w umowie o dostępie do infrastruktury kolejowej (która jest zawierana corocznie), oblicza i wystawia faktury w sposób ciągły, za każdy dzień zwłoki, odsetki i kary za brak zapłaty podatku od wykorzystania infrastruktury (pierwsza forma kary za brak płatności podatku od wykorzystania infrastruktury). Stopę procentową i kary określono w tabeli 7 (motyw 24). Ta sama kara ma zastosowanie do wszystkich operatorów kolejowych przewozów towarowych (i pasażerskich), niezależnie od tego, do kogo należą;
 - 2) ponadto ze względu na opóźnienia w płatności podatku od wykorzystania infrastruktury CFR Infrastructură nie przyznaje zniżki w wysokości 33 % podatku od wykorzystania infrastruktury dla pociągów poruszających się w sieci CFR, obsługiwanych przez CFR Marfă, którą przyznaje podmiotom prywatnym (druga forma kary);
 - 3) co więcej, CFR Infrastructură nie akceptuje i nie tworzy dodatkowych tras dla pociągów w interesie CFR Marfă i jej klientów, tak jak to robi w przypadku podmiotów prywatnych (trzecia forma kary).
- (95) W tym kontekście Rumunia twierdzi, że CFR Infrastructură złożyła również pozew przeciwko CFR Marfă w celu wyegzekwowania długów CFR Marfă z 2015 r. W szczególności Rumunia twierdzi, że CFR Infrastructură wszczęła postępowanie polubowne i sądowe w sprawie egzekucji długów CFR Marfă w następujący sposób: w 2015 r. – postępowanie polubowne dotyczące kwoty [...] mln RON (ok. [...] mln EUR); w 2016 r. – postępowanie polubowne i sądowe dotyczące kwoty [...] mln RON (ok. [...] mln EUR); w 2017 r. – postępowanie polubowne i sądowe dotyczące kwoty [...] mln RON (ok. [...] mln EUR); w 2018 r. – postępowanie polubowne i sądowe dotyczące kwoty [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) ⁽⁷⁶⁾. Zdaniem Rumunii 100 % tych kwot zostało zasądzone na rzecz CFR Infrastructură przez odpowiednie i prawomocne orzeczenia sądowe i arbitrażowe ⁽⁷⁷⁾.
- (96) Zdaniem Rumunii po wydaniu tych wyroków na korzyść CFR Infrastructură skorzystała ona z usług komorników sądowych w celu odzyskania zasądzonych długów, w tym poprzez zamrożenie funduszy na rachunkach bankowych i zajęcie wierzytelności znajdujących się u osób trzecich w odniesieniu do kwot należnych CFR Marfă ze strony jej klientów, a także poprzez zajęcie ruchomości i nieruchomości CFR Marfă ⁽⁷⁸⁾.
- (97) Rumunia wyjaśnia również, że w 2016 r. CFR Infrastructură zawarła z CFR Marfă umowę dotyczącą zmiany harmonogramu spłat („umowa dotycząca zmiany harmonogramu spłat z 2016 r.”) dotyczącą zapłaty kwoty [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) stanowiącej kwotę główną i odsetki, które przyznano CFR Infrastructură w postępowaniu polubownym w latach 2015 i 2016. Rumunia wyjaśnia, że kwota [...] mln RON została w pełni odzyskana poprzez przymusową egzekucję długu po tym, jak CFR Marfă nie przestrzegała postanowień umowy dotyczącej zmiany harmonogramu spłat z 2016 r. ⁽⁷⁹⁾.
- (98) Zdaniem Rumunii do sierpnia 2018 r. CFR Infrastructură zdołała odzyskać od CFR Marfă – w drodze środków sądowych i pozasądowych – kwotę w wysokości ponad [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), z której [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) odzyskano w okresie od marca do lipca 2018 r. Ponadto w dniu 6 grudnia 2018 r. CFR Infrastructură zawarła umowę dotyczącą zmiany harmonogramu spłat odsetek i kar należnych od CFR Marfă w kwocie [...] mln RON (ok. [...] mln EUR, „umowa dotycząca zmiany harmonogramu spłat z 2018 r.”). W umowie tej określono między innymi, że w dniu 4 grudnia 2018 r. doszło do przeterminowania długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură opiewającego na łączną kwotę [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), z czego [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) to kwota zasądzona na rzecz CFR Infrastructură siedmioma wyrokami sądów cywilnych w 2017 r., które są w trakcie wykonywania. Z tej kwoty [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) stanowią odsetki i kary. W postanowieniach umowy dotyczącej zmiany harmonogramu spłat z 2018 r. określono również, że należy kontynuować odzyskiwanie kwoty głównej w wysokości [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) poprzez zajmowanie ruchomości i nieruchomości CFR Marfă.
- (99) Rumunia wyjaśnia, że egzekucja przez zajęcia aktywów była stosowana tylko dopóty, dopóki CFR Marfă wywiązywała się z zobowiązań podjętych w ramach umów dotyczących zmiany harmonogramu i twierdzi, że CFR Marfă przestrzega umowy dotyczącej zmiany harmonogramu spłat z 2018 r. ⁽⁸⁰⁾.

⁽⁷⁶⁾ Załącznik 4 do odpowiedzi Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r. Zob. również załącznik 5 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁷⁷⁾ Załącznik 4 do odpowiedzi Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r.

⁽⁷⁸⁾ Ścisłej rzecz biorąc, zdaniem Rumunii za odzyskanie kwot należnych od CFR Marfă na dzień 31 grudnia 2016 r. ([...] RON, ok. [...] mln EUR) w wyniku postępowania sądowego pobrano kwotę [...] RON (ok. [...] mln EUR), natomiast w 2017 r. (i do czasu przedłożenia uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania) CFR Infrastructură odzyskała również kwotę [...] RON (ok. [...] mln EUR). Zob. uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, pkt II.2.

⁽⁷⁹⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 37.

⁽⁸⁰⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 37 i załącznik 6.

- (100) Zdaniem Rumunii wszystkie powyższe stwierdzenia potwierdzają fakt, że CFR Infrastructură stosuje środki odzyskiwania długu oraz że CFR Marfă nie została zwolniona z jego spłaty⁽⁸¹⁾.
- (101) Rumunia jest zdania, że „CFR Marfă nie otrzymuje preferencyjnego traktowania ze strony CFR Infrastructură oraz nie jest i nie była zwolniona z jakiegokolwiek zobowiązania prawnego”⁽⁸²⁾. Rumunia twierdzi, że „za brak płatności podatków od wykorzystania infrastruktury przez któregokolwiek z operatorów kolejowych CFR SA [CFR Infrastructură] stosowała i stosuje te same kary finansowe”, oraz przypomina, że „kary finansowe to kary za opóźnienia w płatnościach obliczane i stosowane za brak płatności opłat należnych w terminie płatności zgodnie z tym samym odsetkiem i bez dyskryminacji”⁽⁸³⁾. Rumunia twierdzi ponadto, że „[CFR Infrastructură] stosuje te same środki sądowe i pozasądowe w celu odzyskania kwot należnych od któregokolwiek z operatorów kolejowych”⁽⁸⁴⁾.
- (102) Rumunia dodaje również, że niepobranie podatku od wykorzystania infrastruktury przez CFR Infrastructură od CFR Marfă jest obiektywną okolicznością i konsekwencją faktu, że inne przedsiębiorstwa państwowe lub przedsiębiorstwa, w których państwo jest udziałowcem (wiele przedsiębiorstw działających w sektorze energetycznym) nie spłaciły z kolei swoich długów wobec CFR Marfă. Rumunia wyjaśnia, że te długi wobec CFR Marfă należą do tego samego rzędu wielkości co kwoty należne od CFR Marfă wobec CFR Infrastructură, a każde przerwanie świadczenia usług transportowych przez CFR Marfă zakłóciłoby działalność prowadzoną przez te konkretne przedsiębiorstwa, ze szkodą dla poziomu życia ludzi i działalności gospodarczej w różnych dziedzinach. Rumunia twierdzi, że CFR Marfă podjęło działania na rzecz odzyskania takich długów godnie z przepisami prawnymi w tej dziedzinie⁽⁸⁵⁾.
- (103) Rumunia dodaje ponadto, że niemożliwe jest nałożenie na CFR Marfă mocniejszych środków (takich jak postępowanie upadłościowe), ponieważ CFR Infrastructură i władze rumuńskie muszą brać pod uwagę znaczenie CFR Marfă i jej zasobów dla krajowego systemu obronności, bezpieczeństwa narodowego, bezpieczeństwa i porządku publicznego, transportu materiałów strategicznych, krajowej gospodarki i ludności⁽⁸⁶⁾ (zob. również podsekcje 3.2.1 i 3.2.2 powyżej).
- (104) W tym celu Rumunia przypomina, że władze rumuńskie i CFR Infrastructură muszą działać zgodnie z ramami prawnymi mającymi zastosowanie do obronności⁽⁸⁷⁾ i „wdrażać środki, które nie stanowią ryzyka zbycia niektórych zasobów należących do CFR Marfă (niekorzystny wpływ na zasoby uznawane za »zasoby państwowe«) i nie mają wpływu na przewozy wojskowe i transport materiałów strategicznych przez przedsiębiorstwo strategiczne ani na reakcję CFR Marfă w sytuacjach kryzysowych (takich jak zima 2016/2017)”⁽⁸⁸⁾.
- (105) W swoich uwagach z dnia 14 sierpnia 2018 r. w odpowiedzi na uwagi osób trzecich Rumunia twierdzi również, że CFR Infrastructură jest zobowiązana do powstrzymania się od wdrażania środków egzekucyjnych, które mogłyby zablokować przewozy wojskowe i zmniejszyć zdolność państwa w zakresie obronności na mocy art. 34 ustawy o obronie narodowej Rumunii⁽⁸⁹⁾. Rumunia przytacza słowa swojego Ministra Transportu, który – odnosząc się do powodów, dla których państwo nie powinno egzekwować wszystkich długów należnych od Marfa wobec CFR Infrastructură – stwierdził, że „nie powinniśmy zabijać kury znoszącej złote jaja”.

⁽⁸¹⁾ Odpowiedź Rumunii na uwagi osób trzecich, sekcja C.

⁽⁸²⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, pkt II.2.

⁽⁸³⁾ Odpowiedź Rumunii na uwagi osób trzecich, sekcja C.

⁽⁸⁴⁾ Ibidem.

⁽⁸⁵⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, sekcja II pkt 2.

⁽⁸⁶⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, sekcja IV.

⁽⁸⁷⁾ Art. 34 ustawy nr 45/1994 o obronie narodowej Rumunii ze zm. oraz art. 1 ust. 8 rozporządzenia w sprawie transportu kolejowego w Rumunii zatwierdzonego rozporządzeniem rządowym nr 7 z dnia 20 stycznia 2005 r., zmienionego ustawą nr 10 z dnia 27 kwietnia 2006 r.

⁽⁸⁸⁾ Odpowiedź Rumunii na uwagi osób trzecich, sekcja C, s. 8.

⁽⁸⁹⁾ Art. 34 ustawy nr 45/1994 o obronie narodowej Rumunii ze zm. stanowi, że: „Ministerstwa, służby wywiadowcze państwa i pozostałe organy centralnej administracji publicznej są odpowiedzialne za wdrażanie środków obronnych kraju, każdy w swoim obszarze działalności, zgodnie z prawem; ich przewodniczący składają sprawozdania z wyników zadań związanych z obronnością kraju – w stosownych przypadkach – do Parlamentu, Rządu lub Najwyższej Rady Obrony Narodowej co roku lub za każdym razem, gdy zostaną do tego wezwani. Po ogłoszeniu mobilizacji i stanu wojny właściwi ministrowie są bezpośrednio odpowiedzialni za przydział zasobów dotyczących: surowców, produktów przemysłowych, żywności, energii, transportu, prac publicznych i komunikacji. Wnioski sił obronnych muszą być uznawane za priorytetowe i odpowiednio uwzględniane”.

Art. 1 ust. 8 rozporządzenia w sprawie transportu kolejowego w Rumunii zatwierdzonego rozporządzeniem rządowym nr 7 z dnia 20 stycznia 2005 r., zmienionego ustawą nr 10 z dnia 27 kwietnia 2006 r., który stanowi, co następuje:

„Jeśli jest to wymagane ze względu na bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo ruchu kolejowego i interes publiczny, administrator/zarządzający infrastrukturą kolejową lub operator transportu kolejowego mogą – na podstawie zarządzeń właściwych organów, zgodnie z przepisami prawa – postanowić:

- w pełni lub częściowo zawiesić ruch i usługi w odniesieniu do konkretnych tras;
- wyłączyć konkretne przesyłki z transportu lub odbierać je tylko w konkretnych, ustalonych wcześniej okolicznościach;
- nadać priorytet konkretnym przesyłkom;**
- w razie potrzeby umożliwić ciągłe przeprowadzanie przewozów wojskowych**” (wyróżnienie dodane).

3.2.5. Uwagi Rumunii dotyczące środka 3

- (106) Po pierwsze, Rumunia kwestionuje fakt, że środek 3 pochodzi z zasobów państwowych. Ścisłej rzecz biorąc, Rumunia twierdzi, że „trzy łączne warunki [określone w art. 107 ust. 1 TFUE] nie zostały spełnione, tak aby zamiana długu na udziały w kapitale własnym w odniesieniu do CFR Marfă mogła zostać uznana za pomoc państwa, biorąc pod uwagę fakt, że warunek określony w lit. a) nie został spełniony, ponieważ żadne zasoby państwowe nie zostały wydane i nie przeznaczono żadnych zasobów z budżetu państwa (co oznaczałoby, że państwo poniosło bezpośrednie wydatki budżetowe). W praktyce kwoty te nie stanowiły już przychodów do budżetu, co wykracza poza sformułowanie zawarte w treści TFUE”. Rumunia twierdzi, że działała tak, jak działałby zwykły udziałowiec, i dążyła do konsolidacji własnych interesów, a **nie** do zapewnienia danemu podmiotowi gospodarczemu korzyści gospodarczej⁽⁹⁰⁾.
- (107) Po drugie, Rumunia twierdzi, że zamiana długu na udziały w kapitale własnym została zatwierdzona przez Radę Unii Europejskiej w jej decyzji Rady z dnia 22 października 2013 r. w sprawie udzielenia Rumunii zapobiegawczo średnioterminowej pomocy finansowej UE⁽⁹¹⁾ („decyzja Rady z dnia 22 października 2013 r.”) potwierdzonej przepisami ostrożnościowej promesy kredytowej między Rumunią a Międzynarodowym Funduszem Walutowym („MFW”) w kwocie 1 751,34 mln SDR, jak uzgodniono poprzez list intencyjny podpisany przez władze rumuńskie w Bukareszcie w dniu 12 września 2013 r., co zostało zatwierdzone decyzją Rady Wykonawczej MFW z dnia 27 września 2013 r.⁽⁹²⁾ Rumunia przyjmuje to stanowisko na podstawie załącznika I do promesy kredytowej⁽⁹³⁾, w którym stwierdzono, co następuje:

„W zeszłym roku przeprowadziliśmy pewne ważne reformy związane z przedsiębiorstwami państwowymi oraz sektorami energii i transportu. Na przykład [...] poprzez dobrowolne postawienie kilku przedsiębiorstw w stan upadłości lub ich likwidację, zamiany długu i środki restrukturyzacyjne”. (wyróżnienie dodane) [...] Kluczowe reformy w sektorach energii i transportu obejmują: [...] „Sektor transportu: zainicjowaliśmy umowę kupna-sprzedaży dotyczącą sprzedaży 51 % udziałów należącego do państwa operatora usług kolejowego transportu towarowego [CFR Marfă] za 905 mln RON i podjęliśmy decyzję rządową zatwierdzającą tę umowę kupna-sprzedaży. W czerwcu zatwierdziliśmy również program rozliczania zaległości finansowych, w ramach którego zaległości finansowe CFR Marfă zostaną zmniejszone o ponad 90 % po zakończeniu sprzedaży [...]”⁽⁹⁴⁾.

„Planujemy również ułatwienie ulepszonej płatności opłat za dostęp do infrastruktury i energię elektryczną od operatora przewozów pasażerskich będącego własnością państwa i CFR Marfă poprzez reformy tych przedsiębiorstw oraz uregulowanie długów pozostałych do spłaty trzech głównych przedsiębiorstw kolejowych. Środki na rzecz poprawy wyników operacyjnych i finansowych tych przedsiębiorstw mogłyby obejmować: [...] – CFR Marfă: Wypełnimy nasze obowiązki wynikające z umowy kupna-sprzedaży w odniesieniu do sprzedaży większościowej CFR Marfă i zamknijemy tę transakcję (wymianę płatności za akcje) do połowy października 2013 r. W tym kontekście od właściwego organu regulacyjnego będzie oczekiwane zatwierdzenie kontroli połączeń. Jeśli w procesie prywatyzacji pojawią się przeszkody nie do pokonania, ponownie otworzymy przetarg na większościową prywatyzację Marfă zgodnie z procesem, który jest zgodny z najlepszymi praktykami międzynarodowymi”.

- (108) Rumunia wyjaśnia, że wyżej wymieniona promesa kredytowa zawierająca załącznik przytoczony w motywie 107 powyżej została zatwierdzona przez Radę Unii Europejskiej na mocy art. 1 ust. 1 jej decyzji z dnia 22 października 2013 r., w której między innymi wymieniono szczegółowe warunki dotyczące polityki gospodarczej określone w protokole ustaleń, które obejmują między innymi „restrukturyzację przedsiębiorstw państwowych, w tym sprzedaż udziałów w kapitale tych przedsiębiorstw, oraz wzmocnienie ładu korporacyjnego w tych przedsiębiorstwach”.
- (109) Zdaniem Rumunii oprócz tego, że Rada Unii Europejskiej zatwierdziła prywatyzację CFR Marfă i środek polegający na zamianie długu na udziały w kapitale własnym na korzyść tej spółki, Komisja Europejska stale kontrolowała proces prywatyzacji CFR Marfă.
- (110) W szczególności w związku z monitorowaniem prowadzonym przez Komisję Rumunia wspomina o sprawozdaniu Komisji pt. „Program bilansu płatniczego. Rumunia, 2013–2015”, w którym między innymi przedstawiono stan procesu prywatyzacji CFR Marfă, w tym również zamianę długu na udziały w kapitale własnym. W szczególności zgodnie z przytoczonym sprawozdaniem „Prywatyzacja złagodziłaby między innymi obawy związane z zamianą długu na udziały w kapitale własnym dokonaną w czerwcu 2013 r. przed nieudaną próbą prywatyzacji z października 2013 r.”⁽⁹⁵⁾.

⁽⁹⁰⁾ Uwagi Rumunii dotyczące uwag osób trzecich przedstawione w dniu 14 sierpnia 2018 r.

⁽⁹¹⁾ Dz.U. L 286 z 29.10.2013, s. 1, dostępny na stronie internetowej: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D0531&from=PL>.

⁽⁹²⁾ Odpowiedź Rumunii na wniosek Komisji o przedstawienie informacji z dnia 14 listopada 2018 r., przekazana w dniu 19 grudnia 2018 r. („odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r.”). Lit. A.

⁽⁹³⁾ Załącznik zatytułowany „Rumunia – Protokół w sprawie polityki gospodarczej i finansowej” do listu intencyjnego z dnia 12 września 2013 r.

⁽⁹⁴⁾ *Ibidem*, pkt 36.

⁽⁹⁵⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, sekcja II.

- (111) Po trzecie, Rumunia twierdzi, że zamiana długu na udziały w kapitale własnym spełnia wymogi standardowego testu prywatnego inwestora i ponownie podkreśla ustalenia z badania przeprowadzonego przez Deloitte i przekazane Komisji.
- (112) Rumunia ponownie podkreśla, że zleciła przedsiębiorstwu Deloitte świadczącemu usługi audytorskie i doradcze przeprowadzenie badania na potrzeby wykonania testu prywatnego inwestora. Badanie to przeprowadzono poprzez zastosowanie renomowanej metody, a dokładniej obliczenie wartości rynkowej udziału w wysokości 51 % na dzień 31 grudnia 2012 r., stosując metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych („metoda DCF”) oraz oddzielnie obliczenie wartości rynkowej resztkowego udziału w kapitale własnym (49 %) przy założeniu, że taki udział w kapitale własnym zostałby sprzedany w okresie 2015–2018, z zastosowaniem metody wyceny obejmującej mnożniki CBIT i EBITDA.
- (113) Rumunia podkreśla ustalenia sprawozdania Deloitte z dnia 29 marca 2019 r., zgodnie z którym zamiana długu na udziały w kapitale własnym, w następstwie której nastąpiła prywatyzacja CFR Marfă, umożliwiłaby państwu jako udziałowcowi i wierzycielowi odzyskanie większej kwoty (średnio 1 079,9 mln RON lub ok. 235 mln EUR) niż niezwłoczna likwidacja przedsiębiorstwa (średnio 916,97 mln RON lub około 199 mln EUR).
- (114) Rumunia wskazuje, że zamianę długu na udziały w kapitale własnym osiągnięto dopiero po przyjęciu decyzji zgodnie z zaleceniami z badania Deloitte poprzez wydanie rozporządzenia w trybie pilnym nr 61/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r., czyli po przeprowadzeniu testu prywatnego inwestora.
- (115) Rumunia podkreśla również, że wyżej wymienione rozporządzenie w trybie pilnym nr 61/2013 wydano „z należyty uwzględnieniem opinii i zaleceń MFW i UE” (zob. również motyw 107 i następne powyżej), ponieważ „we wszystkich protokołach ustaleń zawartych z tymi organizacjami międzynarodowymi po 2011 r. przewidziano reformy strukturalne (w tym prywatyzacje) przeznaczone dla dużej liczby przedsiębiorstw państwowych w różnych branżach”, w tym „transportu (CFR Infrastructură, CFR Marfă, Tarom) ⁽⁹⁶⁾. W szczególności Rumunia zwraca uwagę na opis jednej z reform zawartych w jednym z takich protokołów zatwierdzonych decyzją Rady, zgodnie z którym Rumunia „w czerwcu zatwierdziła również program rozliczania zaległości finansowych, w ramach którego zaległości finansowe CFR Marfă zostaną zmniejszone o ponad 90 % po zakończeniu sprzedaży [...]” ⁽⁹⁷⁾.
- (116) Po czwarte, Rumunia twierdzi, że zamiana długu na udziały w kapitale własnym z 2013 r. na korzyść CFR Marfă jest bardzo podobna do innych środków dotyczących zasiedziałych przewoźników kolejowych przewozów towarowych w innych państwach członkowskich, w których Komisja ustaliła, że nie miała miejsce pomoc państwa, lub w których pomoc uznano za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Rumunia podaje przykłady następujących zasadniczych decyzji Komisji: decyzja z dnia 16 czerwca 2017 r. w sprawie pomocy państwa SA.32544 (2011/C) wdrożonej przez Grecję na rzecz greckiego przedsiębiorstwa kolejowego Trainose S.A. ⁽⁹⁸⁾, decyzja z dnia 20 lipca 2018 r. w sprawie pożyczki ze środków publicznych SA.29198 - (2010/C) (ex 2009/NN) udzielonej przez Słowację spółce Železničná Spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. (ZSSK Cargo) ⁽⁹⁹⁾ oraz decyzja z dnia 19 czerwca 2017 r. w sprawie pomocy państwa SA.39877 (2017/NN) – Chorwacja – Pomoc na rzecz spółki HŽ Cargo d. o. o. – umorzenie długu ⁽¹⁰⁰⁾.
- (117) Rumunia twierdzi, że „punktem wspólnym jest fakt, że operatorzy kolejowi w tych państwach i CFR Marfă napotkali trudności finansowe i ponieśli znaczne straty, a władze publiczne zdecydowały się na interwencję, biorąc pod uwagę ich znaczenie dla gospodarek krajowych”. W związku z tym jej zdaniem „Rumunia, Chorwacja, Grecja i Słowacja działały w tym samym duchu w odniesieniu do krajowych operatorów kolejowych, z których wszyscy doświadczyli trudności finansowych”. Zdaniem Rumunii wynik oceny tej konkretnej zamiany długu na udziały w kapitale własnym (a także pozostałych środków) nie powinien być inny w przypadku CFR Marfă.
- (118) W szczególności Rumunia przypomina decyzję Komisji w sprawie pomocy państwa SA.32544 wdrożonej przez Grecję na rzecz greckiego przedsiębiorstwa kolejowego Trainose S.A., a zwłaszcza podwyższenie kapitału własnego o 60 mln EUR, które przeprowadzono w 2009 r. z wykorzystaniem funduszy z budżetu państwa.
- (119) Rumunia zauważa, że chociaż władze greckie uznały, iż odpowiedni środek nie stanowił pomocy państwa, ustalono jednak, że środek ten stanowi pomoc, a Komisja uznała go za zgodny z rynkiem wewnętrznym, ponieważ ⁽¹⁰¹⁾:

⁽⁹⁶⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r., podsekcja C.

⁽⁹⁷⁾ Sekcja 36 załącznika zatytułowanego „Rumunia: Protokół w sprawie problemów gospodarczych i finansowych” do listu intencyjnego podpisanego przez władze rumuńskie w Bukareszcie w dniu 12 września 2013 r., decyzja Rady Wykonawczej MFW z dnia 27 września 2013 r.

⁽⁹⁸⁾ Zob. SA.32544 – Restrukturyzacja greckiego przedsiębiorstwa kolejowego – TRAINOSE S.A. (Dz.U. L 186 z 24.7.2018, s. 25).

⁽⁹⁹⁾ Zob. SA.29198 – Słowacja – Pożyczka ze środków publicznych udzielona przez Słowację spółce Železničná Spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. (ZSSK Cargo) (Dz.U. C 117 z 6.5.2010, s. 13).

⁽¹⁰⁰⁾ Zob. SA.39877 – Chorwacja – Pomoc na rzecz spółki HŽ Cargo – umorzenie długu (Dz.U. C 237 z 21.7.2017, s. 3).

⁽¹⁰¹⁾ Zob. odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r., lit. B.

- a) środek ten miał na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Grecji. W tym względzie Rumunia przypomina, że „Komisja zachowała i zaakceptowała argumenty dotyczące sytuacji gospodarczej Grecji (kryzys gospodarczy) oraz fakt, że Trainose odgrywa istotną rolę w gospodarce tego kraju. Jego likwidacja naraziłaby na trudności zarządcę infrastruktury kolejowej, niektóre jego spółki zależne, ważne przedsiębiorstwa w Grecji oraz handel zagraniczny prowadzony przez to państwo. Ponadto przyczyniłaby się ona, bezpośrednio albo pośrednio, do wzrostu bezrobocia w kraju dotkniętym kryzysem”;
- b) środek był adekwatny/odpowiedni, niezbędny i proporcjonalny. W tym względzie Rumunia przypomina, że „Komisja utrzymała, że poza sytuacją i korzyściami Trainose: środek ten był spójny z celem polegającym na uniknięciu ryzyka dla greckiego systemu kolejowego i zapobieżeniu przerwaniu ciągłości działalności dostawy usług transportu kolejowego na rzecz gospodarki i ludności; [...] był ograniczony czasowo; [...] był niezbędny do prywatyzacji Trainose, [...] zapewniał tymczasowe przetrwanie do czasu rzeczywistej prywatyzacji przedsiębiorstwa; [...] nie miał na celu zwiększania zdolności przedsiębiorstwa i z tego powodu nie miał wpływu na konkurencję i wymianę handlową między państwami członkowskimi UE”.
- (120) Rumunia twierdzi również, że „anulowanie zamiany długu na udziały w kapitale własnym po nieudanej próbie prywatyzacji z 2013 r. oraz zarządzenie, aby CFR Marfă zwróciła kwotę związaną z tą zamianą, poskutkowałoby znacznymi trudnościami operacyjnymi dla CFR Marfă, które doprowadziłyby do **niemożliwego do zaakceptowania ryzyka, że przedsiębiorstwo to nie wypełniłoby swoich obowiązków wynikających z prawa, umów i konwencji w dziedzinie obronności narodowej lub wynikających z członkostwa Rumunii w NATO**, biorąc pod uwagę konflikt w Ukrainie, który wybuchł w 2014 r., istotną reakcją na ten kontekst polityczny i wojskowy oraz wzrost zapotrzebowania na przewozy wojskowe o 562,89 %. **Wyjątek, o którym mowa w art. 107 ust. 1 TFUE i art. 4 TUE, jest w tym kontekście uzasadniony**”⁽¹⁰²⁾.
- (121) W szczególności Rumunia podkreśla, że „sprzedaż aktywów w ramach potencjalnej likwidacji przedsiębiorstwa zgodnie z obowiązującymi przepisami mogłaby być raczej długotrwała, co mogłoby poskutkować znacznymi okresami, w których zasoby wymagane na potrzeby systemu obronności państwa i przewozy strategiczne nie mogłyby być wykorzystywane i ich stan pogorszyłby się w wyniku garażowania. W okresach, w których CFR Marfă nie mogłaby świadczyć usług transportowych i zasoby te nie stałyby się jeszcze własnością innego operatora kolejowego, czego doświadczono w latach 2008 i 2014, mogą wybuchnąć lub ponownie zaognić się konflikty, jak wskazano w Narodowej Strategii Obronności⁽¹⁰³⁾ [...]”. W tych okolicznościach Rumunia obawia się, że „nie miałyby już zdolności transportowych i nie mogłaby odpowiednio reagować na możliwe wyzwania, co jest niemożliwe do zaakceptowania”.

4. OCENA POMOCY

- (122) Komisja w pierwszej kolejności bada, czy środki 1–5 na rzecz CFR Marfă stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (zob. podsekcja 4.1 poniżej), czy CFR Marfă była przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji (zob. podsekcja 4.2 poniżej) oraz czy pomoc została już wdrożona (zob. podsekcja 4.3 poniżej). Ponadto Komisja ocenia, czy taka pomoc mogła być zgodna z rynkiem wewnętrznym (zob. podsekcja 4.4 poniżej).

4.1. Istnienie pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu

- (123) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE „wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”.
- (124) Kryteria, o których mowa w art. 107 ust. 1 TFUE, mają charakter łączny. Aby dany środek uznać za pomoc w rozumieniu powyższego postanowienia, muszą zatem być spełnione łącznie następujące warunki:
- a) środek można przypisać państwu i musi on być finansowany z zasobów państwowych;
- b) środek musi przynosić korzyść beneficjentowi środka;
- c) korzyść ta musi być selektywna; oraz
- d) środek musi zakłócać konkurencję lub grozić jej zakłóceniem oraz wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

⁽¹⁰²⁾ Odpowiedź Rumunii na uwagi osób trzecich, podsekcja F pkt 8.

⁽¹⁰³⁾ Narodowa Strategia Obronności została przygotowana pod kierownictwem prezydenta Rumunii i zatwierdzona decyzją rządu nr 33/2015.

4.1.1. Przedsiębiorstwo

- (125) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Komisja musi najpierw ustalić beneficjenta środków poddanych ocenie. Art. 107 ust. 1 Traktatu odnosi się do pojęcia przedsiębiorstwa przy określaniu beneficjenta pomocy. Sądy UE definiują pojęcie przedsiębiorstwa jako podmioty prowadzące działalność gospodarczą, niezależnie od ich statusu prawnego i sposobu finansowania⁽¹⁰⁴⁾. Jedynym istotnym kryterium jest fakt, czy podmiot ten prowadzi działalność gospodarczą, a zatem czy oferuje towary lub usługi na rynku.
- (126) CFR Marfă jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością będącą w całości własnością państwa. Spółka ta została założona jako spółka akcyjna w dniu 1 października 1998 r. po reorganizacji zasiedziałego operatora rumuńskich linii kolejowych i świadczy usługi kolejowych przewozów towarowych i inne powiązane z nimi usługi na rynku.
- (127) W związku z tym CFR Marfă stanowi podmiot do celów art. 107 ust. 1 TFUE. W dalszej kolejności Komisja oceni, czy działalność polegająca na świadczeniu kolejowych przewozów towarowych i innych powiązanych usług na rynku przez CFR Marfă stanowi działalność gospodarczą.

4.1.2. Działalność gospodarcza

- (128) Na wstępie Komisja oceniła możliwości zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE w świetle argumentów Rumunii, zgodnie z którymi CFR Marfă korzysta z uprawnień publicznych.
- (129) Rumunia twierdzi (zob. motywy 63–76 powyżej), że art. 107 ust. 1 TFUE nie ma zastosowania do CFR Marfă na mocy przepisów art. 4 ust. 2 TUE⁽¹⁰⁵⁾ i pkt 17 zawiadomienia w sprawie pojęcia pomocy państwa, który stanowi między innymi, że art. 107 ust. 1 TFUE nie ma zastosowania, jeżeli państwo działa „sprawując władzę publiczną”, lub jeżeli podmioty publiczne działają „w charakterze organów publicznych”. Rumunia twierdzi, że przyjmując środki 1–3 i 5, które miały na celu zapewnienie ciągłości wypełniania obowiązków CFR Marfă w dziedzinach bezpieczeństwa narodowego i obronności, sprawowała władzę publiczną.
- (130) Komisja zauważa, że argument ten jest błędny z następujących powodów.
- (131) *Po pierwsze*, argument ten stanowi błędną interpretację sposobu, w jaki przepisy pkt 17 zawiadomienia w sprawie pojęcia pomocy państwa mają funkcjonować. Przepisy te stanowią część sekcji 2 zawiadomienia w sprawie pojęcia pomocy państwa, która zawiera zasady związane z pojęciem przedsiębiorstwa i działalności gospodarczej. Art. 107 ust. 1 TFUE ma zastosowanie do podmiotów, które kwalifikują się jako przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na zasadach określonych w sekcji 2 zawiadomienia w sprawie pojęcia pomocy państwa. W związku z tym test dotyczący możliwości zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE obejmuje ocenę tego, czy CFR Marfă jest przedsiębiorstwem prowadzącym działalność gospodarczą.
- (132) Przeciwnie, Rumunia sugeruje, że art. 107 ust. 1 TFUE nie ma zastosowania do CFR Marfă, ponieważ – przyjmując środki 1–3 i 5 na rzecz CFR Marfă w celu zapewnienia ciągłości przewozów materiałów strategicznych i wojskowych, a także wykonywania innych obowiązków związanych z bezpieczeństwem narodowym i celami w zakresie obronności – Rumunia sprawowała władzę publiczną. Innymi słowy, Rumunia sugeruje, że art. 107 ust. 1 TFUE nie ma zastosowania do CFR Marfă jedynie ze względu na charakter, w jakim państwo rumuńskie przyjęło środki 1–3 i 5 na rzecz CFR Marfă.
- (133) Komisja zauważa, że argument ten jest związany z kwestią tego, czy test prywatnego inwestora ma zastosowanie do działań Rumunii w zakresie przyjęcia środków 1–5, oraz – w stosownych przypadkach – z zastosowaniem tego testu (pkt 76–77 zawiadomienia w sprawie pojęcia pomocy państwa), do którego odniesiono się w motywach 179–181 poniżej. Możliwość zastosowania i zastosowanie testu prywatnego inwestora w żaden sposób nie obejmuje jednak oceny tego, czy CFR Marfă jest przedsiębiorstwem prowadzącym działalność gospodarczą do celów możliwości zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE. W związku z tym argument Rumunii stanowi błędną interpretację celu sekcji 2 zawiadomienia w sprawie pojęcia pomocy państwa.
- (134) *Po drugie*, Rumunia nie przedstawiła żadnych dowodów na to, że działalność CFR Marfă nie jest działalnością gospodarczą. W szczególności Rumunia nie dostarczyła żadnych dowodów na to, że wycofała działalność związaną z przewozami wojskowymi i przewozami produktów strategicznych z domeny gospodarczej do celów sprawowania swojej władzy publicznej, co mogłoby wykazać, że działalność ta rzeczywiście nie ma charakteru gospodarczego⁽¹⁰⁶⁾.

⁽¹⁰⁴⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12 września 2000 r., Pavlov i in., sprawy połączone od C-180/98 do C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, pkt 74; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 stycznia 2006 r., Cassa di Risparmio di Firenze SpA i in., C-222/04, ECLI:EU: C:2006:8, pkt 107.

⁽¹⁰⁵⁾ Unia szanuje równość państw członkowskich wobec Traktatów, jak również ich tożsamość narodową, nierozzerwalnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, w tym w odniesieniu do samorządu regionalnego i lokalnego. Szanuje podstawowe funkcje państwa, zwłaszcza funkcje mające na celu zapewnienie jego integralności terytorialnej, utrzymanie porządku publicznego oraz ochronę bezpieczeństwa narodowego. W szczególności bezpieczeństwo narodowe pozostaje w zakresie wyłącznej odpowiedzialności każdego państwa członkowskiego.

⁽¹⁰⁶⁾ Sprawa C-138/11, Compass-Datenbank GMBH/Austria, ECLI:EU:C:2012:449, pkt 43–44; również sprawa T-138/15, Aanbestedingskalender i in./Komisja, ECLI:EU:T:2017:675, pkt 38–108.

- (135) Wręcz przeciwnie – z informacji przekazanych przez Rumunię wyraźnie wynika, że przewozy wojskowe są usługami świadczonymi przez CFR Marfă na podstawie rocznych umów i za wynagrodzeniem⁽¹⁰⁷⁾. Rumunia przyznaje również, że rynki dla przewozów wojskowych i związanej z nimi działalności są otwarte dla wszystkich prywatnych operatorów kolejowych posiadających ważną licencję, chociaż pod warunkiem uzyskania pewnych poświadczeń bezpieczeństwa (zob. motyw 75 powyżej). Potwierdzają to również postanowienia protokołów, wspólnych zamówień i umów⁽¹⁰⁸⁾ zawartych między Ministerstwem Obrony Narodowej a Ministerstwem Transportu, Budownictwa i Turystyki, zgodnie z którymi obowiązki zapewnienia ciągłości przewozów wojskowych w czasach pokoju, wojny, klęsk żywiołowych, sytuacji kryzysowych lub innych nadzwyczajnych okoliczności spoczywają nie tylko na CFR Marfă, lecz także na innych licencjonowanych operatorach transportu kolejowego, którzy mają być wynagradzani na podstawie umów.
- (136) Z powyższego wyraźnie wynika, że przedmiotowe usługi przewozów wojskowych nie zostały wycofane przez państwo z domeny gospodarczej i są świadczone przez CFR Marfă na podstawie mechanizmów rynkowych, dlatego też kwalifikują się one jako działalność gospodarcza⁽¹⁰⁹⁾.
- (137) Fakt, że prywatni kolejni przewoźnicy towarowi nie chcą angażować się w przewozy wojskowe – albo z powodu ograniczonego popytu, albo ze względu na brak zdolności – nie ma wpływu na ten wniosek; liczy się sama możliwość konkurowania przez tych przewoźników o te zamówienia z CFR Marfă, która jest również zagwarantowana zgodnie z duchem i brzmieniem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE⁽¹¹⁰⁾ transponowanej do prawa rumuńskiego nadzwyczajnym rozporządzeniem rządowym nr 114/2011 z dnia 21 grudnia 2011 r.⁽¹¹¹⁾.
- (138) Ponadto obowiązek ustanowienia, utrzymania i zachowania rezerw wzdłuż różnych punktów sieci kolejowej jest warunkiem wstępnym dla CFR Marfă, by była ona w stanie realizować przewozy wojskowe za wynagrodzeniem na podstawie umów⁽¹¹²⁾, dlatego też Komisja uważa go za część działalności gospodarczej w zakresie przewozów wojskowych. Dodatkowym potwierdzeniem tego wniosku jest fakt, że CFR Marfă może korzystać z zasobów oznaczonych jako rezerwy mobilizacyjne do celów swojej zwykłej komercyjnej działalności w zakresie kolejowych przewozów towarowych (w tym przewozów wojskowych). Wniosku nie zmienia również to, że CFR Marfă może nie otrzymywać odpowiedniego wynagrodzenia za koszty poniesione poprzez ustanowienie, utrzymanie i zachowanie tych rezerw, ponieważ z utrwalonego orzecznictwa wynika, że każda działalność polegająca na oferowaniu towarów lub świadczeniu usług na danym rynku jest działalnością gospodarczą, niezależnie od tego, czy prowadzi się ją z nastawieniem na zysk, czy też w celu uzyskania należnego wynagrodzenia⁽¹¹³⁾. W związku z tym fakt, że CFR Marfă może nie być należnie wynagradzana za świadczenie konkretnych usług, nie powinien mieć wpływu na kwalifikację usług jako działalności gospodarczej.
- (139) Komisja nie przyjmuje argumentu Rumunii, zgodnie z którym wyłącznie CFR Marfă, która posiada ok. 93 % krajowego taboru wagonów, jest faktycznie jedynym podmiotem zdolnym do wypełniania obowiązku utrzymania rezerw mobilizacyjnych. Nawet jeśli ten argument byłby w stanie zmienić wniosek Komisji zawarty w motywie 136 (*quod non*, ponieważ co do zasady domena przewozów wojskowych nie została wycofana przez państwo rumuńskie z domeny gospodarczej), Rumunia nie przedstawiła żadnych dowodów na to, dlaczego inne prywatne podmioty nie byłyby w stanie konkurować o przewozy wojskowe ani spełniać wymogów w zakresie mobilizacji z wykorzystaniem pozostałych 7 % wagonów lub wagonów dodatkowo zakupionych w tym celu na rynku (między innymi od CFR Marfă – albo w ramach zwykłej transakcji handlowej, albo podczas likwidacji CFR Marfă). Komisja jest zdania, że mimo iż według Rumunii rezerw uwzględnionych w planach mobilizacji nie można zbyć i konieczne jest zapewnienie możliwości korzystania z nich na koszt CFR Marfă (motyw 64 ppkt (ii)), Rumunia nie była w stanie przedstawić Komisji wyraźnego przepisu prawnego, który by to potwierdzał⁽¹¹⁴⁾.

⁽¹⁰⁷⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 1 i 2.

⁽¹⁰⁸⁾ Protokół międzyministerialny nr M-86 z dnia 2 lipca 2003 r. w sprawie współpracy między Ministerstwem Obrony Narodowej a Ministerstwem Transportu, Budownictwa i Turystyki w zakresie koordynacji i realizacji przewozów drogą kolejową, morską i lotniczą, przepisy wykonawcze do tego międzyministerialnego protokołu zatwierdzone wspólnym rozporządzeniem Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Turystyki nr M 163/1053/2003 oraz porozumienie w sprawie świadczenia kolejowych usług transportowych na rzecz Ministerstwa Obrony Narodowej w ramach ruchu krajowego oraz ustanowienia wojskowych dokumentów przewozowych i sposobów płatności nr A 220 z dnia 12 stycznia 2001 r., które to porozumienie stanowi załącznik nr 9 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁰⁹⁾ Zob. przez analogię wyrok z dnia 11 września 2007 r., Schwarz i Gootjes-Schwarz, C-76/05, EU:C:2007:492, pkt 37 i 38 oraz cytowane orzecznictwo.

⁽¹¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.U. L 216 z 20.8.2009, s. 76).

⁽¹¹¹⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 1.

⁽¹¹²⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania; informacje przekazane przez Rumunię w dniu 14 sierpnia 2018 r.

⁽¹¹³⁾ Sprawy połączone 209/78–215/78 i 218/78, Van Landewyck, ECLI:EU:C:1980:248 pkt 88; sprawa C-244/94, FFSA i in., ECLI:EU:C:1995:392, pkt 21; sprawa C-49/07, MOTOE, ECLI:EU:C:2008:376, pkt 27 i 28.

⁽¹¹⁴⁾ Przepisy przytoczone przez Rumunię w pkt 2.1 odpowiedzi Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r. nie potwierdzają istnienia zakazu zbywania zasobów uwzględnionych w planach mobilizacji oraz zapewnienia możliwości korzystania z nich na koszt CFR Marfă.

- (140) Komisja w równym stopniu nie przyjmuje argumentu Rumunii, zgodnie z którym żaden z pozostałych kolejowych przewoźników towarowych w Rumunii nie może kwalifikować się do uzyskania niezbędnych przemysłowych świadectw bezpieczeństwa. Nawet jeśli ten argument byłby w stanie zmienić wniosek Komisji zawarty w motywie 136 (*quod non*, ponieważ co do zasady domena przewozów wojskowych nie została wycofana przez państwo rumuńskie z domeny gospodarczej), Komisja zauważa, że do odpowiednich prywatnych operatorów kolejowych należy dokonanie niezbędnych zmian w celu uzyskania odpowiednich świadectw. Komisja zauważa również fakt, że nawet były Minister Transportu⁽¹¹⁵⁾ i były prezes zarządu CFR Marfă zostali skazani przez rumuńskie sądy krajowe za działalność przestępczą, która jest równoznaczna z korupcją (zob. motyw 41 powyżej), co w równym stopniu dyskwalifikowałoby CFR Marfă z bycia dostawcą usług przewozów wojskowych.
- (141) W odniesieniu do argumentu Rumunii, zgodnie z którym działalność promowa CFR Marfă nie ma charakteru gospodarczego, Komisja przyjmuje do wiadomości argument Rumunii, że promy te nie były wykorzystywane do celów komercyjnych, ponieważ inne linie promowe zawijające do portu w Konstancy nie były ekonomicznie opłacalne (motyw 64 ppkt (vi)). Komisja uważa to za wyraźną wskazówkę, że działalność promowa CFR Marfă wchodzi w zakres działalności gospodarczej, ponieważ z utrwalonego orzecznictwa wynika, że każda działalność polegająca na oferowaniu towarów lub świadczeniu usług na danym rynku jest działalnością gospodarczą, niezależnie od tego, czy prowadzi się ją z nastawieniem na zysk, czy też w celu uzyskania należnego wynagrodzenia⁽¹¹⁶⁾.
- (142) Jeśli chodzi o przewozy towarów strategicznych, Komisja zauważa, że przewozy te są realizowane przez CFR Marfă na podstawie umów zwykle zawieranych w następstwie przetargów, w których uczestniczą i konkurują z CFR Marfă inne podmioty prywatne (zob. motyw 65 powyżej). Usługi świadczone na podstawie tych umów są wynagradzane na warunkach odpowiedniej umowy (motyw 66). Z związku z tym udzielanie zamówień na przewóz towarów strategicznych oraz świadczenie odpowiednich usług odbywa się wyraźnie na warunkach rynkowych, a zatem mają one charakter gospodarczy.
- (143) Chociaż Rumunia twierdzi, że w niektórych warunkach kryzysowych organy publiczne mogą wymagać świadczenia tych usług poza zakresem obowiązujących umów, Rumunia przyznaje, że takie przewozy były wynagradzane po cenach określonych w umowach na zamówienia udzielone w drodze postępowań o udzielenie zamówienia przed wystąpieniem odpowiednich trudnych warunków pogodowych⁽¹¹⁷⁾.
- (144) Jeżeli chodzi o niewynagradzane uczestnictwo CFR Marfă w różnych zadaniach publicznych i zapewnianie zasobów na potrzeby transportu towarowego bez jakiegokolwiek rekompensaty pieniężnej w interesie/na rzecz określonych organów lub instytucji publicznych (jak wspomniano w motywie 67), Komisja nie rozumie, w jaki sposób kwestia ta może mieć wpływ na określenie działalności CFR Marfă w zakresie realizacji przewozów strategicznych na podstawie zamówień udzielanych na warunkach rynkowych jako mającej wyraźny charakter gospodarczy. Ponadto Komisja zauważa, że Rumunia nie przedstawiła żadnych dowodów na to, czy zapewnianie zasobów przez CFR Marfă bez jakiegokolwiek rekompensaty pieniężnej w interesie określonych organów lub instytucji publicznych wynikało z przepisów obowiązującego prawa, a w każdym razie nie przedstawiła żadnej kwantyfikacji kosztów poniesionych z tytułu takiej działalności.
- (145) W związku z tym CFR Marfă jest niewątpliwie przedsiębiorstwem prowadzącym działalność gospodarczą w odniesieniu do całej swojej działalności w zakresie przewozów towarowych, do którego ma zastosowanie art. 107 ust. 1 TFUE.
- (146) Po trzecie – ponadto – Komisja przypomina, że fakt, iż dany podmiot do celów części swojej działalności wykonuje prerogatywy organu publicznego, sam w sobie nie stanowi przeszkody dla zakwalifikowania go jako przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów art. 107 ust. 1 TFUE dotyczących reguł konkurencji w odniesieniu do pozostałej części działalności gospodarczej tego przedsiębiorstwa⁽¹¹⁸⁾. Z orzecznictwa wynika, że jeżeli działalność gospodarczą danego podmiotu można oddzielić od wykonywania prerogatyw władzy publicznej, podmiot ten należy uznać za przedsiębiorstwo w odniesieniu do tej części jego działalności⁽¹¹⁹⁾.

⁽¹¹⁵⁾ <http://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=4618>, komunikat prasowy Krajowej Dyrekcji Antykorupcyjnej z dnia 30 stycznia 2014 r., w którym odniesiono się do orzeczenia sądu karnego nr 18 wydanego w dniu 30 stycznia 2014 r.

⁽¹¹⁶⁾ Sprawy połączone 209/78–215/78 i 218/78, Van Landewyck, ECLI:EU:C:1980:248 pkt 88; sprawa C-244/94, FFSA i in., ECLI:EU:C:1995:392, pkt 21; sprawa C-49/07, MOTOE, ECLI:EU:C:2008:376, pkt 27 i 28.

⁽¹¹⁷⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 7.2.

⁽¹¹⁸⁾ Sprawa C-82/01 P, Aéroports de Paris/Komisja, EU:C:2002:617, pkt 74, z dnia 1 lipca 2008 r.; sprawa C-49/07, MOTOE, ECLI:EU:C:2008:376, pkt 25.

⁽¹¹⁹⁾ Zob. w tym zakresie wyrok z dnia 27 czerwca 2017 r., Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, ECLI:EU:2017:496, pkt 44–63.

- (147) Komisja jest zdania, że nawet jeśli działalność CFR Marfă związana ze świadczeniem us lug z zakresu przewozow  wojskowych i utrzymania rezerw mobilizacyjnych mia laby by   uznawana za działalno  c o charakterze pozagospodarczym, Rumunia nie przedstawiła żadnych dowodow  , aby wykaza  c, że działalno  c gospodarcza w zakresie komercyjnych kolejowych przewozow   towarowych prowadzona przez CFR Marfă nie mog a by   oddzielona od prerogatyw organu publicznego w dziedzinie wojskowej. Sam fakt, że mo że istnie  c związek gospodarczy pomiędzy tymi rodzajami działalno  ci, jako że działalno  c gospodarcza CFR Marfă umo  liwia finansowanie, w ca łości lub czę  ci, działalno  ci CFR Marfă niemającej charakteru gospodarczego, nie wystarczy, by stwierdzi  c, że oba te rodzaje działalno  ci są ze sobą nierozzerwalnie związane w rozumieniu orzecznictwa ⁽¹²⁰⁾.
- (148) Ponadto Komisja uwa  za, że chocia  z art. 346 ust. 2 TFUE, który ma zastosowanie do produkcji broni, amunicji i materiałow wojennych lub handlu nimi, nie ma zastosowania do us lug transportowych (i Rumunia nie powołuje się na to), niektóre zasady wywodzące się z orzecznictwa w zakresie stosowania art. 346 ust. 2 TFUE mają zastosowanie przez analogię do kwestii rozdzielnosci działalno  ci gospodarczej i pozagospodarczej do celow   stosowania art. 107 ust. 1 TFUE. W szczegolno  ci Komisja uwa  za, że przedsiębiorstwa, które prowadzą zarow  no działalno  c pozagospodarcz a, jak i gospodarczą, nie mog a powo lywa  c się na przepisy pkt 18 zawiadomienia w sprawie po  jecia pomocy pa  nstwa, twierdząc, że działalno  c gospodarcza jest niezbędna do zapewnienia rentowno  ci działalno  ci wojskowej/obronnej w celu stwierdzenia, że są one nierozzerwalnie związane ⁽¹²¹⁾.
- (149) Co więcej, działalno  c handlowa CFR Marfă w sektorze kolejowych przewozow   towarowych jest wyra  źnie mo  liwa do oddzielenia od wykonywania tego rodzaju działalno  ci pozagospodarczej, przede wszystkim ze wzg ledu na fakt, że – jak przyznała Rumunia (zob. motyw 64 powy żej) – przewozy wojskowe podlegają odrębnym zasadom i realizowane są na podstawie odrębnych umow   zawieranych między innymi pomiędzy Ministerstwem Obrony Narodowej a CFR Marfă.
- (150) Ponadto, podczas gdy początkowo Rumunia odmawiała przedstawienia danych liczbowych dotyczących odsetka zasobow   zarezerwowanych do celow   krajowej obronno  ci (ze wzg ledu na tajemnic  pa  nstwow a) i twierdziła, że niemo  liwe jest odzwierciedlenie kosztow   poniesionych przez CFR Marfă ze wzg ledu na rezerwac e zasobow  , poniewa  z organy publiczne nie przygotowały żadnej metodyki w tym wzg ledzie (zob. motyw 64 powy żej), Rumunia wskazała jednak, że zamow  wienia na przewozy wojskowe mają charakter nieciągły i stanowi a „znacznie mniejszy udział ni   inne operacje transportowe”, oraz wskazała, że wynoszą one około 2 % całkowitego obrotu CFR Marfă ⁽¹²²⁾. Ponadto Rumunia przedstawiła row  nie  z oszacowanie kosztow   poniesionych przez CFR Marfă w związku z ustanowieniem i utrzymaniem rezerw mobilizacyjnych (zob. motyw 64 powy żej).
- (151) Komisja uznaje ten fakt za dodatkową przes ank  świadczącą o tym, że działalno  c CFR Marfă w zakresie przewozow   wojskowych i związany z nią obowiązek ustanowienia i utrzymania rezerw mobilizacyjnych, nawet je  li kwalifikuje się ona jako działalno  c pozagospodarcza (*quod non*, zob. motyw 145), rzeczyw ściste byłaby mo  liwa do oddzielenia od działalno  ci gospodarczej CFR Marfă.
- (152) Bez uszczerbku dla wniosku zawartego w motywie 151 Komisja uwa  za jednak, że oszacowanie kosztow   poniesionych przez CFR Marfă w związku z ustanowieniem i utrzymaniem rezerw mobilizacyjnych przedstawione przez Rumuni  nie jest uzasadnione z opisanych poni żej powodow  .
- (153) Po pierwsze, Komisja uwa  za, że oszacowanie kosztow   poniesionych przez CFR Marfă w związku z ustanowieniem i utrzymaniem rezerw mobilizacyjnych przedstawione przez Rumuni  jest wyra  źnie przesadzone. Rumunia wskazuje jako koszty wszystkie roczne wydatki na amortyzac e wszystkich nieczynnych lokomotyw i wagonow   CFR Marfă, a tak że roczne wydatki na utrzymanie i napraw  takich wagonow  . Komisja twierdzi, że potrzeba w zakresie rezerw mobilizacyjnych nie jest (i nie powinna by  c) okre  slana na podstawie ilo  ci i zmian w taborze będącym wlasno  ci a przedsiębiorstwa transportu kolejowego (zmian, które zale  z a od wielu czynnikow  , takich jak historia i decyzje handlowe samego zasiedziałego operatora linii kolejowych), lecz na podstawie rzeczywistego zapotrzebowania na takie rezerwy, które powinno by  c okre  slane przez Ministerstwo Obrony. Rumunia nie przedstawiła jednak żadnych dowodow   na poparcie tego, że cały nieczynny tabor CFR Marfă s u  y jako rezerwy mobilizacyjne.
- (154) To samo dotyczy kosztow   utrzymania promow  , których w ascicielem jest CFR Marfă. Rumunia po prostu przedstawia wszystkie koszty utrzymania i inne wydatki związane z tymi promami jako koszty poniesione przez CFR Marfă w związku z jej obowiązkiem utrzymywania rezerw mobilizacyjnych. Rumunia nie uzasadnia jednak tego, że promy te są rzeczyw ściste oznaczone jako rezerwy mobilizacyjne, a tak że nie opisuje, czy koszty te zostaly poniesione przez Ministerstwo Obrony, w szczegolno  ci na konkretne us lugi przewozow   wojskowych świadczone przez CFR Marfă do celow   obronno  ci w ramach umowy z Ministerstwem Obrony, która obejmowała transport promowy i w odniesieniu do której CFR Marfă wydała faktury zgodnie ze swoją polityk  taryfową.

⁽¹²⁰⁾ Sprawa T-747/17, Union des Ports de France – UPF/Komisja, wyrok z dnia 30 kwietnia 2019 r., ECLI:EU:T:2019:271, pkt 84.

⁽¹²¹⁾ Sprawa C-246/12P, Ellinika Nafpigeia/Komisja, ECLI:EU:C:2013:133.

⁽¹²²⁾ Zob. uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania oraz protokol   z posiedzenia Rumunii i Komisji z dnia 24 lipca 2019 r., s. 2.

- (155) Po drugie, Rumunia nie przedstawiła Komisji dokumentów umożliwiających Komisji sprawdzenie dokładności wydatków na amortyzację, utrzymanie i naprawę takiego nieczynnego taboru zgłoszonych przez Rumunię, a także innych wydatków (na personel, paliwo, promy, opłaty inne niż podatek od wykorzystania infrastruktury itp.).
- (156) Po trzecie, Rumunia przyjęła jako proporcję dla przydziału innych kosztów (w tym na przykład wydatków na personel, a także na olej napędowy do specjalnego przemieszczania taboru odpowiadającego rezerwom mobilizacyjnym oraz na opłaty za takie przemieszczenia niebędące podatkiem od wykorzystania infrastruktury) współczynnik równy 2 %, ale nie wyjaśniła, na jakiej podstawie wybrano ten konkretny współczynnik przydziału. Odsetek ten wydaje się odpowiadać udziałowi przewozów wojskowych w całkowitym obrocie CFR Marfă (zob. motyw 64 ppkt (v)). Rumunia nie wyjaśniła jednak, czy jest to naprawdę powód, dla którego wybrała 2 % w odniesieniu do przydziału kosztów. W każdym razie jest bardzo mało prawdopodobne, aby działalność polegająca na obrocie CFR Marfă na poziomie 2 % wymagała dokładnie takiego samego udziału procentowego aktywów lub personelu w celu utrzymania rezerw mobilizacyjnych.
- (157) Dlatego też Komisja uważa, że Rumunia nie uzasadniła w wymagany sposób szacunków kosztów poniesionych przez CFR Marfă ze względu na jej obowiązek utrzymywania rezerw i zdolności niezbędnych do realizacji zadań związanych z mobilizacją.
- (158) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że CFR Marfă jest przedsiębiorstwem prowadzącym działalność gospodarczą w odniesieniu do całej swojej działalności w zakresie kolejowych przewozów towarowych i dlatego art. 107 ust. 1 TFUE ma zastosowanie do całej działalności CFR Marfă. Nawet jeżeli działalność związana z przewozami wojskowymi i utrzymywaniem rezerw mobilizacyjnych miałyby zostać uznana za działalność niemającą charakteru gospodarczego, jest ona wyraźnie oddzielona od głównej działalności gospodarczej CFR Marfă, a mianowicie kolejowych przewozów towarowych, w którym to przypadku art. 107 ust. 1 TFUE ma zastosowanie do działalności gospodarczej CFR Marfă.
- 4.1.3. Państwowe pochodzenie środków (zasoby państwowe i możliwość ich przypisania państwu)
- (159) Jak orzekły sądy UE („Sąd”) ⁽¹²³⁾, aby środki mogły zostać zakwalifikowane jako pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, a) muszą one być finansowane z zasobów państwa albo bezpośrednio, albo pośrednio przez organ pośredniczący na podstawie udzielonych mu uprawnień oraz b) musi istnieć możliwość przypisania ich państwu. Pojęcie państwa członkowskiego obejmuje wszystkie poziomy organów publicznych, niezależnie od tego, czy jest to organ krajowy, regionalny czy lokalny ⁽¹²⁴⁾.
- 4.1.3.1. Środki 1 i 4 – nieegzekwowanie spłat zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne i należnych podatków (i) co najmniej od 2010 r. do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. oraz (ii) po zamianie długu na udziały w kapitale własnym
- (160) Jak zauważono w motywie 77, ANAF, CNPP, ANOFM i CNAS są częścią administracji publicznej podlegającej rządowi Rumunii. W związku z tym nieegzekwowanie przeterminowanego długu (tj. zobowiązań podatkowych i płatności składek na ubezpieczenie społeczne, wraz z odsetkami i karami) przez te organy oraz dalsze powiększanie się długów, które powinny być zostać im normalnie spłacone, obciążają budżet państwa i angażują zasoby państwowe. Rumunia nie zakwestionowała możliwości przypisania środka państwu w przypadku wyżej wymienionych wierzycieli publicznych.
- (161) Biorąc pod uwagę powyższe rozważania w motywie 160 powyżej, Komisja stwierdza, że środki 1 i 4 można przypisać państwu i że wiążą się one z przekazaniem zasobów państwowych.
- 4.1.3.2. Środki 2 i 5 – nieegzekwowanie spłat zadłużenia wobec CFR Infrastructură oraz wzrost zadłużenia wobec CFR Infrastructură wynikający z dalszego świadczenia usług (i) co najmniej od 2010 r. do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. oraz (ii) po zamianie długu na udziały w kapitale własnym
- (162) Zgodnie z wyrokiem w sprawie Stardust Marine ⁽¹²⁵⁾ zasoby przedsiębiorstwa będącego przedsiębiorstwem prawa prywatnego, którego akcje są w większości własnością publiczną – przedsiębiorstwo publiczne, stanowią zasoby państwowe.
- (163) Art. 2 lit. b) dyrektywy Komisji 2006/111/WE ⁽¹²⁶⁾ stanowi, że „przedsiębiorstwo publiczne» oznacza każde przedsiębiorstwo, na które władze publiczne mogą, bezpośrednio lub pośrednio, wywierać dominujący wpływ z racji bycia jego właścicielem, posiadania w nim udziału kapitałowego lub ze względu na zasady, które nim rządzą. Dominujący wpływ ze strony władz publicznych zakłada się wówczas, gdy władze te, pośrednio lub bezpośrednio, w odniesieniu do przedsiębiorstwa:

⁽¹²³⁾ Zob. sprawa C-482/99, Francja/Komisja (Stardust Marine), ECLI:EU:C:2002:294.

⁽¹²⁴⁾ Zob. sprawa C-248/84, Niemcy/Komisja, ECLI:EU:C:1987:437, pkt 17.

⁽¹²⁵⁾ Sprawa C-482/99, Francja/Komisja (Stardust Marine), ECLI:EU:C:2002:294, pkt 34, 51 i nast. Zob. również sprawa C-278/00, Grecja/Komisja ECLI:EU:C:2004:239, pkt 53 i 54; sprawy połączone C-328/99 i C-399/00, Włochy i SIM 2 Multimedia SpA/Komisja, ECLI:EU:C:2003:252, pkt 33 i 34.

⁽¹²⁶⁾ Dyrektywa Komisji 2006/111/WE z dnia 16 listopada 2006 r. w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi, a także w sprawie przejrzystości finansowej wewnątrz określonych przedsiębiorstw (Dz.U. L 318 z 17.11.2006, s. 17).

- a) posiadają większą część subskrybowanego kapitału przedsiębiorstwa; lub
 - b) kontrolują większość głosów przypadających na akcje wyemitowane przez przedsiębiorstwo; lub
 - c) mogą mianować więcej niż połowę członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego przedsiębiorstwa”.
- (164) CFR Infrastructură jest zarządcą infrastruktury będącej w 100 % własnością państwa rumuńskiego. Ministerstwo Transportu posiada wszystkie głosy związane z akcjami wyemitowanymi przez CFR Infrastructură. Ponadto Ministerstwo Transportu jest jedynym organem, który wyznacza organ administracyjny, zarządzający i nadzorujący CFR Infrastructură. Dlatego też co najmniej jeden z alternatywnych warunków jest spełniony, a CFR Infrastructură jest niewątpliwie przedsiębiorstwem publicznym w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 2006/111/WE. Ponadto dług CFR Marfă wobec CFR Infrastructură stanowi zagrożenie dla zasobów państwowych, ponieważ ma bezpośredni wpływ na budżet państwa. Mianowicie CFR Infrastructură otrzymuje fundusze na zarządzanie infrastrukturą bezpośrednio z budżetu państwa, a ponadto wykorzystuje fundusze otrzymane z opłat za korzystanie z infrastruktury na jej utrzymanie. W przypadku, gdy fundusze własne CFR Infrastructură nie wystarczą, będzie ono musiało otrzymać więcej środków z budżetu państwa. Z tego właśnie powodu dług CFR Marfă wobec CFR Infrastructură angażuje zasoby państwowe.
- (165) W związku z powyższym Komisja uważa, że nieegzekwowanie długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură oraz wzrost zadłużenia wobec tego przedsiębiorstwa państwowego w wyniku ciągłego świadczenia usług (zob. tabela 7 powyżej) obciąża zasoby państwowe.
- (166) W odniesieniu do możliwości przypisania środka państwu w wyroku w sprawie Stardust Marine Trybunał Sprawiedliwości orzekł ponadto, że fakt, iż państwo lub jednostka państwowa jest jedynym udziałowcem lub udziałowcem większościowym danego przedsiębiorstwa, nie wystarcza, aby uznać, że przekazanie zasobów przez to przedsiębiorstwo można przypisać udziałowcom publicznym⁽¹²⁷⁾. W opinii Trybunału nawet jeśli państwo jest w stanie kontrolować przedsiębiorstwo publiczne i wywierać dominujący wpływ na jego operacje, nie można automatycznie zakładać, że w konkretnym przypadku taka kontrola jest faktycznie sprawowana, ponieważ przedsiębiorstwo publiczne może również działać z większą lub mniejszą niezależnością, zgodnie z pozostawionym mu przez państwo stopniem autonomii.
- (167) Zdaniem Trybunału do wskaźników (zwanych dalej „wskaźnikami Stardust”) ⁽¹²⁸⁾, z których można wywnioskować możliwość przypisania środka państwu, zalicza się:
- a) to, że przedmiotowe przedsiębiorstwo nie mogło podjąć kwestionowanej decyzji bez wzięcia pod uwagę wymogów organów publicznych;
 - b) to, że przedsiębiorstwo musiało brać pod uwagę dyrektywy wydane przez organy rządowe;
 - c) zintegrowanie przedsiębiorstwa publicznego ze strukturami administracji publicznej;
 - d) charakter działalności przedsiębiorstwa publicznego i prowadzenie tej działalności na rynku w warunkach normalnej konkurencji z podmiotami prywatnymi;
 - e) status prawny przedsiębiorstwa;
 - f) stopień, w jakim organy publiczne nadzorują zarządzanie przedsiębiorstwem;
 - g) dowolny inny element wskazujący w danym przypadku na zaangażowanie organów publicznych w przyjęcie środka lub na znikome prawdopodobieństwo braku takiego zaangażowania, biorąc pod uwagę również zakres tego środka, jego treść lub określające go warunki.
- (168) Jeżeli chodzi o CFR Infrastructură, Komisja zauważa, że państwo, za pośrednictwem Ministerstwa Transportu, jako jedyny akcjonariusz, mianuje zarząd CFR Infrastructură (lit. f) wyżej wymienionych wskaźników Stardust). Ponadto, ponieważ CFR Infrastructură jest uważana za przedsiębiorstwo publiczne, jego roczny budżet jest zatwierdzany *ex ante* ⁽¹²⁹⁾ przez Ministerstwo Transportu, z notyfikacją do Ministerstwa Finansów (lit. c) wyżej wymienionych wskaźników Stardust). Taka sama uprzednia zgoda jest wymagana dla wszystkich zmian w rocznym budżecie CFR Infrastructură, który składa się między innymi z należności z tytułu dostaw i usług od klientów CFR Infrastructură, w tym CFR Marfă.

⁽¹²⁷⁾ Sprawa C-482/99, Francja/Komisja (Stardust Marine), ECLI:EU:C:2002:294, pkt 34, 51 i nast.

⁽¹²⁸⁾ Ibidem.

⁽¹²⁹⁾ Zob. załącznik 1 do odpowiedzi Rumunii z dnia 12 maja 2017 r. na wniosek Komisji o przedstawienie informacji.

- (169) Ponadto Rumunia potwierdziła⁽¹³⁰⁾, że CFR Infrastructură nie może powstrzymać się od egzekwowania swoich roszczeń wobec CFR Marfă bez uwzględnienia wymogów organów publicznych (lit. a), b) i g) wyżej wymienionych wskaźników Stardust). Wskazówki dotyczące podjęcia takich kroków egzekucyjnych zgodnie z instrukcjami rządu przedstawiono przejrzysto także w różnych artykułach prasowych⁽¹³¹⁾.
- (170) Ponadto Rumunia twierdzi, że CFR Infrastructură działała jako organ państwowy wobec CFR Marfă, ponieważ jest zobowiązana do umożliwienia kontynuacji działalności handlowej CFR Marfă i nie może podejmować środków, które mogłyby ją zablokować, na mocy przepisów art. 34 ustawy nr 45/1994 o obronie narodowej Rumunii ze zm.⁽¹³²⁾ (lit. a) i b) wyżej wymienionych wskaźników Stardust).
- (171) Komisja przyjmuje zatem powyższe jako wyraźną wskazówkę ze strony Rumunii, że CFR Infrastructură przyjęło środki 2 i 5 w sposób, który można przypisać państwu.
- (172) W świetle tych okoliczności Komisja stwierdza, że istnieją wystarczające wskaźniki, aby stwierdzić, że nieegzekwowanie długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură od co najmniej 2010 r. oraz wzrost zadłużenia wobec tego przedsiębiorstwa państwowego w wyniku ciągłego świadczenia usług na rzecz CFR Marfă przed i po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. można przypisać państwu.

4.1.3.3. Środek 3 – zamiana długu na udziały w kapitale własnym w wysokości 1 669 mln RON (ok. 363 mln EUR)

- (173) Dług w wysokości 1 669 mln RON (ok. 363 mln EUR) zamieniony na kapitał własny CFR Marfă pochodził z zasobów państwowych, ponieważ, jak zauważono w przypisie 27 i motywach 24, 77 i 86, zamienne instrumenty dłużne zostały zaciągnięte wobec rumuńskich organów administracji i CFR Infrastructură, która jest przedsiębiorstwem publicznym w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 2006/111/WE.
- (174) Decyzja o zamianie długu w wysokości 1 669 mln RON (ok. 363 mln EUR) na kapitał własny była przedmiotem rozporządzenia w trybie pilnym nr 61/2013 wydanego przez premiera Rumunii i kontrasygnowanego przez ministra transportu oraz wicepremiera i ministra finansów publicznych.
- (175) Twierdzenie Rumunii, że zamiana długu na udziały w kapitale własnym nie wynika z zasobów państwowych (zob. motyw 106 powyżej), jest nieprzekonujące. Zwyczajny fakt, że kwoty zadłużenia nie były bezpośrednimi wydatkami budżetowymi, jest nieistotny, ponieważ przekazanie zasobów państwowych może przybrać wiele form, w tym utraconych dochodów. W ramach zamiany długu na udziały w kapitale własnym państwo rumuńskie rzeczywiście zrezygnowało z pobierania środków, które powinno było uzyskać od beneficjenta w drodze egzekucji roszczeń z tytułu zadłużenia przez wierzycieli publicznych i CFR Infrastructură. Komisja zauważa, że zasoby państwowe, których dotyczą środki 1 i 2, oraz zasoby państwowe, których dotyczy środek 3, w znacznym stopniu pokrywają się, ponieważ pełna kwota niewyegzekwowanego długu odpowiadającego środkowi 1 oraz 85 % niewyegzekwowanego długu odpowiadającego środkowi 2 zostały umorzone w drodze zamiany długu na udziały w kapitale własnym odpowiadające środkowi 3 (zob. przypis 27). Innymi słowy, zasoby państwowe, których dotyczy środek 3, nie różniły się od zasobów państwowych, których dotyczy środek 1, oraz (większej części) zasobów państwowych, których dotyczy środek 2.
- (176) W związku z powyższym, w przeciwieństwie do opinii Rumunii, Komisja stwierdza, że zamiana długu na udziały w kapitale własnym wynika z zasobów państwowych i można ją przypisać państwu.

4.1.4. Selektowność przyznanych środków

- (177) Środki będące przedmiotem oceny mają wyraźnie selektywny charakter, ponieważ są one przeznaczone wyłącznie dla CFR Marfă. Jak stwierdził Trybunał, w przypadku pomocy indywidualnej ustalenie istnienia korzyści gospodarczej pozwala w zasadzie domniemywać selektowność danego środka⁽¹³³⁾. Dzieje się tak niezależnie od tego, czy na właściwych rynkach istnieją podmioty gospodarcze, które znajdują się w porównywalnej sytuacji. W każdym razie, biorąc pod uwagę cel, któremu mają służyć środki, inne przedsiębiorstwa znajdujące się w porównywalnej sytuacji prawnej i faktycznej, prowadzące działalność w zakresie kolejowych przewozów towarowych lub działające w innych sektorach transportu, nie uzyskały takiej samej korzyści.

⁽¹³⁰⁾ *Ibidem*, zob. odpowiedzi na pytania 3–5.

⁽¹³¹⁾ Zob. artykuł z dnia 1 lipca 2018 r., dostępny pod adresem: <https://www.capital.ro/cfr-marfa-se-pregateste-de-insolventa-ministrul-transporturilor.html>, w którym były minister transportu potwierdza trudną sytuację CFR Marfă i przyznaje, że zdecydowane działania mające na celu wyegzekwowanie od CFR Marfă spłaty długu wobec CFR Infrastructură poprzez sprzedaż aktywów rozpoczęły się kilka miesięcy wcześniej oraz że wezwał on spółkę do spłaty swoich długów. Zob. również artykuł z dnia 26 marca 2018 r. dostępny pod adresem: <https://www.capital.ro/lucian-sova-la-conferinta-capital-despre-datoria-cfr-marfa-catr.html> [w którym zacytowano byłego ministra transportu CFR (podczas konferencji stołecznej na temat transportu i infrastruktury 2018) mówiącego, że „CFR Marfă zgromadziła zbyt duży, o wiele za duży dług wobec CFR Infrastructură. Uważam, że gdybyśmy mówili o prywatnym przedsiębiorstwie, nie doszłoby do takiej sytuacji”].

⁽¹³²⁾ Zob. informacje udzielone przez Rumunię z dnia 14 sierpnia 2018 r. w odpowiedzi na uwagi skarżącego dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹³³⁾ Zob. wyrok z dnia 4 czerwca 2015 r., Komisja/MOL, C-15/14 P, EU:C:2015:362, pkt 60.

4.1.5. Korzyści gospodarcze wynikające z przyznanych środków

- (178) Zgodnie z powyższymi motywami 77–87, 95–102 i 111 Rumunia twierdzi, że środki, w szczególności zamiana długu na udziały w kapitale własnym, nie przyniosły CFR Marfă żadnej korzyści gospodarczej, ponieważ były zgodne z testem prywatnego inwestora przedstawionym w sprawozdaniu Deloitte oraz że organy publiczne i przedsiębiorstwo publiczne CFR Infrastructură działały w taki sam sposób jak każdy wierzyciel prywatny lub inwestorzy, aby zminimalizować swoje straty i zmaksymalizować zyski.

4.1.5.1. Brak możliwości zastosowania testu prywatnego inwestora w przedmiotowej sprawie

- (179) Po pierwsze, Komisja uważa, że test prywatnego inwestora nie może być stosowany w odniesieniu do przedmiotowych środków. Komisja przypomina, że Trybunał uznał wcześniej, że możliwość zastosowania „testu prywatnego inwestora” zależy ostatecznie od tego, czy dane państwo członkowskie przyznaje należącemu do niego przedsiębiorstwu korzyść gospodarczą, działając w charakterze udziałowca, a nie w charakterze organu publicznego⁽¹³⁴⁾. Podobnie test prywatnego inwestora nie mógłby zostać zastosowany wobec państwa jako wierzyciela CFR Marfă za pośrednictwem ANAF i innych wierzycieli publicznych ani też za pośrednictwem zarządcy infrastruktury CFR Infrastructură, ponieważ „test prywatnego wierzyciela” nie ma zastosowania do środków, które państwo podjęło jako organ władzy publicznej, uznając, że CFR Marfă jest przedsiębiorstwem strategicznym, którego likwidacji nie można było przewidzieć ze względów bezpieczeństwa i innych powodów nieekonomicznych⁽¹³⁵⁾.
- (180) W tym przypadku Rumunia zachowała się zupełnie inaczej niż inwestor prywatny. Zamiast podjąć zdecydowane kroki w kierunku egzekwowania narastających długów, państwo rumuńskie działało stale i wyraźnie jako organ publiczny, aby ratować CFR Marfă przed bankructwem. Nie działało również jako wierzyciel ani, jak w przypadku zamiany długu na udziały w kapitale własnym, jako akcjonariusz inwestujący w spółkę. Tym bardziej, że Rumunia twierdzi m.in., że wierzyciele publiczni nie egzekwowali długów w celu uchronienia CFR Marfă przed upadłością/zatrzymaniem jej działalności ze względu na strategiczne znaczenie tego przedsiębiorstwa dla bezpieczeństwa narodowego i celów obronnych kraju. W ten sposób Rumunia przyznaje, że głównym powodem, dla którego nie postawiono CFR Marfă w stan likwidacji na drodze sądowej, nie był powód ekonomiczny. Ponadto Komisja zauważa, że decyzja o nieegzekwowaniu długów należnych od CFR Marfă została podjęta wobec braku wcześniejszych badań dotyczących tego, czy pobłażliwość w egzekucji mogła przynieść większe dochody niż ścisła egzekucja, co również wskazuje, że głównym motywem państwa rumuńskiego nie był motyw ekonomiczny. W związku z tym Komisja uważa, że w przedmiotowym przypadku test prywatnego inwestora nie ma zastosowania⁽¹³⁶⁾.
- (181) Biorąc pod uwagę, że działalność CFR Marfă ma charakter gospodarczy (zob. motyw 158) oraz że państwo działało wobec CFR Marfă inaczej niż wobec jakiegokolwiek innego przewoźnika niestrategicznego, jak wykazano już w motywach 179 i 180 powyżej, środki mają charakter selektywny i stanowią pomoc.

4.1.5.2. Hipotetyczne zastosowanie testu prywatnego inwestora w przedmiotowej sprawie

- (182) W celu zapewnienia kompletności Komisja sprawdziła jednak również, jaki byłby wynik testu prywatnego inwestora, gdyby zastosowano go w omawianym przypadku. Zgodnie z tym hipotetycznie stosowanym testem kapitał udostępniony przedsiębiorstwu przez państwo w sposób bezpośredni lub pośredni w okolicznościach, które odpowiadają normalnym warunkom rynkowym, nie powinien kwalifikować się jako pomoc państwa⁽¹³⁷⁾. Aby ustalić, czy dana transakcja została zrealizowana zgodnie z normalnymi warunkami rynkowymi, należy porównać zachowanie podmiotu publicznego z zachowaniem hipotetycznego prywatnego podmiotu gospodarczego znajdującego

⁽¹³⁴⁾ Zob. wyrok Trybunału z dnia 5 czerwca 2012 r., Komisja Europejska/Électricité de France (EDF), ECLI:EU:C:2012:318, pkt 79–82 i 87.

⁽¹³⁵⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, sekcja IV, odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2019 r., sekcja D pkt 1 i 2.

⁽¹³⁶⁾ Zob. wyrok z dnia 16 stycznia 2018 r., sprawa T-747/15, EDF/Komisja, ECLI:EU:T:2018:6. Zob. także wyrok Trybunału z dnia 5 czerwca 2012 r., Komisja Europejska/Électricité de France (EDF), ECLI:EU:C:2012:318, pkt 79–82 i 87.

⁽¹³⁷⁾ Komunikat Komisji do państw członkowskich: Stosowanie art. 92 i 93 Traktatu EWG oraz art. 5 dyrektywy Komisji 80/723/EWG w odniesieniu do przedsiębiorstw publicznych w sektorze wytwórczym (Dz.U. C 307 z 13.11.1993, s. 3), pkt 11. Komunikat ten dotyczy sektora wytwórczego, lecz stosuje się go również do innych sektorów. Zob. również sprawa T-16/96, Cityflyer Express Ltd/Komisja, ECLI:EU:T:1998:78, pkt 51.

się w podobnej sytuacji (test prywatnego inwestora). Sądy unijne opracowały różne rodzaje testu prywatnego inwestora na potrzeby różnego rodzaju transakcji ekonomicznych, w szczególności „test prywatnego wierzyciela”, w przypadku transakcji obejmujących zadłużenie⁽¹³⁸⁾, oraz „test prywatnego inwestora”, aby zapewnić możliwość wykrycia istnienia korzyści gospodarczej w sprawach dotyczących inwestycji na publicznym rynku kapitałowym⁽¹³⁹⁾.

- (183) Ocena Komisji dotyczy zatem transakcji z perspektywy hipotetycznego, ostrożnego wierzyciela/inwestora prywatnego⁽¹⁴⁰⁾.
- (184) W przedmiotowej sprawie Komisja przeprowadziła test prywatnego inwestora w formie testu prywatnego wierzyciela w odniesieniu do każdego ze środków 1, 2, 3 i 5 oraz w formie testu inwestora publicznego w odniesieniu do środka dotyczącego zamiany długu na udziały w kapitale własnym, zwracając się do władz rumuńskich o dostarczenie w tym samym czasie dodatkowych informacji na temat poszczególnych zaangażowanych podmiotów i ich decyzji, gromadząc informacje ze wszystkich dostępnych źródeł publicznych oraz dokonując własnej oceny w oparciu o dowody dostępne w momencie oceny środków.

4.1.5.3. (i) Środki 1 i 4 – nieegzekwowanie spłat zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne i należnych podatków przed zamianą długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. i po tej zmianie

- (185) Po pierwsze, w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła swoje wątpliwości co do tego, czy ANAF, agencja państwowa odpowiedzialna za egzekucję niespłaconych długów wobec różnych agencji państwowych, działała jak inwestor prywatny, nie egzekwując długów CFR Marfă wobec tych odpowiednich agencji państwowych i pozwalając na ich wzrost. W ten sposób przyznała przedsiębiorstwu znajdującemu się w trudnej sytuacji (zob. sekcja 4.2 poniżej) ułatwienie płatnicze.
- (186) W trakcie postępowania Rumunia przedstawiła skorygowane dane liczbowe dotyczące przeterminowanego długu CFR Marfă wobec budżetu państwa, w tym kwotę główną, zafakturowane odsetki oraz odpowiednie kary. Te zaktualizowane dane liczbowe przedstawiono w tabeli 8 powyżej.
- (187) W celu ustalenia, czy środek 1 stanowi nienależną korzyść przyznaną CFR Marfă, Komisja oceni, czy zainteresowani wierzyciele publiczni, w tym konkretnym przypadku ANAF, jako państwowa agencja odpowiedzialna za windykację należności, dążyli do odzyskania swoich należności z taką samą starannością jak wierzyciel prywatny. Wierzyciel prywatny zazwyczaj dąży do uzyskania maksymalnej wysokości należnych mu kwot od dłużnika znajdującego się w trudnej sytuacji finansowej⁽¹⁴¹⁾.
- (188) Jak wspomniano w motywach 78–86 powyżej, Rumunia uważa, że ANAF działała jako inwestor prywatny, ponieważ podjęła niezbędne kroki w celu wyegzekwowania należności, mianowicie obliczając odsetki i kary, dokonując zajęcia ruchomości i nieruchomości CFR Marfă oraz wydając nakazy zajęcia wierzytelności znajdujących się u osób trzecich. Komisja nie podziela tego poglądu.
- (189) Po pierwsze, Rumunia nie przedstawiła żadnego pochodzącego z omawianego okresu badania ani żadnego dokumentu wewnętrznego ANAF wyjaśniającego, dlaczego egzekucji zadłużenia CFR Marfă wobec budżetu państwa nie przeprowadzono już w latach 2010–2012.
- (190) Komisja zwraca uwagę na fakt, że CFR Marfă doświadczała trudności finansowych od kilku lat (zob. tabele 4 i 5 oraz motywy 20–22 powyżej, zob. również sekcja 4.2 poniżej). Już w 2010 r. łączne zadłużenie CFR Marfă odpowiadało 126 % jej całkowitych aktywów (tabela 5). Łączne zadłużenie CFR Marfă wobec budżetu państwa opiewało na kwotę 376,21 mln RON (ok. 81,78 mln EUR, tabela 8) i stanowiło równowartość 22,5 % całkowitego zadłużenia CFR Marfă. Zdaniem Komisji każdy wierzyciel prywatny przeprowadziłby analizę potencjalnych dostępnych środków służących maksymalnemu zwiększeniu szans na odzyskanie wierzytelności najpóźniej w tym momencie. Zamiast tego ANAF pozwoliła CFR Marfă zwiększyć jej zadłużenie wobec budżetu państwa o ponad 100 % w latach 2010–2012 (tabela 8 powyżej), a tym samym jeszcze bardziej zmniejszyła swoje szanse na odzyskanie środków.

⁽¹³⁸⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 listopada 2007 r. Hiszpania/Komisja, C-525/04 P, ECLI:EU:C:2007:698; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2013 r., Frucona/Komisja, C-73/11 P, ECLI:EU:C:2013:32; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29 czerwca 1999 r., DMTransport, C-256/97, ECLI:EU:C:1999:332.

⁽¹³⁹⁾ Zob. np. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 marca 1990 r., Belgia/Komisja („Tubemeuse”), C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, pkt 29; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 marca 1991 r., Włochy/Komisja („ALFA Romeo”), C-305/89, ECLI:EU:C:1991:142, pkt 18 i 19; wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 1998 r., Cityflyer Express/Komisja, T-16/96, ECLI:EU:T:1998:78, pkt 51; wyrok Sądu z dnia 21 stycznia 1999 r., Neue Maxhütte Stahlwerke i Lech-Stahlwerke/Komisja, sprawy połączone T-129/95, T-2/96 i T-97/96, ECLI:EU:T:1999:7, pkt 104; wyrok Sądu z dnia 6 marca 2003 r., Westdeutsche Landesbank Girozentrale i Land Nordrhein-Westfalen/Komisja, sprawy połączone T-228/99 i T-233/99, ECLI:EU:T:2003:57.

⁽¹⁴⁰⁾ Sprawa C-300/16 P, Komisja/Frucona Košice, ECLI:EU:C:2017:706, pkt 28.

⁽¹⁴¹⁾ Zob. w tym celu sprawa C-342/96, Hiszpania/Komisja, ECLI:EU:C:1999:210, pkt 46 i sprawa C-256/97 DM Transport, ECLI:EU:C:1999:332, pkt 24.

- (191) Po drugie, Komisja zwraca również uwagę na fakt, że ANAF (i pozostali reprezentowani przez nią wierzyciele publiczni – CNPP, ANOFM i CNAS) byli traktowani inaczej niż wierzyciele prywatni CFR Marfă. W szczególności w latach 2010–2012 kwota kredytów bankowych zaciągniętych przez CFR Marfă zmniejszyła się o 27 %, a kwota zobowiązań z tytułu dostaw i usług zmalała o 11 %, podczas gdy kwota zobowiązań na rzecz budżetu państwa wzrosła o ponad 100 %⁽¹⁴²⁾. Ponadto w sprawozdaniu Deloitte odnotowano, że kwota zobowiązań z tytułu dostaw i usług zwiększyła się „w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2012 [...], a spółka [CFR Marfă] odroczyła płatności na rzecz swoich dostawców i na rzecz budżetu państwa, aby spłacić zaciągnięte kredyty bankowe”⁽¹⁴³⁾. W sprawozdaniu Deloitte wspomniano również, że „priorytetem spółki [CFR Marfă] była spłata kredytów bankowych, wypłata wynagrodzeń oraz pokrycie zobowiązań wobec dostawców niepublicznych”⁽¹⁴⁴⁾. Świadczy to jednoznacznie o tym, że CFR Marfă nie była zainteresowana spłatą zadłużenia z tytułu zabezpieczenia społecznego i uregulowaniem zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne albo nie była w stanie tego zrobić. Dlatego też ANAF nie miała żadnych uzasadnionych podstaw, by oczekiwać, że CFR Marfă zacznie regulować swoje zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne i płacić podatki w perspektywie krótkoterminowej. Komisja uważa sytuację, w której wierzyciele publiczni dopuszczają do wzrostu zadłużenia przez długi okres bez żadnej perspektywy wzrostu prawdopodobieństwa odzyskania wierzytelności, za niedopuszczalną⁽¹⁴⁵⁾. W tym względzie Komisja zwraca również uwagę na fakt, że nieegzekwowanie zadłużenia wobec budżetu państwa nie jest równoważne nieegzekwowaniu zadłużenia wobec wierzycieli prywatnych takich jak banki i dostawcy prywatni oraz inni wymienieni powyżej wierzyciele.
- (192) Podjętej przez ANAF decyzji o odstąpieniu od dochodzenia spłaty należnych jej wierzytelności poprzez przeprowadzenie likwidacji CFR Marfă nie można uzasadnić perspektywą prywatyzacji spółki. Choć Rumunia od kilku lat nosiła się z zamiarem sprywatyzowania CFR Marfă (zob. motyw 28 i nast. powyżej), oczekiwanie, że przeprowadzenie takiej prywatyzacji będzie możliwe w 2010 r., było nieuzasadnione – przynajmniej nie w odniesieniu do całej CFR Marfă i nie w formie sprzedaży udziału większościowego w spółce; do takiej prywatyzacji nigdy nie doszło zresztą również w późniejszym okresie.
- (193) W omawianym przypadku ANAF prawdopodobnie byłaby w stanie odzyskać 100 % wierzytelności wierzycieli publicznych (uwzględniając wierzytelności samej ANAF oraz wierzytelności pozostałych wierzycieli publicznych, tj. CNPP, ANOFM i CNAS), jeżeli dochodziłaby zaspokojenia wierzytelności zbiorowych w drodze likwidacji CFR Marfă. Wynika to z faktu, że wierzytelności ANAF (wiersz F w tabeli 10 poniżej, obejmujący zarówno dług przeterminowany, jak i dług, który nie stał się jeszcze wymagalny) byłyby uprzywilejowane względem wierzytelności innych niezabezpieczonych wierzycieli CFR Marfă (wiersze H oraz I w tabeli 10)⁽¹⁴⁶⁾.

Tabela 10

Szacunkowa kwota podlegającego odzyskaniu zadłużenia wobec ANAF, CNPP, ANOFM i CNAS w 2010 r.

W mln RON	31.12.2010
Wartość księgową aktywów (A)	[...]
Wartość likwidacyjna aktywów (B)	[...]
— Koszty likwidacji (C)	[...]
— Wynagrodzenia (D)	[...]
— Zadłużenie objęte gwarancją (kredyty bankowe) (E)	[...]
Suma cząstkowa	[...]
— Zadłużenie wobec budżetu państwa (zobowiązania podatkowe i składki na ubezpieczenie społeczne) (F)	[...]
— Zadłużenie wobec budżetu państwa z tytułu likwidacji (G)	[...]
Suma cząstkowa	[...]
— Zobowiązania z tytułu dostaw i usług na rzecz przedsiębiorstw państwowych (H)	[...]

⁽¹⁴²⁾ Wyniki Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r., s. 12.⁽¹⁴³⁾ Wyniki Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r., s. 12–13.⁽¹⁴⁴⁾ Ibidem.⁽¹⁴⁵⁾ Sprawa C-480/98, opinia rzecznika generalnego Jeana Mischo w sprawie Magefesa, ECLI:EU:C:2000:305, pkt 37.⁽¹⁴⁶⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 15.

W mln RON	31.12.2010
— Zobowiązania z tytułu dostaw i usług na rzecz innych wierzycieli (I)	[...]
Ogółem (różnica między wartością likwidacyjną aktywów a kwotą zadłużenia wobec różnych wierzycieli w przypadku likwidacji) (J)	[...]

Źródło: (A) sprawozdanie finansowe CFR Marfă za 2010 r.; (B) minimalna wartość likwidacyjna aktywów CFR Marfă według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. przedstawiona w Wynikach Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r. (1); (C) 5 % wartości likwidacyjnej aktywów zgodnie z Wynikami Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r.; (D) Wyniki Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r.; (E) Wyniki Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r.; (F) odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 39; (G) Wyniki Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r.; (H) odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 39; (I) odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 39; (J) obliczenia Komisji.

(1) Zważywszy na fakt, że wartość księgowa aktywów CFR Marfă według stanu na dzień 31.12.2012 wynosiła [...] mln RON (sprawozdanie finansowe CFR Marfă za 2012 r.), tj. była niższa niż w 2010 r., Komisja uważa zastosowanie wartości likwidacyjnej tych aktywów z 2012 r. również w odniesieniu do sytuacji z 2010 r. za uzasadnione i konserwatywne. Prawdopodobieństwo, że w 2012 r. wartość likwidacyjna aktywów drastycznie wzrosła w porównaniu z sytuacją z 2010 r., jest bardzo niewielkie. Wręcz przeciwnie, wartość likwidacyjna w 2012 r. była najprawdopodobniej niższa niż w 2010 r. z uwagi na fakt, że w międzyczasie doszło do amortyzacji.

- (194) W związku z powyższym Komisja uważa, że ANAF powinna była wszcząć przymusową egzekucję zadłużenia CFR Marfă wobec budżetu państwa poprzez zainicjowanie likwidacji CFR Marfă najpóźniej w 2010 r. ANAF nie musiała nawet występować o wszczęcie przymusowej egzekucji należnych jej wierzytelności do sądów krajowych, ponieważ ten konkretny organ państwowy jest uprawniony do zajmowania środków na podstawie własnych nakazów i zwracania się bezpośrednio do komorników sądowych o wykonanie dokonanych zajęć (zob. motyw 80).
- (195) Komisja nie zgadza się z twierdzeniem Rumunii, zgodnie z którym zachowanie ANAF było zgodne z testem prywatnego inwestora, ponieważ ANAF wydawała nakazy w odniesieniu do ruchomości i nieruchomości CFR Marfă i dokonywała zajęć składników majątku należących do CFR Marfă. Komisja zwraca uwagę na fakt, że żadne ze wspomnianych zajęć nie doprowadziło do upłynnienia składników majątku zajętych przez ANAF, podczas gdy kwota przeterminowanego długu CFR Marfă wobec budżetu państwa wzrosła ponad dwukrotnie w latach 2009–2011 (tabela 8). Komisja uważa, że w takich okolicznościach zajęcie składników majątku CFR Marfă ewidentnie nie było wystarczającym działaniem i że wierzyciel prywatny wszcząłby przymusową egzekucję zadłużenia CFR Marfă wobec budżetu państwa poprzez zainicjowanie likwidacji CFR Marfă najpóźniej w 2010 r. Przywołane przez Rumunię argumenty dotyczące tego, że przymusowa egzekucja zadłużenia CFR Marfă nie była odpowiednim rozwiązaniem z uwagi na strategiczne znaczenie CFR Marfă dla państwa (zob. motywy 85 i 86) nie zostałyby wzięte pod uwagę przez wierzyciela prywatnego, co świadczy o tym, że ANAF nie zachowywała się jak wierzyciel prywatny w kwestii zadłużenia CFR Marfă wobec budżetu państwa.
- (196) Komisja odnotowuje ponadto, że do 2012 r. ANAF wydała zaledwie 22 nakazy zajęcia nieruchomości CFR Marfă o wartości księgowej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) (zob. motyw 81), co odpowiadało zaledwie 14 % łącznej kwoty przeterminowanego długu CFR Marfă wobec budżetu państwa w 2009 r. (309,41 mln RON, ok. 67,26 mln EUR) w chwili nałożenia tych 22 nakazów zajęć (zob. tabela 8). Co więcej, mimo że przeterminowany dług CFR Marfă wobec budżetu państwa wzrósł ponad dwukrotnie w latach 2010–2011 i osiągnął poziom 627,4 mln RON (136,4 mln EUR, tabela 8), ANAF nie dokonała żadnych dalszych zajęć ani nie zastosowała żadnych innych środków wobec składników majątku CFR Marfă w celu zabezpieczenia swoich roszczeń. Z wyjaśnień Rumunii wynika, że w latach 2010–2011 nie nakazano dokonania zajęć mienia ani zajęć wierzytelności dłużników CFR Marfă (głównie przedsiębiorstw państwowych), aby nie dopuścić do wywarcia znacznego wpływu społecznego (motyw 82). Komisja zwraca uwagę na fakt, że wierzyciel prywatny nie brałby takich kwestii pod uwagę przy egzekwowaniu należnych mu wierzytelności od swoich dłużników. Ponownie świadczy to o tym, że ANAF nie zachowywała się jak wierzyciel prywatny w kwestii przeterminowanego długu CFR Marfă wobec budżetu państwa.
- (197) Przedstawiony przez Rumunię argument (motyw 82), zgodnie z którym w 2012 r. ANAF wydała 200 nakazów zajęcia ruchomości i nieruchomości CFR Marfă o wartości księgowej [...] RON (ok. [...] mln EUR) również nie jest przekonujący, ponieważ żaden z zajętych składników majątku nie został w rzeczywistości upłynniony. Rumunia twierdzi, że ANAF zwróciła się o dokonanie wyceny zajętych składników majątku w celu wszczęcia procedury ich upłynnienia, ale wkrótce potem tytuły egzekucyjne odnoszące się do przeterminowanego długu CFR Marfă zostały uchylone wskutek zamiany długu na udziały w kapitale własnym, do której doszło w czerwcu 2013 r. (motyw 86). W opinii Komisji upłynnienie składników majątku zajętych przez ANAF było mało prawdopodobne z uwagi na fakt, że Rumunia przyznała, iż powodem odstąpienia od egzekwowania zadłużenia CFR Marfă poprzez wszczęcie postępowania likwidacyjnego wobec CFR Marfă i sprzedaż należących do niej składników majątku było strategiczne znaczenie spółki (zob. motywy 85 i 86).

- (198) Komisji nie przekonują również tłumaczenia Rumunii, z których wynika, że 81 zajęć ruchomości i nieruchomości CFR Marfă dokonano dopiero w listopadzie–grudniu 2012 r., ponieważ zajęte składniki majątku obejmowały głównie wagony i lokomotywy, tj. były ruchomościami służącymi do prowadzenia działalności stanowiącej główne źródło dochodu CFR Marfă (zob. motyw 85). Komisja nie widzi związku między tym faktem a powstrzymaniem się przez ANAF od wcześniejszego zajęcia majątku ruchomego CFR Marfă, zwłaszcza że CFR Marfă mogłaby nadal korzystać z zajętych składników majątku w ramach prowadzonej przez siebie działalności po uzyskaniu zgody ANAF (zob. motyw 81).
- (199) Przed zamianą długu na udziały w kapitale własnym kwota przeterminowanego długu CFR Marfă osiągnęła poziom 1 001,2 mln RON (ok. 217,65 mln EUR, tabela 8), natomiast wartość księgowa aktywów objętych 200 zajęciami wynosiła [...] RON (ok. [...] mln EUR). Spośród tych 200 nakazów zajęcia 10 wydano w odniesieniu do składników majątku CFR Infrastructură o wartości księgowej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR, zob. motyw 83). Rumunia argumentuje, że wspomniane zajęcia powinny być traktowane jako zajęcia dokonane w odniesieniu do składników majątku CFR Marfă, ponieważ CFR Marfă przejęła dług bazowy CFR Infrastructură na mocy zamiana długu na udziały w kapitale własnym z czerwca 2013 r. Komisja nie zgadza się z tym twierdzeniem i uważa, że wspomniane 10 zajęć ewidentnie nie jest związane ze *środkiem 1*, ponieważ *środek 1* dotyczy wyłącznie nieegzekwowania przez ANAF skumulowanego długu CFR Marfă. Fakt, że pewna część zadłużenia CFR Infrastructură wobec budżetu państwa ([...] mln RON) została przekształcona w 2013 r. w zadłużenie CFR Marfă wobec budżetu państwa w ramach zamiany długu na udziały w kapitale własnym, pozostaje bez znaczenia dla oceny, czy zachowanie ANAF wobec CFR Marfă było zgodne z testem prywatnego inwestora.
- (200) To samo tyczy się nakazów zajęcia wierzytelności znajdujących się u osób trzecich wystawianych w odniesieniu do składników majątku CFR Infrastructură i składników majątku jej dłużników opiewających na łączną kwotę [...] mln RON (ok. [...] mln EUR, motyw 84) ⁽¹⁴⁷⁾, ponieważ nakazy te dotyczą długów CFR Infrastructură, które CFR Marfă przejęła w ramach zamiany długu na udziały w kapitale własnym, a nie *środka 1*.
- (201) W związku z powyższym przeterminowany dług CFR Marfă wobec budżetu państwa, który w 2013 r. wynosił 1 001,2 mln RON (ok. 217,65 mln EUR, tabela 8), został tylko częściowo zabezpieczony środkami egzekucyjnymi o łącznej wartości księgowej wynoszącej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), które obejmowały 190 zajęć składników majątku CFR Marfă o wartości [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) ⁽¹⁴⁸⁾ oraz zajęcia rachunków bankowych CFR Ferryboat SA i SC Intreținere și Reparații Vagoane SA (i rachunków bankowych ich dłużników) o wartości [...] mln RON (ok. [...] mln EUR, motyw 84) ⁽¹⁴⁹⁾. Komisja uznaje ten fakt za dodatkową przesłankę świadczącą o tym, że ANAF nie zachowywała się jak wierzyciel prywatny w kwestii egzekucji zadłużenia CFR Marfă.
- (202) W świetle powyższych ustaleń Komisja stwierdza, że *środek 1* stanowi pomoc. W szczególności Komisja uważa, że ANAF powinna była dokonać egzekucji zadłużenia CFR Marfă poprzez przeprowadzenie postępowania likwidacyjnego w odniesieniu do tej spółki już w 2010 r. – niepodjęcie tej decyzji było równoważne przyznaniu przez ANAF korzyści CFR Marfă (która była spółką znajdującą się w trudnej sytuacji – zob. sekcja 4.2 poniżej), przy czym korzyść ta utrzymywała się do chwili zamiany długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r. (zob. motyw 292 i tabela 14).
- (203) Komisja zwraca również uwagę na fakt, że – biorąc pod uwagę sytuację finansową spółki i jej historię – uzyskanie przez spółkę długoterminowego finansowania z rynku na spłatę przeterminowanego długu w okresie objętym oceną przeprowadzaną w odniesieniu do *środka 1* nie było możliwe. CFR Marfă podpisała ostatnią umowę dotyczącą kredytu długoterminowego w dniu 28 listopada 2007 r.; na mocy tej umowy szereg banków ⁽¹⁵⁰⁾ udzielił spółce kredytu konsorcyjnego opiewającego na kwotę [...] mln EUR – okres spłaty tego kredytu wynosił 10 lat. Pierwotna stawka oprocentowania kredytu odpowiadała sześciomiesięcznej stawce EURIBOR + [...] % rocznie i została następnie zwiększona do [...], począwszy od dnia 1 lipca 2009 r. Kredyt był początkowo zabezpieczony zastawem ustanowionym na 276 lokomotywach oraz na określonych wierzytelnościach CFR Marfă. W księgach rachunkowych spółki brak jest informacji świadczących o tym, że otrzymała ona jakiegokolwiek inne finansowanie długoterminowe w późniejszym okresie. Komisja odnotowuje również, że w 2007 r. – tj. w roku, w którym zawarto umowę dotyczącą kredytu konsorcyjnego – CFR Marfă wciąż generowała zyski (zob. przypis 15), a jej udział w rynku był stosunkowo wysoki ([70–80]%, jeżeli chodzi o wolumen przewożonych towarów, i [60–70]%, jeżeli chodzi o tonokilometry) ⁽¹⁵¹⁾.

⁽¹⁴⁷⁾ Załącznik 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁴⁸⁾ Z czego 109 nakazów zajęcia wydano pierwotnie w odniesieniu do składników majątku (o łącznej wartości księgowej [...] mln RON, ok. [...] mln EUR) należących do CFR Ferryboat SA i SC Intreținere și Reparații Vagoane SA, które w czerwcu 2012 r. połączono w CFR Marfă (motyw 27).

⁽¹⁴⁹⁾ Załącznik 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁵⁰⁾ Raiffeisen Zentralbank Österreich AG, Raiffeisenlandesbank Niederösterreich AG, Bank Austria Creditanstalt AG w Austrii, Alpha Bank AE w Zjednoczonym Królestwie, Ceylon we Francji, MKB Bank ZRT i Commerzbank ZRT na Węgrzech oraz EFG Private Bank Luxembourg w Luksemburgu i Raiffeisen Bank SA, MKB Romasterra Bank SA, Piraeus Bank Romania SA oraz Emporiki Bank Romania SA w Rumunii. Zob. s. 41 sprawozdania CFR Marfă dotyczącego rocznej sytuacji finansowej za 2016 r. sporządzonego zgodnie z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej i dostępnego pod adresem: <http://www.cfrmarfa.cfr.ro/images/stories/financiar/Situatii%20financiare%20anuale%202016%20conform%20IFRS.pdf>.

⁽¹⁵¹⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 25 sierpnia 2015 r.

- (204) Biorąc pod uwagę trudności finansowe CFR Marfă w latach objętych oceną przeprowadzoną w ramach *środka 1*, a także zważywszy na fakt, że CFR Marfă nie mogła uzyskać długoterminowego finansowania z rynku na pokrycie swojego przeterminowanego długu⁽¹⁵²⁾, Komisja uważa, że kwota korzyści obejmuje całość skumulowanej kwoty głównej przeterminowanego długu CFR Marfă sprzed zamiany długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r. (437,68 mln RON, ok. 95,15 mln EUR, tabela 8) powiększonej o odsetki obliczone na podstawie rynkowej stopy procentowej.
- (205) Rynkowa stopa procentowa powinna zostać obliczona zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych („komunikat z 2008 r.”)⁽¹⁵³⁾. Komisja zwraca jednak uwagę na fakt, że ANAF naliczyła już odsetki i kary z tytułu przeterminowanych długów CFR Marfă (motyw 78), które przed zamianą długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r. wynosiły [...] mln RON (ok. [...] mln EUR)⁽¹⁵⁴⁾. Dlatego też Komisja uważa, że jeżeli stopa procentowa i stawka kar stosowane przez ANAF w odniesieniu do przeterminowanej kwoty głównej są równe rynkowej stopie procentowej, którą należało zastosować w odniesieniu do przeterminowanych długów CFR Marfă na podstawie komunikatu z 2008 r., lub od niej wyższe, wówczas do kwoty głównej należy dodać kwotę odsetek i kar faktycznie naliczanych przez ANAF.
- (206) Jak wspomniano w motywie 78, w przypadku przeterminowanego długu CFR Marfă wobec budżetu państwa ANAF obliczyła następujące stopy procentowe: (i) dzienna stopa procentowa wynosząca 0,1 % w okresie od dnia 1.1.2006 r. do dnia 30.6.2010 r.; (ii) dzienna stopa procentowa wynosząca 0,05 % w okresie od dnia 1.7.2010 r. do dnia 30.09.2010 r.; (iii) dzienna stopa procentowa wynosząca 0,04 % w okresie od dnia 1.10.2010 r. do dnia 28.2.2014 r. ANAF obliczyła ponadto karę z tytułu opóźnienia w płatnościach w następujący sposób: (i) jeśli płatności przeterminowanych należności podatkowych dokonano co najmniej 30 dni – lecz nie później niż 90 dni – po upływie terminu płatności, dodaje się karę za opóźnienie w płatnościach wynoszącą 5 % należnej kwoty głównej; (ii) po upływie 90 dni od terminu płatności dodaje się karę za opóźnienie w płatnościach wynoszącą 15 % kwoty głównej.
- (207) Tym samym roczna stopa procentowa stosowana przez ANAF do dnia 30 czerwca 2010 r. wynosiła 36 % (stopa dzienna w wysokości 0,1 % × 360), stopa procentowa w okresie od dnia 1 lipca 2010 r. do dnia 30 września 2010 r. wynosiła 18 % (0,05 % × 360), a stopa procentowa w okresie od dnia 1 października 2010 r. do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r. wynosiła 14,4 % (0,04 % × 360). Jak wynika również jednoznacznie z tabeli 8, w latach 2011–2012 ANAF nakładała kary z tytułu opóźnień w płatnościach niezależnie od naliczania odsetek za przeterminowany dług główny, co oznacza, że efektywna stopa procentowa naliczana w tych latach była jeszcze wyższa.
- (208) Jednocześnie, biorąc pod uwagę sytuację finansową CFR Marfă od 2010 r. wyłaniającą się z danych finansowych przedstawionych w tabeli 4, zdolność kredytową CFR Marfă (rating) należy zaklasyfikować do najniższego z pięciu możliwych ratingów przewidzianych w komunikacie z 2008 r., mianowicie „Zły/Trudności finansowe (CCC i poniżej)”,⁽¹⁵⁵⁾. Ponadto omawiany przeterminowany dług pozostawał praktycznie niezabezpieczony niemal do końca 2012 r., gdy ANAF dokonała 81 zajęć składników majątku CFR Marfă o wartości księgowej [...] mln RON (ok. [...] mln EUR, motyw 84), dlatego też dług ten należy zaklasyfikować jako posiadający „niski poziom zabezpieczeń” w trzostopniowej skali przewidzianej w komunikacie z 2008 r. W związku z tym dla danego skumulowanego długu należy obliczyć rynkową stopę procentową jako wynik jednorocznej stopy ROBOR w momencie udzielenia kredytu⁽¹⁵⁶⁾ powiększonej o 1 000 punktów bazowych, jak określono w komunikacie z 2008 r.
- (209) Zgodnie z obliczeniami Komisji obowiązująca stawka ROBOR +1 000 punktów w latach 2010–2012 nie zawsze była niższa od stóp procentowych stosowanych przez ANAF. W związku z powyższym kwota korzyści odpowiada całej kwocie przeterminowanej kwoty głównej ([...] mln RON, ok. [...] mln EUR, tabela 8) powiększonej o odsetki naliczone i kary nałożone przez ANAF w okresach, w których wysokość odsetek i kar przekraczała stawkę ROBOR +1 000 punktów; w latach, w których odsetki naliczane przez ANAF były niższe niż stawka ROBOR +1 000 punktów, kwota korzyści odpowiadała całej kwocie przeterminowanej kwoty głównej ([...] mln RON, ok. [...] mln

⁽¹⁵²⁾ Wyniki Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r., pkt 4.1.

⁽¹⁵³⁾ Dz.U. C 14 z 19.1.2008, s. 6.

⁽¹⁵⁴⁾ Całkowita kwota przeterminowanego długu wobec budżetu państwa wynosząca 1 001,2 mln RON (ok. 217,65 mln EUR) pomniejszona o kwotę główną wynoszącą [...] mln RON (ok. [...] mln EUR).

⁽¹⁵⁵⁾ Ponadto, na podstawie poszczególnych scenariuszy przedstawionych w sprawozdaniu Deloitte oraz wyników analizy modeli finansowych, z których wynika, że przepływ spraw, jaki spółka spodziewała się wygenerować w okresie objętym prognozą przeprowadzoną na potrzeby badania, był zdecydowanie niewystarczający, aby pokryć jej przeterminowane dług wobec CFR Infrastructură i budżetu państwa w rozsądnym terminie, nie uwzględniając przyszłych przeterminowanych kar. Dlatego też, zważywszy na sytuację finansową spółki [w tamtym czasie], uzyskanie przez nią długoterminowego finansowania bankowego na spłatę przeterminowanego długu było niemożliwe – znalazło to potwierdzenie w sprawozdaniu Deloitte (zob. podsekcja 4.1 na stronie 16 sprawozdania Deloitte).

⁽¹⁵⁶⁾ Zob. stawki dla Rumunii opublikowane na stronie internetowej Komisji Europejskiej dostępnej pod adresem https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference.html.

EUR, tabela 8) powiększonej o stawkę ROBOR +1 000 punktów. W każdym razie **łącznie kwota pomocy odpowiadająca środkowi 1 wynosi co najmniej 1 001,2 mln RON (ok. 217,65 mln EUR)** i obejmuje kwotę główną długu w wysokości [...] RON (ok. [...] mln EUR) powiększoną przynajmniej o odsetki naliczone i kary nałożone przez ANAF w czerwcu 2013 r. opiewające na kwotę [...] mln RON (ok. [...] mln EUR). Przyznawanie pomocy rozpoczyna się w 2010 r., a daty przyznania pomocy są datami, w których CFR Marfă miała uregulować faktury wystawiane przez ANAF (oraz przez pozostałych wierzycieli państwowych reprezentowanych przez ANAF).

- (210) Jeżeli chodzi o *środek 4*, Komisja odnotowuje, że termin spłaty zadłużenia wobec budżetu państwa rzeczywiście niekoniecznie pokrywa się z datą zakończenia roku budżetowego, a zatem odpowiednia kwota długu wobec budżetu państwa figurująca w bilansie CFR Marfă może nie odzwierciedlać precyzyjnie faktycznie nagromadzonego długu.
- (211) W tym kontekście Komisja uważa, że świadectwa fiskalne wydawane przez ANAF stanowią wiarygodne źródło informacji i prawidłowo opisują sytuację dotyczącą zadłużenia CFR Marfă wobec ANAF (uwzględniając figurujący w budżecie przeterminowany dług odpowiadający zadłużeniu wobec pozostałych wierzycieli publicznych). W szczególności zobowiązanie płatnicze, o którym mowa we wspomnianych świadectwach fiskalnych ANAF, dotyczy należnych zaległości podatkowych, uwzględniając zarówno (i) zobowiązania płatnicze obejmujące należną kwotę główną i należne kwoty dodatkowe (w tym kary i inne należne długi wobec innych właściwych agencji, które agencje te przekazały ANAF do odzyskania), jak i (ii) kwoty, które należało zwrócić CFR Marfă.
- (212) Komisja zwraca uwagę na fakt, że z poszczególnych dokumentów przekazanych przez ANAF, w których opisano różne aspekty sytuacji dotyczącej zadłużenia CFR Marfă wobec budżetu państwa (zob. motyw 88 i tabela 9), wynika, że do 2015 r. nie odnotowano żadnych długów, które ANAF mogłaby uznać za wymagalne (zob. motyw 88 i tabela 9)⁽¹⁵⁷⁾.
- (213) Jeżeli chodzi o pozostające do spłaty długi CFR Marfă wobec budżetu państwa za lata 2016–2017, Komisja uważa, że powstrzymanie się od wszczęcia przymusowej egzekucji takich długów CFR Marfă wobec budżetu państwa można uznać za decyzję, którą podjąłby również wierzyciel prywatny, ponieważ długi te mogły zostać potencjalnie uregulowane w wyniku postępowania wszczętego po wytoczeniu przez CFR Marfă powództwa wzajemnego przeciwko ANAF (w omawianym okresie rozstrzygnięcie tej kwestii leżało w gestii sądów rumuńskich, zob. motyw 89).
- (214) Jeżeli chodzi o pozostające do spłaty długi CFR Marfă wobec budżetu państwa za 2018 r. i za okres do dnia 28 marca 2019 r. (ogółem [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), zob. motyw 91), Komisja zwraca uwagę na fakt, że wartość środków zabezpieczających zastosowanych przez ANAF do tej pory (zajęcia nieobciążonych ruchomości i nieruchomości CFR Marfă o wartości księgowej [...] mln RON, ok. [...] mln EUR, zob. motyw 91) niemal dwukrotnie przewyższa kwotę pozostającego do spłaty długu, co świadczy o tym, że ANAF egzekwuje należne jej wierzytelności bardziej skrupulatnie niż w okresie do czerwca 2013 r. W związku z tym, a także mając na uwadze stosunkowo długi okres braku przeterminowanych długów CFR Marfă w budżecie państwa (od czerwca 2013 r.), Komisja uważa, że zachowanie ANAF dążące do wyegzekwowania wyżej wymienionych przeterminowanych długów CFR Marfă jest w omawianym okresie zgodne z rynkiem.
- (215) W związku z powyższym Komisja uważa, że nie wykazano dalszego braku egzekwowania zadłużenia wobec budżetu państwa po dokonaniu w czerwcu 2013 r. zamiany długu na udziały w kapitale własnym do 2017 r., natomiast zachowanie ANAF dążące do wyegzekwowania długów w 2018 r. jest zgodne z testem prywatnego inwestora. Komisja stwierdza zatem, że *środek 4* nie stanowi pomocy państwa.

4.1.5.4. (ii) Środki 2 i 5 – nieegzekwowanie spłat długów wobec CFR Infrastructură oraz wzrost długów wobec CFR Infrastructură wynikający z dalszego świadczenia usług (i) co najmniej od 2010 r. do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. oraz (ii) po zamianie długu na udziały w kapitale własnym

- (216) Po pierwsze, jak już wyjaśniono szczegółowo w podsekcji 4.1.5.1, również w odniesieniu do środków 2 i 5 Komisja uważa, że test prywatnego inwestora nie ma zastosowania.
- (217) Wynika to jasno z informacji przekazanych przez Rumunię, zgodnie z którymi „niemożliwe jest nałożenie mocniejszych środków (takich jak postępowanie upadłościowe), jak wykazano w poprzedniej korespondencji, ponieważ CFR Infrastructură i **władze rumuńskie muszą brać pod uwagę znaczenie CFR Marfă i jej zasobów dla krajowego systemu obronności, bezpieczeństwa narodowego, bezpieczeństwa i porządku publicznego, transportu materiałów strategicznych, krajowej gospodarki i ludności**” (wyróżnienie dodane).

⁽¹⁵⁷⁾ Zob. załączniki 2 i 3 do odpowiedzi Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r. – kopie świadectw ANAF wystawionych dla CFR Marfă w różnych dniach (18 grudnia 2013 r., 5 grudnia 2014 r., 16 grudnia 2015 r., 12 stycznia 2016 r. i 25 kwietnia 2018 r.).

- (218) Determinacja władz rumuńskich, aby utrzymać działalność CFR Marfă i uniknąć wszczęcia w drodze egzekwowania długu jakiegokolwiek postępowania upadłościowego, wynika z różnych oświadczeń publicznych, takich jak przemówienie ministra transportu wygłoszone na konferencji prasowej Ministerstwa Transportu w dniu 2 sierpnia 2018 r.:

„Oczywiście, egzekucja jest możliwa, ale na składnikach majątku, które nie wpływają na bieżącą działalność CFR Marfă. Nie zabijajmy kury znoszącej złote jaja, niech takie działania egzekucyjne odbywają się w uczciwych i spójnych warunkach”;

„Działalność CFR Marfă może i musi być kontynuowana, również w tych okolicznościach, ponieważ przedsiębiorstwo to jest ważne dla systemu energetycznego”⁽¹⁵⁸⁾.

- (219) W jeszcze większym stopniu wynika to z wypowiedzi byłego ministra transportu podczas konferencji stołecznej na temat transportu i infrastruktury w 2018 r., w której stwierdził on:

„CFR Marfă zgromadziła zbyt duży, o wiele za duży dług wobec CFR Infrastructură. Uważam, że gdybyśmy mówili o prywatnym przedsiębiorstwie, nie doszłoby do takiej sytuacji”⁽¹⁵⁹⁾.

- (220) Jak wyjaśniono w motywie 103, Rumunia utrzymywała, że niemożliwe jest nałożenie na CFR Marfă mocniejszych środków (takich jak postępowanie upadłościowe), ponieważ CFR Infrastructură i władze rumuńskie muszą brać pod uwagę znaczenie CFR Marfă i jej zasobów dla krajowego systemu obronności, bezpieczeństwa narodowego. W tym względzie Komisja stwierdza, że istnieją wyraźne dowody pochodzące z różnych prezentacji/sprawozdań zarządu dla walnego zgromadzenia udziałowców (a następnie zatwierdzenia przez Ministerstwo Transportu jako jedynego udziałowca CFR Infrastructură poszczególnych wniosków zawartych w tych sprawozdaniach), że, podejmując decyzję o powstrzymaniu się od ograniczenia CFR Marfă dostępu do swoich torów jako możliwego środka egzekucyjnego dotyczącego długu, pomimo przeterminowanego długu o ponad 60 dni, CFR Infrastructură wzięła pod uwagę względy nierynkowe. Takie decyzje o powstrzymaniu się od egzekwowania długu podjęto pomimo faktu, że sama CFR Infrastructură uznała nałożenie ograniczeń (w niektórych z wyżej wymienionych sprawozdań) za skuteczniejszy sposób odzyskiwania przeterminowanych długów od przewoźników⁽¹⁶⁰⁾.

- (221) W związku z powyższym Komisja uważa, że CFR Infrastructură działała jako organ publiczny sprawujący władzę publiczną, biorąc pod uwagę strategiczną rolę CFR Marfă jako dostawcy między innymi usług transportu kolejowego związanych z obronnością i bezpieczeństwem narodowym, a nie jako operatora rynku. W rezultacie Komisja uważa, że nieegzekwowanie długu przez CFR Infrastructură przynosi korzyść gospodarczą spółce CFR Marfă.

- (222) Aby zapewnić kompletność informacji, Komisja przeprowadziła jednak również test prywatnego inwestora, jak wyjaśniono poniżej.

Zastosowanie testu prywatnego inwestora w odniesieniu do środków 2 i 5

- (223) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła swoje wątpliwości co do tego, czy CFR Infrastructură działała jak inwestor prywatny, nie egzekwując zobowiązań z tytułu dostaw i usług od CFR Marfă i pozwalając na zwiększenie zadłużenia poprzez dalsze świadczenie usług na rzecz CFR Marfă. W ten sposób przyznała przedsiębiorstwu znajdującemu się w trudnej sytuacji (zob. sekcja 4.2) ułatwienie płatnicze.

- (224) Jak stwierdzono w motywach 92–105 powyżej, Rumunia twierdzi, że CFR Infrastructură nie faworyzuje w żaden sposób CFR Marfă w porównaniu z innymi podmiotami. Rumunia twierdzi ponadto, że CFR Infrastructură działała jak inwestor prywatny, starając się egzekwować dług CFR Marfă poprzez wszczęcie postępowania polubownego i sądowego.

Zastosowanie testu prywatnego inwestora w odniesieniu do środka 2

- (225) W celu ustalenia, czy *środek 2* stanowi nienależną korzyść przyznaną CFR Marfă, Komisja oceni, czy CFR Infrastructură dążyła do odzyskania swoich należności z taką samą starannością jak wierzyciel prywatny. Inwestor prywatny zazwyczaj dąży do uzyskania maksymalnej wysokości należnych mu kwot od dłużnika zmagającego się z trudnościami finansowymi⁽¹⁶¹⁾.

- (226) Stosując test prywatnego inwestora, Komisja musi wziąć pod uwagę dane i informacje dostępne w czasie podejmowania poszczególnych decyzji o powstrzymaniu się od natychmiastowego odzyskania długów i kontynuowaniu świadczenia usług na rzecz CFR Marfă⁽¹⁶²⁾.

⁽¹⁵⁸⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 19 grudnia 2018 r., sekcja A.

⁽¹⁵⁹⁾ Zob. artykuł z dnia 26 marca 2018 r., dostępny pod adresem: <https://www.capital.ro/lucian-sova-la-conferinta-capital-despre-datoria-cfr-marfa-catr.html>.

⁽¹⁶⁰⁾ Zob. załącznik 1.2 do odpowiedzi Rumunii z dnia 12 maja 2017 r. zawierający wewnętrzne dokumenty CFR Infrastructură, takie jak poszczególne prezentacje zarządu dla walnego zgromadzenia udziałowców z dnia 8.12.2015 r., z dnia 8.4.2014 r., z dnia 7.3.2016 r.

⁽¹⁶¹⁾ Zob. w tym zakresie sprawa C-342/96, Hiszpania/Komisja, ECLI:EU:C:1999:210.

⁽¹⁶²⁾ Sprawa C-124/10P, Komisja Europejska/Électricité de France (EDF), ECLI:EU:C:2012:318, pkt 85.

- (227) Jak wspomniano w motywach 20–22 powyżej, CFR Marfă od kilka lat zmagala się z trudnościami finansowymi. Już w 2010 r. łączne zadłużenie CFR Marfă odpowiadało 126 % jej całkowitych aktywów. Łączne zadłużenie CFR Marfă wobec CFR Infrastructură opiewało na kwotę 412,67 mln RON (ok. 90 mln EUR) i stanowiło równowartość 25 % całkowitego zadłużenia CFR Marfă. Zdaniem Komisji każdy wierzyciel prywatny przeprowadziłby analizę potencjalnych dostępnych środków służących maksymalnemu zwiększeniu szans na odzyskanie wierzytelności najpóźniej w tym momencie, tj. w 2010 r. Zamiast tego CFR Infrastructură w dalszym ciągu świadczyła usługi na rzecz CFR Marfă i pozwoliła jeszcze bardziej zwiększyć jej zobowiązania z tytułu dostaw i usług o 74 % w latach 2010–2012, a tym samym jeszcze bardziej zmniejszyła swoje szanse na odzyskanie środków.
- (228) Po pierwsze, Rumunia nie dostarczyła żadnego pochodzącego z omawianego okresu badania ani żadnych informacji, na podstawie których CFR Infrastructură zdecydowała się nie występować do sądu o likwidację CFR Marfă już w 2010 r. W związku z tym nic nie wskazuje na to, aby CFR Infrastructură przeprowadziła jakąkolwiek ocenę możliwości dalszego postępowania i perspektyw prywatyzacji CFR Marfă, którą powinna była przeprowadzić najpóźniej w 2010 r. Jedyna dokumentacja udostępniona w tym zakresie przez Rumunię zawiera wyłącznie decyzje zarządu dotyczące niestosowania przez CFR Infrastructură wobec CFR Marfă sankcji alternatywnych, takich jak ograniczenie lub zawieszenie dostępu CFR Marfă do infrastruktury kolejowej dla niektórych pociągów CFR Marfă⁽¹⁶³⁾, ale nie poszczególne scenariusze lub ocenę likwidacji jako możliwego działania mającego na celu skuteczne egzekwowanie długów CFR Marfă.
- (229) Po drugie, Komisja zauważa ponadto, że CFR Infrastructură traktowano inaczej niż wierzycieli prywatnych CFR Marfă. Kwota zobowiązań z tytułu dostaw i usług zaciągniętych przez CFR Marfă wobec przedsiębiorstw prywatnych zmniejszyła się w latach 2010–2012 o 12 %, podczas gdy kwota zobowiązań z tytułu dostaw i usług na rzecz CFR Infrastructură wzrosła o ponad 74 % (na podstawie danych przedstawionych w tabeli 6). Ponadto, jak stwierdzono w sprawozdaniu Deloitte, „w okresie od dnia 31.12.2010 r. do dnia 31.12.2012 r. [...] spółka [CFR Marfă] odroczyła płatności na rzecz swoich dostawców i na rzecz budżetu państwa, aby spłacić zaciągnięte kredyty bankowe”⁽¹⁶⁴⁾. To konkretne sprawozdanie Deloitte zostało zlecone przez Rumunię w celu oceny perspektyw prywatyzacji CFR Marfă w 2013 r., a zatem nie można go uznać za „pochodzące z omawianego okresu” informacje na potrzeby oceny *środka* 2. Ma ono jednak znaczenie *ex post*, ponieważ opisano w nim historię i sytuację CFR Marfă w okresie odpowiadającym *środkowi* 2. W szczególności, w odniesieniu do okresu między 2010 r. a 2012 r., w sprawozdaniu Deloitte wyjaśniono, że „priorytetem spółki [CFR Marfă] była spłata kredytów bankowych, wypłata wynagrodzeń oraz pokrycie zobowiązań wobec dostawców niepublicznych”⁽¹⁶⁵⁾. Świadczy to jednoznacznie o tym, że CFR Marfă nie była zainteresowana spłatą zadłużenia wobec CFR Infrastructură albo nie była w stanie tego zrobić. W każdym razie CFR Infrastructură nie miała żadnych uzasadnionych podstaw, by oczekiwać, że CFR Marfă zacznie regulować swoje długi w perspektywie krótkoterminowej. Komisja uważa sytuację, w której wierzyciele publiczni dopuszczają do wzrostu zadłużenia przez długi okres bez żadnej perspektywy wzrostu prawdopodobieństwa odzyskania wierzytelności, za niedopuszczalną⁽¹⁶⁶⁾.
- (230) Po trzecie, Komisja uważa, że podjęta przez CFR Infrastructură indywidualnej decyzji o odstąpieniu od dochodzenia spłaty należnych jej wierzytelności poprzez przeprowadzenie likwidacji CFR Marfă nie można uzasadnić perspektywą prywatyzacji spółki. Jak zauważono w motywie 192, w 2010 r. nie było jasne, czy CFR Marfă zostanie rzeczywiście w krótkim czasie sprywatyzowana. W tym kontekście Komisja uważa, że inwestor prywatny przeprowadziłby ocenę możliwych wariantów dalszego postępowania, w tym perspektywy likwidacji CFR Marfă. Rumunia nie przedstawiła żadnego dokumentu potwierdzającego, że CFR Infrastructură przeprowadziła taką ocenę w 2010 r.
- (231) W celu przeprowadzenia takiej oceny i oszacowania wartości likwidacyjnej aktywów CFR Marfă w samym 2010 r. Komisja wyraźnie wezwała Rumunię do przedstawienia jej pochodzących z omawianego okresu ustawowych współczynników likwidacji. Rumunia potwierdziła, że nie ma takich ustawowych współczynników likwidacji (zob. motyw 287). W związku z tym Komisja skorzystała z wartości likwidacyjnych przedstawionych w sprawozdaniu Deloitte (zob. motyw 193 i zamieszczona w nim tabela 10).
- (232) Komisja uważa, że CFR Infrastructură powinna była zażądać natychmiastowej spłaty przysługujących jej zobowiązań z tytułu dostaw i usług najpóźniej w 2010 r. W przedmiotowej sprawie CFR Infrastructură udałoby się odzyskać około 44,4 % swoich wierzytelności (zob. tabela 11 poniżej), gdyby w 2010 r. dochodziła swoich roszczeń w drodze likwidacji CFR Marfă. Ponadto taka likwidacja zagwarantowałaby, że żadne dalsze długi nie będą się kumulować.

⁽¹⁶³⁾ Zob. załączniki 1.2 i 1.3 do odpowiedzi Rumunii z dnia 12 maja 2017 r. Zob. w szczególności decyzja zarządu CFR Infrastructură nr 15 z dnia 18 listopada 2010 r. i odpowiadający jej wniosek nr 11/1a/221 z dnia 9 listopada 2010 r., na którym została oparta, decyzja zarządu nr 11 z dnia 8 lipca 2010 r. i odpowiadający jej wniosek nr 11/3a z czerwca 2010 r., na którym została oparta. W szczególności w tym drugim dokumencie wewnętrznym wspomniano, że „jak wynika z wcześniejszych doświadczeń, jedynym skutecznym środkiem mającym na celu zapewnienie spłaty przez przewoźników zaległych kwot odpowiadających podatkowi od wykorzystania infrastruktury było zawieszenie dostępu do sieci”. Zob. również decyzja walnego zgromadzenia udziałowców nr 47 z dnia 10 czerwca 2010 r. i odpowiadająca jej prezentacja zarządu nr 1/3205/2010.

⁽¹⁶⁴⁾ Sprawozdanie Deloitte, s. 12.

⁽¹⁶⁵⁾ Ibidem.

⁽¹⁶⁶⁾ Sprawa C-480/98, opinia rzecznika generalnego Jeana Mischo w sprawie Magefesa, ECLI:EU:C:2000:305, pkt 37.

Tabela 11

Przegląd przybliżonych kwot zobowiązań z tytułu dostaw i usług zaciągniętych przez CFR Marfă, podlegających odzyskaniu w 2010 r. ⁽¹⁶⁷⁾

	W 2010 r. (mln RON)	Część całkowitych zobowiązań (%)	Przybliżone kwoty zobowiązań z tytułu dostaw i usług podlegające odzyskaniu w 2010 r. (mln RON)	Część całkowitych zobowiązań (%)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec CFR Infrastructură	412,68	73,35	183,19	44,4
Całkowite zobowiązania z tytułu dostaw i usług	562,6	100	249,75 ⁽¹⁾	44,4

⁽¹⁾ Na podstawie tych samych przybliżonych kwot podlegających odzyskaniu w 2010 r. przedstawionych w tabeli 10 powyżej.

Źródło: Uwagi przekazane przez Rumunię, 24 grudnia 2015 r., wyniki Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r., odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 39, obliczenia Komisji.

- (233) Po czwarte, argument Rumunii, że „[...] celem środków podjętych przez CFR Infrastructură było zminimalizowanie negatywnych skutków dla bezpieczeństwa narodowego i systemu obronności kraju [...]. Każdy inny środek (na przykład likwidacja lub upadłość) doprowadziłby do ryzyka utraty znacznych zasobów i kompetencji” ⁽¹⁶⁸⁾ stanowi przyznanie przez Rumunię, że prawdziwym motywem nieegzekwowania długów przez CFR Infrastructură był motyw nieekonomiczny (zob. motywy 179–181 powyżej).
- (234) Ponadto Komisja uważa, że spółki CFR Infrastructură nie można uznać za zmonopolizowanego dostawcę CFR Marfă, a zatem dostawcę w pełni zależnego od istnienia CFR Marfă jako głównego źródła przychodów. Jak wynika z tabeli 12 poniżej, chociaż udział CFR Marfă w kolejowych przewozach towarowych odpowiadał blisko połowie rynku w okresie objętym oceną dotyczącą *środka 2*, stanowił on jedynie około jedną piątą przychodów CFR Infrastructură. Ponadto, jeśli chodzi o dynamikę, Komisja zwraca uwagę na fakt, że udział przychodów wynikających z działalności CFR Marfă w łącznych kolejowych przewozach towarowych stale się zmniejszał, podobnie jak udział przychodów CFR Infrastructură związanych z działalnością CFR Marfă. W związku z tym trudno jest podtrzymać znaczną zależność CFR Infrastructură od dostaw na rzecz CFR Marfă.

Tabela 12

Relatywne znaczenie CFR Marfă jako udziału działalności CFR Marfă w ogólnym ruchu kolejowym i w dochodach CFR Infrastructură w latach 2009–2018 (na podstawie danych dotyczących tonokilometrów)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Udział procentowy kolejowych przewozów towarowych odpowiadający CFR Marfă	[50–60]	[40–50]	[40–50]	[40–50]	[40–50]	[40–50]	[30–40]	[30–40]	[30–40]	[30–40]
Udział procentowy przychodów CFR Infrastructură reprezentowany przez CFR Marfă	[10–20]	[10–20]	[20–30]	[10–20]	[10–20]	[10–20]	[10–20]	[10–20]	[10–20]	[10–20]

Źródło: Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 29.

- (235) Nawet w przypadku likwidacji CFR Marfă w następstwie wyegzekwowania długów w drodze postępowania sądowego wszczętego przez CFR Infrastructură w 2010 r. istniało bardzo małe prawdopodobieństwo, aby ruch odpowiadający działalności CFR Marfă całkowicie zanikł, ponieważ umowy przewozu i aktywa CFR Marfă pozostałyby na rynku i najprawdopodobniej byłyby obsługiwane przez jej konkurentów, tj. przewoźników, którzy obsługiwali już ponad połowę rynku ([60–70]% w tonokilometrach) i którzy średnio odpowiadali pozostałej części [80–90]% przychodów CFR Infrastructură w okresie po 2010 r. i do momentu zamiany długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r.

⁽¹⁶⁷⁾ Zob. wyczerpujące przybliżone kwoty podlegających odzyskaniu w 2010 r. przedstawione w tabeli 10 powyżej.

⁽¹⁶⁸⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, pkt 2 (s. 6).

- (236) W oparciu o powyższe rozważania Komisja stwierdza, że *środek 2* przyznaje CFR Marfă selektywną korzyść w postaci nieegzekwowania długów i, odpowiednio, oferuje CFR Marfă ułatwienie płatnicze, od 2010 r. do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. na warunkach, których w przeciwnym razie nie znalazłaby ona na rynku.
- (237) Jak już wyjaśniono szczegółowo w motywach 203 i 204 powyżej, a także uznano *ex post* w sprawozdaniu Deloitte, CFR Marfă nie mogła znaleźć finansowania długoterminowego w okresie objętym oceną dotyczącą *środka 2*. W związku z tym Komisja uważa, że kwota korzyści związanej z finansowaniem przyznanym przez należąca do państwa spółkę CFR Infrastructură w postaci nieegzekwowania skumulowanych długów CFR Marfă wobec tej spółki jest równa kwocie przeterminowanego długu głównego ([...] mln RON, ok. [...] mln EUR) w momencie zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r.⁽¹⁶⁹⁾, powiększonej o kwotę przeterminowanego długu, którego nie umorzono w ramach zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. (zob. tabela 14), powiększonej o odpowiednie rynkowe stopy procentowe. Rynkowe stopy procentowe należy ustalać, stosując stopy procentowe obowiązujące na rynku do przeterminowanej kwoty głównej. Przyznawanie pomocy rozpoczyna się w 2010 r., a daty przyznania pomocy są datami, w których CFR Marfă miała uregulować faktury wystawiane przez CFR Infrastructură.
- (238) Komisja zwraca uwagę na fakt, że CFR Infrastructură naliczyła już odsetki i kary z tytułu przeterminowanych długów CFR Marfă (zob. tabela 7 powyżej), które w momencie zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. wynosiły [...] mln RON (ok. [...] mln EUR, zob. tabela 14 i przypis 179). Rynkowa stopa procentowa jest zatem wartością maksymalną między (i) stopą procentową obliczoną zgodnie z komunikatem z 2008 r. dla okresu odpowiedniego w przypadku *środka 2* a (ii) stopą procentową i karami naliczanymi i stosowanymi w tym samym okresie przez CFR Infrastructură. W związku z tym, jeżeli stopa procentowa i stawka kar stosowane przez CFR Infrastructură w odniesieniu do przeterminowanej kwoty głównej są równe rynkowej stopie procentowej, którą należało zastosować w odniesieniu do przeterminowanych długów CFR Marfă na podstawie komunikatu z 2008 r., lub od niej wyższe, wówczas do kwoty głównej należy dodać kwotę odsetek i kar faktycznie naliczanych przez CFR Infrastructură. Jeżeli stopa procentowa i stawka kar stosowane przez CFR Infrastructură były niższe od rynkowej stopy procentowej obliczanej zgodnie z komunikatem z 2008 r., wówczas należy zastosować rynkową stopę procentową obliczaną zgodnie z komunikatem z 2008 r.
- (239) W każdym razie kwota pomocy odpowiadająca *środkowi 2* wynosi co najmniej 783,78 mln RON (ok. 170,39 mln EUR) – co odpowiada długowi głównemu, który umorzono w czerwcu 2013 r. ([...] mln RON, ok. [...] mln EUR), powiększonemu o przeterminowany dług, którego nie umorzono w czerwcu 2013 r. (115,79 mln RON, ok. 25,17 mln EUR), powiększonemu co najmniej o odsetki faktycznie naliczane przez CFR Infrastructură w wysokości [...] mln RON ([...] mln EUR) (zob. tabela 14 poniżej).

Zastosowanie testu prywatnego inwestora w odniesieniu do *środka 5*

- (240) Podobnie jak w przypadku *środka 2* (zob. motyw 225 i nast.), w celu ustalenia, czy *środek 5* stanowi nienależną korzyść przyznaną CFR Marfă, Komisja ocenia, czy CFR Infrastructură dążyła do odzyskania swoich należności z taką samą należytą starannością jak wierzyciel prywatny po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r. do 2018 r. włącznie. Komisja przypomina, że zamiana długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. obejmowała kwotę 667,99 mln RON (około 145,21 mln EUR) przeterminowanych zobowiązań CFR Infrastructură, z czego [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) kwoty głównej i [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) odsetek i kar. Ta łączna kwota stanowiła 85 % przeterminowanych zobowiązań CFR Marfă wobec CFR Infrastructură. *Środek 5* odnosi się zatem do ciągłego powiększania się przeterminowanego długu CFR Marfă po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r., ale nie uwzględnia 15 % długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură o wartości 115,79 mln RON (ok. 25,17 mln EUR, zob. motyw 239), którego nie umorzono w ramach zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r., a uwzględniono już w kwocie pomocy w ramach *środka 2* (zob. motyw 239 powyżej).
- (241) W pierwszej kolejności Komisja zwraca uwagę na fakt, że pomimo poprawy sytuacji finansowej przedsiębiorstwa w zakresie kapitału własnego dzięki zamianie długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r. sytuacja finansowa CFR Marfă nadal wskazywała na trudności spółki: dalsze narastanie strat, rosnące długi i pogarszająca się pozycja rynkowa (zob. tabele 1 i 4 oraz podrozdział 2.4). Po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. zobowiązania z tytułu dostaw i usług CFR Marfă wobec CFR Infrastructură stale narastały i niemal się potroiły – z 213,47 mln RON (ok. 46 mln EUR) na koniec 2013 r. do 622,03 mln RON (ok. 135 mln EUR) w 2016 r., osiągając 860,93 mln RON (ok. 187 mln EUR) w 2018 r. (zob. tabela 7 powyżej). Po zamianie długu na udziały w kapitale własnym przeterminowane zobowiązania CFR Marfă również stale się zwiększały (o 72 % w 2014 r., o 46 % w 2015 r., o 21 % w 2016 r. i o 39 % w 2017 r. (na podstawie danych przedstawionych w tabeli 7)).

⁽¹⁶⁹⁾ Załącznik 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania, s. 3.

- (242) Biorąc pod uwagę, że sprawozdanie Deloitte oparto na pomyślnym zakończeniu planowanej prywatyzacji, Rumunia nie mogła uzasadnić późniejszego stałego wsparcia dla CFR Marfă w postaci ciągłego zapewniania infrastruktury i innych usług pomocniczych przez CFR Infrastructură po niepowodzeniu prywatyzacji w październiku 2013 r.
- (243) Rumunia nie dostarczyła żadnego badania ani sprawozdania wewnętrznego CFR Infrastructură, na podstawie których CFR Infrastructură zdecydowała się nie występować do sądu o likwidację CFR Marfă natychmiast po nieudanej próbie prywatyzacji w październiku 2013 r. ani nie egzekwować odzyskania należności na drodze sądowej. Podobnie jak w przypadku *środka 2* Komisja przeprowadziła zatem ocenę perspektyw likwidacji CFR Marfă w porównaniu z dalszą pobłażliwością wobec CFR Marfă przy egzekwowaniu długu. W tym celu Komisja wyraźnie wezwała Rumunię do przedstawienia pochodzących z omawianego okresu ustawowych współczynników likwidacji, aby móc oszacować wartość likwidacyjną aktywów CFR Marfă w samym 2014 r. Rumunia potwierdziła, że nie ma takich ustawowych współczynników likwidacji (zob. motyw 287). W związku z tym Komisja skorzystała z wartości likwidacyjnych przedstawionych w sprawozdaniu Deloitte (zob. motyw 193 i zamieszczona w nim tabela 10).
- (244) Po pierwsze, Komisja uważa, że ostrożny prywatny inwestor w sytuacji CFR Infrastructură dążyłby do wyegzekwowania swojego długu natychmiast po nieudanej próbie prywatyzacji, gdy stało się oczywiste, że perspektywy sprzedaży spółki w całości lub części jej udziałów są w perspektywie krótkoterminowej bardzo mało prawdopodobne. Co więcej, na koniec 2013 r. CFR Marfă nie miała już przeterminowanych zobowiązań wobec budżetu państwa, głównie w wyniku zamiany długu na udziały w kapitale własnym. Ponadto na koniec 2013 r. kwota zobowiązań z tytułu dostaw i usług należnych CFR Infrastructură od CFR Marfă była na tyle mała, że mogła zostać pokryta z wpływów z likwidacji (zob. tabela 13 poniżej).

Tabela 13

Przegląd przybliżonych kwot zobowiązań z tytułu dostaw i usług zaciągniętych przez CFR Marfă, podlegających odzyskaniu w 2014 r. (początek roku)

	1 stycznia 2014 r. (mln RON)	Część całkowitych zobowiązań (%)	Przybliżone kwoty zobowiązań z tytułu dostaw i usług podlegające odzyskaniu w 2014 r. (mln RON)	Część całkowitych zobowiązań (%)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec CFR Infrastructură	213,47	67	213,47	100
Całkowite zobowiązania z tytułu dostaw i usług	318,72	100	318,72 ⁽¹⁾	100

⁽¹⁾ Wyliczenie przybliżonych kwot podlegających odzyskaniu jest podobne do wyliczenia z 2012 r. przedstawionego w tabeli 11. Kwota zobowiązań ANAF i pozostałych państwowych wierzycieli była równa zero, ponieważ wszystkie zobowiązania umorzono podczas zamiany długu na udziały w kapitale własnym, a w kolejnym roku nie zgłoszono dalszych przeterminowanych długów. Nawet w scenariuszu konserwatywnym pozwalającym na obniżenie wartości likwidacyjnej aktywów o 10 % (co odpowiada spadkowi wartości księgowej aktywów o 3,4 % w porównaniu z 2012 r.) i utrzymanie wszystkich pozostałych kosztów na niezmiennym poziomie (pomimo zmniejszenia liczby pracowników i zadłużenia wobec banków), pozostała kwota po spłacie kategorii priorytetowych ([...] mln RON) w dalszym ciągu w dużej mierze wystarczyłaby do spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

Źródło: Uwagi przekazane przez Rumunię w dniu 24 grudnia 2015 r., wyniki Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r., odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 39, obliczenia Komisji.

- (245) Jak wynika z tabeli 13 powyżej, CFR Infrastructură odzyskałaby w pełni swoje zobowiązania od CFR Marfă poprzez likwidację w formie sprzedaży aktywów (pojedynczo lub w pakietach, tak aby zapewnić maksymalizację wpływów ze sprzedaży). Zamiast tego, czekając, pozwoliła na jeszcze większe nagromadzenie długu, zmniejszając tym samym prawdopodobieństwo jego skutecznego odzyskania. W 2013 r. przeterminowany dług CFR Marfă wobec CFR Infrastructură wynosił 155,99 mln RON (ok. 33,91 mln EUR), a w 2014 r. – 166,94 mln RON (ok. 36,3 mln EUR). Z kolei w 2015 r. przeterminowany dług CFR Marfă wobec CFR Infrastructură wzrósł ponad dwukrotnie (osiągając poziom 452,42 mln RON, tj. ok. 98,35 mln EUR).

- (246) Po drugie, Rumunia wyjaśnia, że w latach 2013–2018 CFR Infrastructură podjęła pewne kroki w kierunku wyegzekwowania swoich roszczeń wobec CFR Marfă, w tym w drodze nakazów zapłaty lub postępowania polubownego, a po 2016 r. w drodze egzekucji sądowej⁽¹⁷⁰⁾. Komisja jest jednak zdania, że działania te dotyczyły jedynie części długów i były zdecydowanie niewystarczające do pełnego odzyskania długu.
- (247) Mówiąc dokładniej, CFR Infrastructură nie podjęła żadnych takich kroków egzekucyjnych w 2014 r., tj. w roku następującym po zamianie długu na udziały w kapitale własnym i nieudanej próbie prywatyzacji w 2013 r. W kolejnych latach kwoty, w odniesieniu do których CFR Infrastructură wszczęła postępowanie polubowne i sądowe jako zdecydowane kroki w kierunku wyegzekwowania długów CFR Marfă, stanowiły jedynie niewielką część całkowitych zobowiązań z tytułu dostaw i usług należnych od CFR Marfă: w 2015 r. postępowanie polubowne w sprawie kwoty [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) odpowiadało zaledwie 4,74 % zobowiązań z tytułu dostaw i usług; w 2016 r. postępowanie polubowne i sądowe w sprawie kwoty [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) odpowiadało zaledwie 15,5 % całkowitych zobowiązań z tytułu dostaw i usług należnych od CFR Marfă.
- (248) Dopiero później, w drugiej połowie 2017 r., CFR Marfă zintensyfikowała swoje działania egzekucyjne w drodze postępowania polubownego i sądowego. W 2017 r. postępowania te dotyczyły łącznej kwoty [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) i odpowiadały 49,34 % zobowiązań z tytułu dostaw i usług. W 2018 r. postępowanie polubowne i sądowe dotyczyło kwoty [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), obejmując tym samym 42,61 % zobowiązań z tytułu dostaw i usług należnych od CFR Marfă wobec CFR Infrastructură. Rumunia twierdzi, że pełne kwoty będące przedmiotem tych postępowań polubownych i sądowych zostały zasądzone na rzecz CFR Infrastructură przez odpowiednie i prawomocne orzeczenia sądowe i arbitrażowe.
- (249) Komisja zwraca jednak uwagę na fakt, że zgodnie z informacjami przekazanymi przez Rumunię (zob. motyw 98 i nast.), do sierpnia 2018 r. CFR Infrastructură zdołała odzyskać od CFR Marfă za pomocą środków sądowych i pozasądowych tylko część swoich długów (ok. [...] mln RON ([...] mln EUR)), co nadal pozostawia CFR Infrastructură z przeterminowanym długiem w wysokości ok. [...] mln RON ([...] mln EUR), co odzwierciedlono w tabeli 7 powyżej. Wyroki sądów dotyczyły tylko ok. [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) z tej kwoty (zob. motyw 98 powyżej). W związku z tym środki sądowe i pozasądowe podjęte przez CFR Infrastructură nie obejmowały znacznej kwoty przeterminowanego długu CFR Marfă, a jeszcze mniejszą kwotę faktycznie odzyskano (zob. motyw 96).
- (250) Ponadto, w odniesieniu do części przeterminowanych długów objętych wyrokami sądów, umowa dotycząca zmiany harmonogramu spłat z 2018 r. obejmowała jedynie zmianę harmonogramu spłat odsetek i kar z tytułu zadłużenia głównego CFR Marfă, natomiast Rumunia nie przedstawiła żadnych dowodów dotyczących kroków podjętych w celu odzyskania kwoty głównej. Chociaż w postanowieniach umowy dotyczącej zmiany harmonogramu spłat z 2018 r. określono, że należy kontynuować odzyskiwanie kwoty głównej w wysokości [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) poprzez zajmowanie ruchomości i nieruchomości CFR Marfă, Rumunia, pomimo wyraźnych żądań Komisji, nie przedstawiła żadnych dowodów potwierdzających liczbę i rodzaj tych zajęć, ich wartość, jak również stopień ich realizacji.
- (251) Po trzecie, Rumunia nie udokumentowała ani nie uzasadniła, dlaczego wyżej wymienione kroki w kierunku wyegzekwowania długu podjęte przez CFR Infrastructură rozpoczęły się po tak długim czasie od nieudanej próby prywatyzacji w 2013 r. Rumunia nie wyjaśniła ani nie udokumentowała, dlaczego przedmiotem wszczętych polubownych i sądowych postępowań egzekucyjnych nie był pełny dług nadal należny CFR Infrastructură od CFR Marfă.
- (252) W związku z tym Komisja uważa, że taka pobłażliwość przy egzekwowaniu długów CFR Marfă wskazuje, że nawet w latach 2017 i 2018, długo po nieudanej próbie prywatyzacji CFR Marfă w 2013 r., CFR Infrastructură – egzekwując długi CFR Marfă – nie działała jak inwestor prywatny.
- (253) Po czwarte, Rumunia twierdzi, że CFR Infrastructură nie mogła domagać się egzekucji, która doprowadziłaby do likwidacji CFR Marfă ze względu na strategiczny charakter spółki (zob. motyw 233 powyżej). Podobnie jak w przypadku *środka 2* również w przypadku *środka 5* argument ten stanowi przyznanie przez Rumunię, że prawdziwym motywem nieegzekwowania długów przez CFR Infrastructură był motyw nieekonomiczny (zob. motywy 179–181 powyżej).
- (254) Poza argumentami, które przytoczono powyżej, również z następujących powodów Komisja uważa, że ostrożny prywatny inwestor znajdujący się w sytuacji CFR Infrastructură nie kontynuowałby przez wiele lat dostaw dla CFR Marfă, nie starając się odzyskać swojego długu, a zamiast tego ograniczyłby się przez lata po prostu do obliczania odsetek i naliczania kar.

⁽¹⁷⁰⁾ Zob. załącznik 2 do odpowiedzi Rumunii z dnia 12 maja 2017 r. oraz uwagi przekazane przez Rumunię w dniu 6 października 2017 r. w odpowiedzi na addendum do skargi z dnia 19 września 2017 r.

- (255) Po pierwsze, Komisja zwraca uwagę na fakt, że trudna i stale pogarszająca się sytuacja finansowa CFR Marfă była dobrze znana CFR Infrastructură już od 2010 r. W związku z tym CFR Infrastructură miała wystarczająco dużo czasu, aby przygotować, poddać wewnętrznej ocenie i podjąć kroki w celu odzyskania swoich wierzytelności w razie kolejnej nieudanej próby prywatyzacji w 2013 r. Zamiast podjąć natychmiastowe kroki egzekucyjne, między innymi dążyć do odzyskania długu należnego spółce od CFR Marfă na drodze sądowej, CFR Infrastructură wszczęła takie postępowanie dotyczące znacznej kwoty długu dopiero w 2017 r., czyli dopiero na etapie zbliżającego się wszczęcia formalnego postępowania przez Komisję. Ścisłej rzecz biorąc, w maju 2017 r. komisarz do spraw konkurencji złożył wizytę w Rumunii i poinformował władze rumuńskie, że w sprawie CFR Marfă prawdopodobnie zostanie podjęta decyzja o wszczęciu postępowania wyjaśniającego. Komisja uważa zatem, że żaden ostrożny prywatny inwestor nie czekałby tak długo z odzyskaniem swoich długów.
- (256) Po drugie, na wniosek Komisji Rumunia dostarczyła szereg dokumentów wewnętrznych, takich jak protokoły odpowiednich zgromadzeń udziałowców CFR Infrastructură oraz bazowe prezentacje/sprawozdania zarządu, w których CFR Infrastructură przyjęła do wiadomości narastające długi CFR Marfă i postanowiła nie podejmować środków przymusowej egzekucji ani nie ograniczać CFR Marfă dostępu do swoich torów⁽¹⁷¹⁾. Rumunia nie przedstawiła jednak żadnych analiz (przygotowanych wewnętrznie lub zleconych zewnętrznym konsultantom), na podstawie których podjęto decyzje o egzekwowaniu lub raczej nieegzekwowaniu długów CFR Marfă wobec CFR Infrastructură w okresie po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r., uzasadniając tym samym z ekonomicznego punktu widzenia bardzo pobłażliwe podejście CFR Infrastructură do odzyskania długów należnych spółce od CFR Marfă.
- (257) Po trzecie, jak już wyjaśniono w odniesieniu do *środka 2* powyżej (zob. tabela 12 i motywy 234 i 235), Komisja stwierdza, że spółki CFR Infrastructură nie można uznać za zmonopolizowanego dostawcę CFR Marfă, a zatem dostawcę zależnego od istnienia CFR Marfă jako głównego źródła przychodów w okresie po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. Chociaż udział CFR Marfă w kolejowych przewozach towarowych odpowiadał blisko połowie rynku, stanowił on jedynie mniej niż jedną piątą przychodów CFR Infrastructură z zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. Ponadto, jeśli chodzi o dynamikę, udział przychodów wynikających z działalności CFR Marfă w łącznych kolejowych przewozach towarowych stale się zmniejszał od zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. Ponadto, nawet w przypadku likwidacji CFR Marfă w następstwie wyegzekwowania długów w drodze postępowania sądowego wszczętego przez CFR Infrastructură w okresie po nieudanej próbie prywatyzacji w 2013 r., istniało bardzo małe prawdopodobieństwo, aby ruch odpowiadający działalności CFR Marfă całkowicie zanikł, ponieważ umowy przewozu i aktywa CFR Marfă zostałyby wprowadzone na rynek i najprawdopodobniej byłyby obsługiwane przez jej konkurentów.
- (258) W oparciu o wszystkie powyższe rozważania Komisja stwierdza, że *środek 5* przyznaje CFR Marfă korzyść w postaci nieegzekwowania jej długów i, odpowiednio, oferuje CFR Marfă pomoc w formie ułatwienia płatniczego, którego w przeciwnym razie nie uzyskalaby na rynku w okresie po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. i przez cały okres obowiązywania *środka pomocy*.
- (259) W celu ustalenia korzyści związanej z finansowaniem przyznanym przez należącą do państwa spółkę CFR Infrastructură na rzecz CFR Marfă w postaci nieegzekwowanych, skumulowanych długów Komisja przypomina, że trudna sytuacja CFR Marfă była dobrze znana prywatnym bankom i innym instytucjom finansowym na długo przed zamianą długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. i po nieudanej próbie prywatyzacji, która po niej nastąpiła. Chociaż sytuacja finansowa wkrótce się poprawiła po tym znaczącym umorzeniu długów, CFR Marfă nadal gromadziła kolejne długi, w szczególności wobec swojego głównego dostawcy – CFR Infrastructură – i rejestrowała straty bez wyjątku w kolejnych latach (zob. motyw 241 powyżej). Nie było zatem powodów, aby sądzić, że po nieudanej próbie prywatyzacji zdolność kredytowa CFR Marfă ulegnie zmianie. Wprost przeciwnie, było raczej pewne, że spółka nie będzie w stanie uzyskać długoterminowego finansowania z rynku.
- (260) Dlatego też, podobnie jak w przypadku metodyki dotyczącej *środków 1 i 2* (zob. motywy 203–209 i 237–239 powyżej), kwota korzyści związanej z finansowaniem przyznanym przez CFR Infrastructură w formie nieegzekwowanych, skumulowanych długów należnych spółce od CFR Marfă po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. w ramach *środka 5* jest równa kwocie głównej przeterminowanego długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură do 2018 r. (włącznie), pomniejszonej o kwotę 115,79 mln RON (ok. 25,17 mln EUR), co odpowiada 15 % *środka 2*, których nie umorzono w ramach zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. (zob. motyw 240), i powiększonej o odpowiednie odsetki rynkowe do 2018 r. (włącznie). Przyznawanie pomocy rozpoczyna się natychmiast po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r., a daty przyznania pomocy są datami, w których CFR Marfă miała uregulować faktury wystawiane przez CFR Infrastructură.

⁽¹⁷¹⁾ Zob. załącznik 1.2 do odpowiedzi Rumunii z dnia 12 maja 2017 r. zawierający wewnętrzne dokumenty CFR Infrastructură, takie jak poszczególne prezentacje zarządu dla walnego zgromadzenia udziałowców z dnia 8.12.2015 r., z dnia 8.4.2014 r., z dnia 7.3.2016 r.

- (261) Rynkowe stopy procentowe należy ustalać, stosując stopy procentowe obowiązujące na rynku do przeterminowanej kwoty głównej.
- (262) Komisja zwraca uwagę na fakt, że CFR Infrastructură naliczyła już odsetki i kary z tytułu przeterminowanych długów CFR Marfă (zob. tabela 7 powyżej), które wyniosły [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) w samym 2018 r. Jeśli chodzi o odsetki, nie mogą one być mniejsze niż odsetki obliczone zgodnie z komunikatem z 2008 r. Rynkowa stopa procentowa jest zatem wartością maksymalną między (i) stopą procentową obliczoną zgodnie z komunikatem z 2008 r. dla okresu odpowiedniego w przypadku *środka 5* a (ii) stopą procentową i karami naliczanymi i stosowanymi przez CFR Infrastructură dla odpowiedniego okresu po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. i do 2018 r. włącznie. W związku z tym, jeżeli stopa procentowa i stawka kar stosowane przez CFR Infrastructură w odniesieniu do przeterminowanej kwoty głównej są równe rynkowej stopie procentowej, którą należało zastosować w odniesieniu do przeterminowanych długów CFR Marfă na podstawie komunikatu z 2008 r., lub od niej wyższe, wówczas do kwoty głównej należy dodać kwotę odsetek i kar faktycznie naliczanych przez CFR Infrastructură. Jeżeli stopa procentowa i stawka kar stosowane przez CFR Infrastructură były niższe od rynkowej stopy procentowej obliczanej zgodnie z komunikatem z 2008 r., wówczas należy zastosować rynkową stopę procentową obliczaną zgodnie z komunikatem z 2008 r.
- (263) W każdym razie **kwota pomocy w przypadku środka 5 wynosi co najmniej 834,29 mln RON (ok. 181,37 mln EUR)** ⁽¹⁷²⁾, co odpowiada całkowitej kwocie przeterminowanego długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură na koniec 2018 r., pomniejszonej o kwotę 115,79 mln RON (ok. 25,17 mln EUR) odpowiadającą 15 % *środka 2*, których nie umorzono w wyniku zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. (zob. motyw 240).

4.1.5.5. (iii) *Środek 3* – zamiana długu na udziały w kapitale własnym w wysokości 1 669 mln RON (ok. 363 mln EUR)

Uwagi wstępne dotyczące rzekomej zgody na zamianę długu na udziały w kapitale własnym według twierdzeń Rumunii

- (264) Rumunia uważa (zob. motyw 107 powyżej), że zamianę długu na udziały w kapitale własnym zatwierdzono decyzją Rady z dnia 22 października 2013 r. Jak wyjaśniono poniżej w motywie 322 i nast., Komisja jest jednak zdania, że wspomniana powyżej decyzja Rady nie zastępuje kontroli pomocy państwa; wręcz przeciwnie, w protokole ustaleń zatwierdzonym decyzją Rady zawarto wyraźny wymóg przestrzegania zasad pomocy państwa w odniesieniu do środków restrukturyzacyjnych, które mają zostać zastosowane przez Rumunię ⁽¹⁷³⁾.
- (265) W tym względzie Komisja zwraca również uwagę na fakt, że proces prywatyzacji kilku przedsiębiorstw państwowych, o których mowa w protokole ustaleń z Rumunią, był faktycznie monitorowany i odzwierciedlony w różnych sprawozdaniach Komisji, w tym w sprawozdaniu pt. „Program bilansu płatniczego. Rumunia, 2013–2015”. Wbrew stanowisku Rumunii (zob. motywy 107–110 powyżej) Komisja uważa jednak, że w przytoczonym sprawozdaniu faktycznie podkreślono samo istnienie obaw z punktu widzenia pomocy państwa, które dotyczą zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. na rzecz CFR Marfă. Wynika to wyraźnie ze sposobu, w jaki Komisja wyjaśnia w sprawozdaniu, że takie obawy dotyczące pomocy państwa „można by złagodzić” dzięki obiecanej i długo oczekiwanej prywatyzacji. W każdym razie, pomimo obietnic Rumunii zawartych w różnych protokołach ustaleń z UE, procesu prywatyzacji CFR Marfă w rzeczywistości nigdy oficjalnie nie rozpoczęto, a tym bardziej pomyślnie zakończono, po nieudanej próbie prywatyzacji w 2013 r., nawet 6 lat po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. Komisja przypomina w szczególności, że decyzje Rady upoważniające państwo członkowskie do wprowadzenia zwolnienia (z podatku) nie skutkują utrudnieniem Komisji zbadania, czy zwolnienie stanowiło pomoc państwa ⁽¹⁷⁴⁾. Podobnie Rumunia nie może powoływać się na istnienie decyzji Rady, o której wspomniała, aby uzasadnić uzasadnione oczekiwania (zob. również motyw 323 poniżej).
- (266) W związku z powyższym Komisja uważa, że twierdzenie Rumunii, zgodnie z którym zamianę długu na udziały w kapitale własnym zatwierdzono do celów pomocy państwa decyzją Rady z dnia 22 października 2013 r., jest nieuzasadnione.

⁽¹⁷²⁾ Zob. odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 36 i 37 oraz odpowiadający jej załącznik 6 zawierający umowę dotyczącą zmiany harmonogramu spłat z 2018 r. Komisja zwraca uwagę na fakt, że przeterminowane zobowiązania CFR Marfă wobec CFR Infrastructură, przedstawione przez Rumunię w pkt 36, znacznie różnią się od danych liczbowych dotyczących przeterminowanego długu przedstawionych w pkt 39. Komisja porównała te dane z danymi wspomnianymi w umowie dotyczącej zmiany harmonogramu spłat z 2018 r. i uważa, że najbardziej zbliżone do rzeczywistej sytuacji w zakresie zobowiązań na koniec 2018 r. są wartości przedstawione w pkt 36 odpowiedzi Rumunii.

⁽¹⁷³⁾ Sekcja B pkt 9 załącznika 1 do protokołu ustaleń.

⁽¹⁷⁴⁾ Zob. wyrok Trybunału dotyczący Eurallumina, C-272/12 P, Komisja/Irlandia i in., ECLI:EU:C:2013:812 z dnia 10.12.2013.

Brak możliwości zastosowania testu prywatnego inwestora

- (267) Ponadto, jak wyjaśniono szczegółowo w motywach 179–181 powyżej, również w odniesieniu do *środka 3*, Komisja uważa, że test prywatnego inwestora nie ma zastosowania.
- (268) Należy jednak przypomnieć, że Komisja przeprowadziła taki test prywatnego inwestora w decyzji o wszczęciu postępowania. W szczególności Komisja miała wątpliwości, czy zatwierdzając zamianę długu na udziały w kapitale własnym w wysokości 363 mln EUR, wierzyciele publiczni CFR Marfă (tj. ANAF i CFR Infrastructură) działali w taki sam sposób, jak postąpiłby inwestor prywatny, i w związku z tym przyznali CFR Marfă korzyść. Mówiąc dokładniej, Komisja miała wątpliwości, czy rozporządzenie w trybie pilnym nr 61/2013 (opisane w przypisie 27 powyżej) dotyczące przekształcenia zobowiązań CFR Marfă w wysokości 1 669 mln RON (ok. 363 mln EUR) w kapitał własny w czerwcu 2013 r., a tym samym znacznego zmniejszenia długu CFR Marfă, spełniało wymogi testu prywatnego inwestora.
- (269) W związku z powyższym, chociaż Komisja uważa, że test prywatnego inwestora nie ma zastosowania, to jednak sprawdzi wynik hipotetycznego testu prywatnego inwestora również w odniesieniu do *środka 3*.

Hipotetyczne zastosowanie testu prywatnego inwestora

- (270) W celu ustalenia, czy *środek 3* stanowi nienależną korzyść przyznaną CFR Marfă, Komisja ocenia, czy ANAF, również przedstawiciel każdego z pozostałych wierzycieli publicznych CNPP, ANOFM, CNAS i CFR Infrastructură, dążyła do odzyskania długu publicznego z taką samą starannością jak wierzyciel prywatny, który stara się maksymalnie odzyskać należny mu dług⁽¹⁷⁵⁾.
- (271) W tym względzie, gdy przedsiębiorstwo stojące w obliczu poważnego pogorszenia się jego sytuacji finansowej proponuje porozumienie lub serię porozumień, których przedmiotem jest uregulowanie długów u wierzycieli w celu poprawienia jego sytuacji oraz uniknięcia likwidacji, każdy z wierzycieli musi wybrać pomiędzy kwotą oferowaną mu w ramach proponowanego porozumienia, z jednej strony, a kwotą, którą według swoich szacunków powinien odzyskać po ewentualnej likwidacji przedsiębiorstwa, z drugiej strony. Na jego wybór ma wpływ szereg czynników, takich jak: status wierzyciela jako posiadacza wierzytelności zabezpieczonej, wierzytelności uprzywilejowanej lub zwykłego roszczenia, charakter i zakres wszelkich zabezpieczeń, jakie może posiadać, jego ocena szans na przywrócenie rentowności przedsiębiorstwa oraz kwota, jaką otrzymałby w przypadku likwidacji⁽¹⁷⁶⁾. Ponadto test prywatnego inwestora wymaga realistycznej oceny upadłości w odniesieniu do restrukturyzacji, co oznacza, że „kwota, jaką otrzyma w przypadku likwidacji” musi zostać porównana z „oceną szansy firmy na odzyskanie rentowności”⁽¹⁷⁷⁾.
- (272) Jak opisano w motywach 116 i 117, Rumunia stwierdziła, że istnieją duże podobieństwa między środkami na rzecz CFR Marfă a poprzednimi sprawami dotyczącymi należących do państwa przedsiębiorstw kolejowych, w których Komisja przeprowadziła test prywatnego inwestora i stwierdziła, że środki te nie stanowią pomocy.
- (273) Komisja zwraca uwagę na fakt, że decyzja w sprawie ZSSK Cargo przytoczona przez Rumunię (zob. motyw 116 powyżej) dotyczy pożyczki w wysokości 166 mln EUR udzielonej przez Słowację kolejowemu przewoźnikowi towarowemu, słowackiemu przedsiębiorstwu kolejowemu Železničná Spoločnosť Cargo Slovakia. W tym konkretnym przypadku Komisja stwierdziła, że: 1. w tym samym czasie banki złożyły podobne oferty orientacyjne; 2. oparte na analizie porównawczej naliczone odsetki były zasadniczo zgodne ze stopami procentowymi płacnymi przez spółki w porównywalnej sytuacji finansowej; 3. pożyczki udzielono na podstawie badania, które wykazało, że spółka będzie w stanie spłacić pożyczkę.
- (274) Komisja przypomina, że test prywatnego inwestora przeprowadza się indywidualnie dla każdego przypadku, z należyтым uwzględnieniem specyfiki każdej sytuacji. Ocena i ustalenie zgodności pożyczki z rynkiem w przypadku słowackim różni się bardzo od sytuacji w CFR Marfă, gdzie środki przyjmują formę nieegzekwowania długów przez lata i znacznego umorzenia długów w przypadku zwykłej działalności handlowej. W związku z tym test prywatnego inwestora w tym konkretnym przypadku odnosi się do innych okoliczności i niekoniecznie prowadzi do tego samego wniosku.
- (275) Komisja zwraca uwagę na fakt, że zamiana długu na udziały w kapitale własnym opierała się na wcześniej skumulowanych zobowiązaniach CFR Marfă wobec ANAF⁽¹⁷⁸⁾ i CFR Infrastructură⁽¹⁷⁹⁾, jak przedstawiono w poniższej tabeli.

⁽¹⁷⁵⁾ Sprawa C-342/96, Tubacex, ECLI:EU:C:1999:210, pkt 46; sprawa C-256/97, DMT, ECLI:EU:C:1999:332, pkt 21; sprawa C-480/98, Magefesa, ECLI:EU:C:2000:559; sprawa T-152/99, Hamsa, ECLI:EU:T:2002:188, pkt 167.

⁽¹⁷⁶⁾ Sprawa T-152/99, Hamsa, ECLI:EU:T:2002:188, pkt 168.

⁽¹⁷⁷⁾ Decyzja Komisji z dnia 5 lipca 2005 r. w sprawie pomocy państwa nr C 20/04 (ex NN 25/04) – Polska – Pomoc państwa na rzecz Huty Częstochowa S.A. (Dz.U. L 366 z 21.12.2006, s. 1), motyw 118.

⁽¹⁷⁸⁾ Składających się z [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) kwoty głównej i [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) odsetek i kar. Zob. załącznik 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania, s. 3.

⁽¹⁷⁹⁾ Składających się łącznie z [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) kwoty głównej i [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) odsetek i kar. Zob. załącznik 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania, s. 3.

Tabela 14

Szczegółowe informacje dotyczące kwot długu umorzonego poprzez zamianę długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r.

Zobowiązania objęte zamianą długu na udziały w kapitale własnym	Przed zamianą długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r.		Zamiana długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r.		
			Kwota długu przekształconego w kapitał własny		Udział długu przekształconego w kapitał własny (%)
	mln RON	mln EUR	mln RON	mln EUR	
I. Zobowiązania wobec budżetu państwa w tym	1 001,2	217,65	1 001,2	217,65	100
(i) dług główny	[...]	[...]	[...]	[...]	
(ii) odsetki i kary	[...]	[...]	[...]	[...]	
II. Pozostające do spłaty zobowiązania wobec CFR Infrastructură w tym:	783,78	170,39	667,99	145,22	85
<i>na podstawie rozporządzenia w trybie pilnym nr 32/2013, w tym:</i>			527,20	114,61	67
(iii) dług główny			[...]	[...]	
(iv) odsetki i kary			[...]	[...]	
<i>na podstawie rozporządzenia w trybie pilnym nr 61/2013, w tym:</i>			140,79	30,61	18
(v) dług główny			[...]	[...]	
(vi) odsetki i kary			[...]	[...]	
ŁĄCZNIE	1 784,98	388,04	1 669,19	362,87	94

Źródło: Obliczenia Komisji na podstawie załącznika 4 do uwag Rumunii dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania, s. 3, oraz odpowiedzi Rumunii z maja 2017 r., pkt 17.

- (276) Pomimo wyraźnego wezwania ze strony Komisji w motywie 132 decyzji o wszczęciu postępowania Rumunia nie przedstawiła w informacjach przekazanych w trakcie postępowania nowych istotnych informacji – ani informacji nowych względem sprawozdania Deloitte – na temat stosowności zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. oraz sposobu, w jaki tę zamianę przeprowadzono. Rumunia powtórzyła jedynie wnioski zawarte w sprawozdaniu Deloitte, które oceniono negatywnie już w decyzji o wszczęciu postępowania.
- (277) Rumunia nie przedstawiła również żadnych dostępnych informacji pochodzących z omawianego okresu, które skłoniły ją do zatwierdzenia zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r., m.in. informacji dostępnych w trakcie procedury należytej staranności oraz sprawozdań dotyczących wartości aktywów CFR Marfă, które przygotowano na potrzeby kolejnej prywatyzacji po nieudanej próbie prywatyzacji w 2013 r., informacji szczegółowych na temat hipotez i poziomów odniesienia uzasadniających stopy dyskontowe zastosowane w sprawozdaniu Deloitte, wartości i uzasadnienia współczynników likwidacji wykorzystanych do określenia maksymalnych możliwych wpływów ze sprzedaży aktywów CFR Marfă w kontekście postępowania upadłościowego oraz wszelkich innych informacji umożliwiających uwzględnienie dodatkowej amortyzacji w scenariuszu opóźnionej upadłości.

- (278) Pomimo wyraźnego wezwania wystosowanego przez Komisję w motywie 132 decyzji o wszczęciu postępowania Rumunia nie przedstawiła żadnych oszacowań dotyczących oczekiwanego przez państwo rumuńskie zwrotu z kolejnych inwestycji w bardzo zadłużone przedsiębiorstwo, takie jak CFR Marfă, w momencie zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r., ani też odpowiedniego uzasadnienia takiego działania.
- (279) *Przed wszystkim* Komisja uważa, że scenariusz zamiany długu na udziały w kapitale własnym byłby wykonalny tylko w przypadku przeprowadzenia prywatyzacji CFR Marfă natychmiast po zamianie, co jednak nie miało miejsca. Wierzyciele państwowi i CFR Infrastructură od lat wiedzieli o trudnej sytuacji finansowej CFR Marfă, a perspektywy prywatyzacji spółki były obciążone ryzykiem, również w świetle poprzednich nieudanych prób prywatyzacji tego przedsiębiorstwa. Ponadto w okresie bezpośrednio poprzedzającym zamianę długu na udziały w kapitale własnym było oczywiste, że bardzo niewielu potencjalnych nabywców wyrażało zainteresowanie przedsiębiorstwem i że nie było przesłanek do zakładania, że prywatyzacja się uda. Komisja uważa, że żaden racjonalny inwestor prywatny nie zgodziłby się na umorzenie tak znacznych długów spółki znajdującej się w tak trudnej sytuacji jak CFR Marfă w tamtym czasie bez zapewnienia przywrócenia tych długów w przypadku nieudanej próby prywatyzacji (np. za pomocą mechanizmu wycofania i dodatkowych gwarancji dotyczących kwot należnych od CFR Marfă w przypadku likwidacji w następstwie nieudanej próby prywatyzacji). W tym przypadku władze rumuńskie dokonały zamiany bez zastosowania takich środków ostrożności, co potwierdza, że przeprowadzona w 2013 r. zamiana długu na udziały w kapitale własnym nie była zgodna z testem prywatnego inwestora.
- (280) *Po drugie*, Komisja uważa również, że decyzja państwa o dokonaniu zamiany długu na udziały w kapitale własnym uwzględniała czynniki, które zazwyczaj nie determinują zachowania prywatnego inwestora. Jak przyznała Rumunia w swoich uwagach przekazanych w okresie objętym dochodzeniem, likwidacja przedsiębiorstwa nigdy nie była właściwą opcją dla poszczególnych wierzycieli państwowych. W istocie uznano, że wszelkie kroki egzekucyjne, które doprowadziłyby do zatrzymania działalności CFR Marfă, naruszyłyby bezpieczeństwo narodowe i krajową gospodarkę oraz miałyby poważne konsekwencje społeczne (zob. motywy 78, 82, 169 i 170 powyżej).
- (281) *Po trzecie*, poza umorzeniem tych długów bez żadnej sekurytyzacji Komisja uważa również, że chociaż sprawozdanie Deloitte sporządzono w marcu 2013 r., zaledwie kilka miesięcy przed podjęciem przez Rumunię decyzji o przekształceniu jej długów na udziały w kapitale własnym CFR Marfă (tj. w czerwcu 2013 r.), samo badanie nie stanowiło wystarczającej podstawy do podjęcia decyzji przez Rumunię.
- (282) W szczególności Komisja zauważa przede wszystkim, że największy wkład w metodę szacowania przychodów w rzeczywistości wniosła sama CFR Marfă, a metoda ta nie została niezależnie zweryfikowana przez żadnego niezależnego konsultanta. Jak wyjaśniono w najnowszym orzecznictwie, ciężar dowodu spoczywa na państwie członkowskim, które twierdzi, że działało jako inwestor prywatny, aby przedstawić wszystkie niezbędne dowody potwierdzające, że działało jako inwestor prywatny dążący do osiągnięcia długoterminowego zysku. Badania oparte na niezwyfikowanych oszacowaniach pochodzących z samego przedsiębiorstwa nie są wiarygodne w tym względzie⁽¹⁸⁰⁾. Ponadto Komisja zwraca uwagę również na fakt, że pomimo świadomości wad takich prognoz i oszacowań władze rumuńskie nie podjęły się przeprowadzenia oceny wrażliwości prognoz i założeń leżących u ich podstaw, ani nie oceniły prawdopodobieństwa wystąpienia przedstawianych wyników i zdarzeń. Na przykład prognozy zawarte w scenariuszu prywatyzacji opierają się na przesadnie optymistycznym założeniu, że dochód operacyjny CFR Marfă wzrośnie w latach 2013–2017 o [...] %, głównie w wyniku wzrostu o [...] % pod względem tonokilometrów. Jednak z wcześniejszych danych wynika, że CFR Marfă konsekwentnie ograniczała swoją działalność w ciągu dziesięciu lat poprzedzających planowaną prywatyzację (zob. zmiany w udziałach CFR Marfă w rynku w tabeli 1 oraz stały i znaczny spadek przychodów CFR Marfă w tabeli 4 powyżej).
- (283) W tym kontekście Komisja zauważa ponadto, że pozytywny rezultat sprawozdania Deloitte uzasadniający zamianę długu na udziały w kapitale własnym był uzależniony od późniejszej udanej prywatyzacji. W sprawozdaniu Deloitte potwierdzono, że „biorąc pod uwagę sytuację ekonomiczną spółki [CFR Marfă] oraz zmiany zadłużenia budżetowego CFR Marfă, spowodowałoby to dalszy wzrost tego zadłużenia w wyniku kontynuowania działalności CFR Marfă bez przeprowadzenia likwidacji lub prywatyzacji, przy jeszcze gorszych perspektywach odzyskania długów niż obecne [2013 r.]”.
- (284) Sprawozdanie Deloitte nie zawiera jednak żadnej oceny perspektyw dwuetapowej prywatyzacji CFR Marfă (tj. pierwszy etap w 2013 r., obejmujący prywatyzację 51 % udziałów większościowych, drugi etap w 2017 r., obejmujący prywatyzację 49 % udziałów mniejszościowych). W momencie podjęcia nieodwracalnej decyzji o zamianie długu na udziały w kapitale własnym (tj. 13 czerwca 2013 r.) nie przedstawiono żadnych wiążących ofert i nadal nie było jasne, czy prywatyzacja zakończyłaby się powodzeniem. Zgodnie z publicznie dostępnymi informacjami pierwszą próbę prywatyzacji CFR Marfă w 2013 r. anulowano i rozpoczęto ją od nowa (zob. motywy 31–33 powyżej). Chociaż wstępnie zakwalifikowano trzech oferentów, oferenci ci wyrazili zainteresowanie jedynie w sposób niewiążący, bez żadnego wiążącego zobowiązania. Ponadto zgodnie z publicznie dostępnymi informacjami wszyscy wstępnie zakwalifikowani oferenci, z wyjątkiem GFR, wycofali się z transakcji w czerwcu 2013 r. (zob. motyw 37 powyżej). Ponadto mimo że GFR złożyła wiążącą ofertę, prywatyzacja nie doszła do skutku.

⁽¹⁸⁰⁾ Zob. sprawa T-93/17, Duferco Long Products SA/Komisja, ECLI:EU:T:2018:558, pkt 54–55. „54. Pris collectivement, il apparaît ainsi que ces documents sont, pour l'essentiel, des documents internes au groupe Duferco, se limitant à des études de l'activité du groupe ou à la présentation de chiffres, dont certains ne sont pas datés. S'agissant des rapports d'expertise externes, ceux-ci ont été réalisés, à la demande du groupe Duferco, sans aucun contrôle des comptes ni aucun audit de l'entreprise en cause et ne contiennent que des estimations fondées sur des documents communiqués par le groupe Duferco, dont la fiabilité n'est à aucun moment éprouvée par l'expert concerné”.

- (285) Komisja zwraca uwagę również na fakt, że w przypadku planowanej prywatyzacji większościowego udziału (51 %) w CFR Marfă w 2013 r. według średniego scenariusza państwo spodziewało się uzyskać [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), a pozostałą część w wysokości [...] mln RON (ok. [...] mln EUR) spodziewano się uzyskać na drugim etapie prywatyzacji w 2017 r. (zob. motywy 30–34 powyżej). Należy to porównać z dosyć pewnym wynikiem scenariusza likwidacji, który (w najlepszym przypadku) był zaledwie o 88,22 mln RON (ok. 19 mln EUR) niższy niż w przypadku bardzo niepewnego scenariusza prywatyzacji dwuetapowej ⁽¹⁸¹⁾.
- (286) Ponadto w scenariuszu likwidacji zastosowano zniżkę względem wartości rynkowej aktywów ([...] mln RON) wynoszącą średnio [...]–[...] % ⁽¹⁸²⁾. W przypadku zastosowania niższej zniżki względem wartości rynkowej aktywów wynik scenariusza likwidacji byłby jeszcze wyższy. Jak wspomniano powyżej, Rumunia nie przedstawiła jednak żadnego uzasadnienia dotyczącego wybranych współczynników likwidacji ani żadnego poziomu odniesienia faktycznie stosowanych przez przedsiębiorstwa przeprowadzające audyt w odpowiednim okresie na potrzeby podobnych oszacowań.
- (287) Komisja ponowiła swój wniosek, zwracając się do Rumunii o przedstawienie poziomów obowiązujących ustawowych współczynników likwidacji w okresie objętym oceną. W swojej odpowiedzi Rumunia oznajmiła, że „jeżeli chodzi o wycenę majątku dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym albo upadłościowym, niezależnie od tego, czy jest to ruchomość, czy też nieruchomość, prawo nie przewiduje jednoznacznie obniżenia wartości likwidacyjnej, ale wynika to z różnych elementów, takich jak: metody wyceny zatwierdzonej przez wierzycieli, indywidualnie lub wspólnie; charakteru aktywów; atrakcyjności rynku; stopnia zużycia; zainteresowania potencjalnych oferentów itp. W związku z tym ponieważ taka hipoteza obejmuje wiele zmiennych elementów, [...] oszacowanie wyniku wyceny nie jest możliwe” ⁽¹⁸³⁾.
- (288) W tym kontekście Komisja uważa, że wyniki scenariusza likwidacji wydają się raczej pewne, ponieważ powodzenie postępowania likwidacyjnego nie zależy od istnienia jednego nabywcy, oraz ze względu na restrykcyjne założenia dotyczące ceny sprzedaży poszczególnych aktywów w scenariuszu prywatyzacji.
- (289) Jeżeli chodzi o roszczenia ANAF (i innych wierzycieli państwowych – CNPP, ANOFM i CNAS) oraz CFR Infrastructură wobec CFR Marfă, Komisja uważa, że zamiana długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. nie była najlepszym możliwym sposobem odzyskania należnych im kwot. Zgodnie ze scenariuszem likwidacji przedstawionym w sprawozdaniu Deloitte ANAF mogłaby odzyskać [90–100] % wierzytelności wierzyciela państwowego, podczas gdy w 2010 r. ANAF mogła odzyskać w ramach scenariusza likwidacji 100 % wierzytelności wierzycieli państwowych. Zgodnie ze scenariuszem likwidacji w 2012 r. przedstawionym w sprawozdaniu Deloitte CFR Infrastructură nie miałyby możliwości odzyskania wierzytelności (zob. tabela 15 poniżej), podczas gdy w scenariuszu likwidacji w 2010 r. CFR Infrastructură mogłaby spodziewać się odzyskania [40–50] % swoich wierzytelności (zob. tabela 11 powyżej). Należy jednak zauważyć, że w latach 2010–2012 ANAF (i inni wierzyciele państwowi) oraz CFR Infrastructură umożliwiły CFR Marfă zwiększenie zadłużenia wobec nich o [90–100] % (zob. tabela 7 powyżej).
- (290) Komisja jest zdania, że właśnie ten wzrost zadłużenia w czasie sprawił, iż wynik testu prywatnego inwestora z 2013 r. dotyczącego zamiany długu na udziały w kapitale własnym, opisanego w sprawozdaniu Deloitte, był pozytywny ⁽¹⁸⁴⁾, aczkolwiek oparty na nierealistycznym założeniu przeprowadzenia prywatyzacji w krótkim terminie. Wyższy poziom skonsolidowanego zadłużenia CFR Marfă wobec budżetu państwa (mianowicie wobec ANAF, CNPP, ANOFM i CNAS) oraz CFR Infrastructură do 2013 r. skutkował niższym poziomem odzyskiwania wierzytelności w ramach scenariusza likwidacji w 2012 r. niż w ramach scenariusza zamiany długu na udziały w kapitale własnym. W związku z tym to wyższe skonsolidowane zadłużenie wobec budżetu państwa i CFR Infrastructură zwiększyło kwotę do odzyskania w ramach zamiany długu na udziały w kapitale własnym i dalszej prywatyzacji zgodnie z testem prywatnego inwestora przeprowadzonym w sprawozdaniu Deloitte o [...] mln RON (ok. [...] mln EUR), ponieważ w ramach tego scenariusza założono, że CFR Marfă spłaci wszystkie swoje pozostałe do spłaty długi (tj. długi niepodlegające zamianie długu na udziały w kapitale własnym).

⁽¹⁸¹⁾ [...] mln RON (wyniki scenariusza średniej prywatyzacji) – [...] mln RON (wyniki scenariusza pełnej likwidacji) = 88,22 mln RON.

⁽¹⁸²⁾ W sprawozdaniu Deloitte na s. 32–34 przedstawiono poszczególne współczynniki likwidacji dotyczące minimalnych i maksymalnych wartości poszczególnych kategorii aktywów.

⁽¹⁸³⁾ Zob. pkt 45 lit. a) i b) odpowiedzi Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r.

⁽¹⁸⁴⁾ Sprawa T-11/95, BP Chemicals Ltd/Komisja, ECLI:EU:T:1998:199, pkt 170–179; zob. również np. decyzja Komisji z dnia 10 marca 2009 r. w sprawie pomocy państwa C43/2007 – Polska – Zmiana planu restrukturyzacji Huty Stalowa Wola (Dz.U. L 81 z 26.3.2010, s. 1), motyw 105.

Tabela 15

Przegląd kwot podlegających odzyskaniu w ramach scenariusza likwidacji przedstawionego sprawozdaniu Deloitte

W mln RON	31.12.2012	Przybliżone kwoty podlegające odzyskaniu w 2012 r.	Odsetek odzyskania w 2012 r.
Wartość księgową aktywów	[...]		
Wartość likwidacyjna aktywów ⁽¹⁾	[...]		
— Koszty likwidacji	[...]	[...]	100
— Wynagrodzenia	[...]	[...]	100
— Zadłużenie objęte gwarancją (kredyty bankowe)	[...]	[...]	100
Suma cząstkowa	[...]	[...]	[...]
— Zadłużenie wobec budżetu państwa (zobowiązania podatkowe i składki na ubezpieczenie społeczne)	[...]	[...]	[90–100]
— Zadłużenie wobec budżetu państwa z tytułu likwidacji	[...]	[...]	[90–100]
Suma cząstkowa	[...]	[...]	[...]
— Zobowiązania z tytułu dostaw i usług na rzecz przedsiębiorstw państwowych	[...]	[...]	[0–5]
— Zobowiązania z tytułu dostaw i usług na rzecz innych wierzycieli	[...]	[...]	[0–5]
Suma długu nieobjętego wartością likwidacyjną aktywów	[...]		

(¹) Minimalna wartość likwidacyjna aktywów CFR Marfă według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. ustalona w sprawozdaniu Deloitte.

Źródło: Uwagi przekazane przez Rumunię, 24 grudnia 2015 r., wyniki Testu Prywatnego Inwestora, Deloitte, 29 marca 2013 r.

(291) W oparciu o powyższe rozważania Komisja stwierdza, że *środek 3* przyznaje CFR Marfă korzyść w postaci nieegzekwowania długów i umorzenia skumulowanego długu udzielonego w momencie zamiany długu na udziały w kapitale własnym. Wartość tej pomocy odpowiada pełnej kwocie długu umorzonego w drodze zamiany długu na udziały w kapitale własnym w wysokości 1 669 mln RON (ok. 363 mln EUR). Komisja zwraca uwagę na fakt, że pomoc w ramach *środka 3* pochodzi z tych samych zasobów, których dotyczy *środek 1*, i z 85 % zasobów, których dotyczy *środek 2*, co zostało odpowiednio uwzględnione przy określaniu łącznej kwoty pomocy w celu uniknięcia podwójnego liczenia.

4.1.5.6. (iv) Ogólna ocena korzyści gospodarczych *środków 1, 2, 3 i 5*

(292) Po dokonaniu oceny istnienia korzyści gospodarczej w odniesieniu do poszczególnych *środków* Komisja przeprowadza również bardziej ogólną ocenę, czy *środki* można potraktować jako jedną ciągłą ingerencję państwa w CFR Marfă.

(293) Komisja zwraca uwagę na fakt, że od 2008 r. CFR Marfă nie odnotowała żadnych zysków i była przedmiotem wielu nieudanych prób prywatyzacji, z których żadna nie doprowadziła do likwidacji CFR Marfă mimo stale pogarszającej się sytuacji finansowej. Ponadto wydaje się, że opisane powyżej *środki 1, 2, 3 i 5* są ze sobą ściśle powiązane i służą temu samemu głównemu celowi, jakim jest wspieranie i utrzymanie CFR Marfă na rynku przez wiele lat, jak również zabezpieczenie miejsc pracy personelu CFR Marfă, za pomocą nieegzekwowania długów, umarzania długów i ciągłe świadczenia usług infrastrukturalnych.

- (294) Ta strategia państwa mająca na celu utrzymanie działalności CFR Marfá za pomocą wszelkich możliwych środków staje się jeszcze bardziej oczywista, jeżeli weźmie się pod uwagę: (i) jednolitą tożsamość podmiotów przyznających środki, wszystkie są agencjami lub organami państwowymi; (ii) chronologię przedmiotowych środków (*środki 1 i 2* przyznano w latach 2010–2013, podczas gdy *środek 3* przyznano w czerwcu 2013 r. jedynie w wyniku decyzji zezwalającej na ogromne nagromadzenie długów w poprzednim okresie); (iii) ich cel, tj. utrzymanie działalności CFR Marfá na rynku za wszelką cenę i uniknięcie likwidacji; oraz (iv) sytuację przedsiębiorstwa (finansową i dotyczącą ryzyka) w całym tym ponadśmioletnim okresie.
- (295) *Środek 3* nie istniałby ponadto bez *środków 1 i 2*. Skumulowany bezpośredni dług wobec budżetu państwa w ramach *środka 1* (ingerencja bezpośrednia) oraz wobec CFR Infrastructurá w wyniku kontynuowania dostaw w ramach *środka 2* (ingerencja pośrednia) przekształcono następnie w *środek 3*. *Środek 3* prowadzi do zwiększonej korzyści na rzecz CFR Marfá ze względu na połączone *środki 1 i 2*, której to korzyści nie można oddzielić od korzyści wynikających ze *środków 1 i 2*.
- (296) Ponieważ *środek 3* wynika ze *środków 1 i 2*, a *środek 5* stanowi jedynie kontynuację *środka 2*, wszystkie te środki stanowią serię współzależnych ingerencji⁽¹⁸⁵⁾ związanych z ogólnym celem państwa polegającym na utrzymaniu działalności CFR Marfá, a zatem można je przypisać państwu. Komisja zwraca uwagę również na fakt, że po 2013 r. nastąpiła zmiana, w wyniku której CFR Marfá nie odnotowywała już długów wobec budżetu państwa, a zamiast tego odnotowywała znacznie wyższe wzrosty zadłużenia wobec CFR Infrastructurá. Wynika to z faktu, że aby wziąć udział w przetargach na świadczenie usług transportowych na rzecz określonych przedsiębiorstw państwowych, oferenci nie mogli mieć pozostałych do spłaty długów wobec ANAF.
- (297) Ogólnie rzecz biorąc, mając również na uwadze poprzednie nieudane próby prywatyzacji, inwestor prywatny znajdujący się w sytuacji zbliżonej do tej, w której znajduje się państwo, próbowałby najpierw odzyskać jak największą część długu od CFR Marfá, wyczerpując wszystkie dostępne środki, w tym poprzez zwrócenie się do Trybunału o egzekucję swoich poszczególnych roszczeń w odpowiednim czasie, a następnie rozpoczęcie likwidacji CFR Marfá.
- (298) Całkowita pomoc przyznana przez państwo na rzecz CFR Marfá jest zatem równa całkowitej kwocie długu (w tym kwoty głównej, odsetek i kar) należnego od CFR Marfá na podstawie *środków 1, 2 i 5* powiększonej o różnicę między odsetkami i karami naliczonymi przez ANAF i CFR Infrastructurá a rynkową stopą procentową obliczoną zgodnie z komunikatem z 2008 r. Pomoc przyznana na rzecz CFR Marfá w ramach *środka 3* w formie zamiany długu na udziały w kapitale własnym w wysokości 363 mln EUR w 2013 r. jest już uwzględniona w kwocie pomocy w ramach *środków 1 i 2*, a zatem w celu uniknięcia podwójnego liczenia nie zostanie dodana do kwoty podlegającej odzyskaniu.

4.1.6. Zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi

- (299) Wsparcie publiczne może zakłócać konkurencję, nawet jeżeli nie pomaga ono przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem w ekspansji i zdobyciu udziału w rynku. Wystarczy, że pomoc pozwala przedsiębiorstwu utrzymać silniejszą pozycję konkurencyjną niż pozycja, którą przedsiębiorstwo miało w przypadku braku pomocy. W tym kontekście, aby można było uznać pomoc za zakłócającą konkurencję, zwykle wystarczy, że pomoc przynosi beneficjentowi korzyść polegającą na uwolnieniu go od kosztów, które w przeciwnym razie musiałyby ponieść w ramach swojej bieżącej działalności gospodarczej⁽¹⁸⁶⁾.
- (300) Pomoc publiczna dla przedsiębiorstw stanowi pomoc państwa na mocy art. 107 ust. 1 TFUE tylko w zakresie, w jakim „wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”. W tym względzie nie jest konieczne ustalenie, czy pomoc ma faktyczny wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi, lecz tylko, czy może wpłynąć na taką wymianę. W szczególności według orzecznictwa sądów unijnych „jeśli pomoc przyznana przez państwo członkowskie wzmacnia pozycję niektórych przedsiębiorstw w stosunku do pozycji zajmowanej przez inne konkurencyjne przedsiębiorstwa w ramach wewnątrzunijnej wymiany handlowej, należy uznać, że ma ona wpływ na wymianę handlową”⁽¹⁸⁷⁾.

⁽¹⁸⁵⁾ Zob. sprawa T-11/95, BP Chemicals Ltd/Komisja, ECLI:EU:T:1998:199, pkt 171 i nast. Zob. również decyzja Komisji w sprawie SA.33926 dotycząca środków pomocy państwa przyznanych przez Belgię na rzecz Duferco, motywy 345–353, dostępna pod adresem: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/250264/250264_1739911_271_2.pdf.

⁽¹⁸⁶⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 3 marca 2005 r., Heiser, C-172/03, ECLI:EU:C:2005:130, pkt 55.

⁽¹⁸⁷⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 stycznia 2015 r., Eventech/The Parking Adjudicator, C-518/13, ECLI:EU:C:2015:9, pkt 65; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2013 r., Libert i in., sprawy połączone C-197/11 i C-203/11, ECLI:EU:C:2013:288, pkt 76.

- (301) Można uznać, że pomoc publiczna może potencjalnie wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi, nawet jeżeli beneficjent nie uczestniczy bezpośrednio w handlu transgranicznym. Na przykład dotacja może utrudnić podmiotom gospodarczym z innych państw członkowskich wejście na rynek przez utrzymywanie na tym samym poziomie lub zwiększanie podaży lokalnej⁽¹⁸⁸⁾.
- (302) CFR Marfă prowadzi działalność w branży kolejowych przewozów towarowych, tzn. na rynkach konkurencyjnych w Europie (zob. motywy 13–16 powyżej). Komisja uważa, że przyznając CFR Marfă możliwość kontynuowania jej działalności i umorzenia długów publicznych w drodze zamiany długu na udziały w kapitale własnym, *środki 1, 2, 3 i 5* prawdopodobnie poprawią pozycję konkurencyjną CFR Marfă względem krajowych i międzynarodowych konkurentów na rynku wewnętrznym.
- (303) Komisja stwierdza zatem, że *środki 1, 2, 3 i 5* mogą potencjalnie zakłócać konkurencję lub grozić jej zakłóceniem oraz wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

4.1.7. Wniosek dotyczący istnienia pomocy

- (304) Biorąc pod uwagę fakt, że wszystkie warunki istnienia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (zob. podsekcje 4.1.2–4.1.6 powyżej) są spełnione w odniesieniu do czterech z pięciu środków, Komisja stwierdza, że:
- 1) *środek 1* stanowi pomoc państwa równą kwocie głównej przeterminowanego długu CFR Marfă wobec ANAF (i pozostałych wierzycieli publicznych) w okresie od 2010 r. do czasu przed zamianą długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. ([...] mln RON, ok. [...] mln EUR, zob. tabela 8), powiększonej o odpowiednie odsetki (i kary) obliczone na podstawie rynkowej stopy procentowej. W każdym razie łączna kwota pomocy odpowiadająca *środkowi 1 wynosi co najmniej 1 001,2 mln RON (ok. 217,65 mln EUR)* i obejmuje kwotę główną długu w wysokości [...] RON (ok. [...] mln EUR) powiększoną o odsetki naliczone i kary nałożone przez ANAF do czerwca 2013 r. opiewające na kwotę [...] mln RON (ok. [...] mln EUR, zob. motyw 209), które mogą dodatkowo wzrosnąć zgodnie z rynkową stopą procentową (motyw 209). Przyznawanie pomocy rozpoczyna się w 2010 r., a daty przyznania pomocy są datami, w których CFR Marfă miała uregulować faktury wystawiane przez ANAF (oraz przez pozostałych wierzycieli państwowych reprezentowanych przez ANAF), i trwa do zamiany długu na udziały w kapitale własnym przeprowadzonej w czerwcu 2013 r.;
 - 2) *środek 2* stanowi pomoc państwa równą kwocie głównej przeterminowanego długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură przed zamianą długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. (ok. [...] mln RON, ok. [...] mln EUR, zob. przypis 179, powiększone o kwotę główną przeterminowanego długu, którego nie umorzono), powiększonej o odpowiednie odsetki (i kary) obliczone na podstawie rynkowej stopy procentowej. W każdym razie łączna kwota pomocy w ramach *środka 2 wynosi co najmniej 783,78 mln RON (ok. 170,39 mln EUR)* – co odpowiada długowi głównemu, który umorzono w czerwcu 2013 r. ([...] mln RON, ok. [...] mln EUR), powiększonemu o przeterminowany dług, którego nie umorzono w czerwcu 2013 r. (115,79 mln RON, ok. 25,17 mln EUR), powiększonemu co najmniej o odsetki faktycznie naliczane przez CFR Infrastructură w wysokości [...] mln RON ([...] mln EUR, zob. motyw 239), które mogą dodatkowo wzrosnąć zgodnie z rynkową stopą procentową (motyw 238). Przyznawanie pomocy rozpoczyna się w 2010 r. i trwa do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r., a daty przyznania pomocy są datami, w których CFR Marfă miała uregulować faktury wystawiane przez CFR Infrastructură do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r.;
 - 3) *środek 3* stanowi pomoc państwa na łączną kwotę zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. w wysokości 1 669,19 mln RON (ok. 363 mln EUR); jak wyjaśniono powyżej (zob. motyw 291), pomoc w ramach *środka 3* jest już uwzględniona w pomocy w ramach *środka 1* i *środka 2*, dlatego też pomoc w ramach *środka 3* nie została dodana do łącznej kwoty pomocy, aby uniknąć podwójnego liczenia kwot głównych i odsetek związanych ze *środkami 1* i *2* oraz umorzenia w ramach *środka 3*;
 - 4) *środek 4* nie stanowi pomocy państwa od czasu zamiany długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r. do 2018 r. włącznie;
 - 5) *środek 5* stanowi pomoc państwa równą kwocie głównej przeterminowanego długu od czasu zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. do końca 2018 r. pomniejszonej o pozostałą kwotę przeterminowanego długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură nieobjętą zamianą długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. (łączna kwota 115,79 mln RON, ok. 25,17 mln EUR, co stanowi część *środka 2*), powiększonej o odpowiednie odsetki (i kary) obliczone na podstawie rynkowej stopy procentowej. W każdym razie **kwota pomocy w przypadku *środka 5* wynosi co najmniej 834,29 mln RON (ok. 181,37 mln EUR), co odpowiada całkowitej**

⁽¹⁸⁸⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 stycznia 2015 r., Eventech/The Parking Adjudicator, C-518/13, ECLI:EU:C:2015:9, pkt 66; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2013 r., Libert i in., sprawy połączone C-197/11 i C-203/11, ECLI:EU:C:2013:288, pkt 77; wyrok Sądu z dnia 4 kwietnia 2001 r., Friuli-Venezia Giulia, T-288/97, ECLI:EU:T:2001:115, pkt 41.

kwocie przeterminowanego długu CFR Marfă wobec CFR Infrastructură na koniec 2018 r., pomniejszonej o kwotę 115,79 mln RON (ok. 25,17 mln EUR) odpowiadającą 15 % środka 2, których nie umorzono w wyniku zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. (zob. motywy 240 i 263), co może dodatkowo wzrosnąć zgodnie z rynkową stopą procentową (motyw 262). Przyznawanie pomocy rozpoczyna się natychmiast po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r., a daty przyznania pomocy są datami, w których CFR Marfă miała uregulować faktury wystawiane przez CFR Infrastructură.

4.2. Przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji

- (305) Wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. i 2014 r.⁽¹⁸⁹⁾ zawierają definicję przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji na potrzeby oceny zgodności pomocy na ratowanie i restrukturyzację zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

4.2.1. Zastosowanie wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. i 2014 r.

- (306) Zgodnie z pkt 137 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. „Komisja przeanalizuje zgodność z rynkiem wewnętrznym każdej pomocy na ratowanie lub restrukturyzację udzielonej bez jej zatwierdzenia, a tym samym z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu, na podstawie niniejszych wytycznych, **jeżeli część** lub całość pomocy przyznano po publikacji wytycznych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*” (wyróżnienie dodane).
- (307) Ponadto zgodnie z pkt 138 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. „[w]e wszystkich innych przypadkach Komisja przeprowadzi analizę na podstawie wytycznych mających zastosowanie w czasie przyznawania danej pomocy”.
- (308) Jak wyjaśniono w przypisie 27 i w motywach 24, 77 i 86, *środki 1 i 2* (długi CFR Marfă wobec budżetu państwa i CFR Infrastructură) zostały w czerwcu 2013 r. w znacznym stopniu zamienione na udziały w kapitale własnym za pomocą *środka 3*. W związku z tym Komisja uważa, że *środki 1, 2 i 3* przyznano przed opublikowaniem wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. Jeśli chodzi o *środek 5*, wprowadzono go po wdrożeniu *środka 3* w 2013 r. i dalej stosowano go po opublikowaniu wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. (tj. dnia 31 lipca 2014 r.). *Środki 1, 2, 3 i 5* stanowią pomoc państwa, która nie została zatwierdzona przez Komisję. W związku z tym stanowią one pomoc niezgodną z prawem (zob. sekcja 4.3, motywy 319–320).
- (309) W świetle powyższych rozważań Komisja podtrzymuje swój wniosek zawarty w decyzji o wszczęciu postępowania i stwierdza, że do oceny *środków 1, 2 i 3* zastosowanie mają wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2004 r., a do oceny *środka 5* zastosowanie mają wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2014 r.
- (310) W każdym razie zarówno na podstawie wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2004 r., jak i z 2014 r. wyciągnięto by taki sam wniosek w kwestii, czy CFR Marfă jest spółką znajdującą się w trudnej sytuacji.

4.2.2. Ocena sytuacji finansowej CFR Marfă na podstawie wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. i 2014 r.

- (311) Jak wspomniano powyżej, do *środków 1, 2 i 3* zastosowanie mają wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. Zgodnie z pkt 10 lit. a) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. przedsiębiorstwo znajduje się w trudnej sytuacji „w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jeżeli ponad połowa jej zarejestrowanego kapitału została utracona, w tym ponad jedna czwarta tego kapitału w okresie poprzedzających 12 miesięcy”.
- (312) CFR Marfă jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością⁽¹⁹⁰⁾ (zob. motyw 11 powyżej). Jak podsumowano w tabeli 4, od 2009 r. rezerwy CFR Marfă nie wystarczały do pokrycia strat spółki. W 2009 r. CFR Marfă straciła 62 % swojego subskrybowanego kapitału podstawowego w wyniku niepodzielonych strat w wysokości 141,84 mln RON (ok. 31 mln EUR) i rocznej straty w wysokości 341,98 mln RON (ok. 74 mln EUR). W 2012 r. CFR Marfă straciła 443 % swojego subskrybowanego kapitału podstawowego w wyniku niepodzielonych strat w wysokości 1 149,12 mln RON (ok. 250 mln EUR) i rocznej straty w wysokości 405,09 mln RON (ok. 88 mln EUR), a w 2013 r. straciła 71 % swojego subskrybowanego kapitału podstawowego w wyniku niepodzielonych strat w wysokości 1 565,68 mln RON (ok. 340 mln EUR) i rocznej straty w wysokości 262,92 mln RON (ok. 57 mln EUR).

⁽¹⁸⁹⁾ Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności („wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2004 r.”) (Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2); wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji („wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2014 r.”) (Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1).

⁽¹⁹⁰⁾ Zob. przypis 1 odpowiadający pkt 10 lit. a) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. Zob. również przypis 25 do wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. Dotyczy to w szczególności rodzajów spółek wymienionych w załączniku I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylającej dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19). W przypadku Rumunii ma to zastosowanie w przypadku: societate pe acțiuni, societate cu răspundere limitată, societate în comandită pe acțiuni.

- (313) Ponadto wydaje się, że CFR Marfă znajduje się w trudnej sytuacji również w świetle zapisów pkt 11 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. W szczególności, jak przedstawiono w tabeli 4 powyżej, CFR Marfă (i) ponosiła stale duże straty co najmniej od 2009 r. (straty w wysokości 141,84 mln RON (ok. 30,83 mln EUR) w 2009 r., 535,27 mln RON (ok. 116,36 mln EUR) w 2010 r., 405 mln RON (ok. 88,04 mln EUR) w 2012 r. i 263 mln RON (ok. 57,17 mln EUR) w 2013 r.), w wyniku czego kapitał własny był ujemny (-343,5 mln RON (ok. -74,67 mln EUR) w 2010 r. i -904,6 mln RON (ok. -196,65 mln EUR) w 2012 r.); (ii) stale zwiększała swój dług (z 1 261,6 mln RON (ok. 274,26 mln EUR) w 2009 r. do 2 186,6 mln RON (ok. 475,35 mln EUR) w 2012 r.); oraz (iii) osiągała coraz niższe przychody (obroty stale spadające z 1 097,3 mln RON (ok. 238,54 mln EUR) w 2009 r. do 1 020,6 mln RON (ok. 221,87 mln EUR) w 2012 r.). W związku z tym zgodnie z pkt 10 lit. a) i pkt 11 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. CFR Marfă jest od 2009 r. przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji.
- (314) Jak wspomniano powyżej (zob. motyw 309), do *środka 5* zastosowanie mają wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. Zgodnie z pkt 20 lit. a) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. przedsiębiorstwo znajduje się w trudnej sytuacji „w przypadku spółki charakteryzującej się ograniczoną odpowiedzialnością wspólników: więcej niż połowę subskrybowanego kapitału podstawowego utracono wskutek poniesionych strat. Ma to miejsce w przypadku, gdy odliczenie poniesionych strat z kapitałów rezerwowych (i z wszystkich innych elementów ogólnie uznawanych za część funduszy własnych spółki) prowadzi do ujemnego wyniku przekraczającego połowę subskrybowanego kapitału podstawowego”. Zgodnie z pkt 20 lit. c) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. „przedsiębiorstwo uznaje się za znajdujące się w trudnej sytuacji, jeżeli bez interwencji państwa prawie na pewno będzie skazane na zniknięcie z rynku w perspektywie krótko- lub średnioterminowej”.
- (315) Rumunia stwierdziła, że po 2014 r. CFR Marfă nie znajdowała się i nie znajduje się w trudnej sytuacji w rozumieniu wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji (komunikat 2014/C 249/01) ⁽¹⁹¹⁾.
- (316) Komisja zwraca jednak uwagę na fakt, że w 2014 r., czyli w roku następującym po zamianie długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r., sytuacja finansowa CFR Marfă nadal się pogarszała. CFR Marfă straciła 73 % swojego subskrybowanego kapitału podstawowego w wyniku niepodzielonych strat w wysokości 1 828,88 mln RON (ok. 398 mln EUR) i rocznej straty w wysokości 27,16 mln RON (ok. 5,9 mln EUR). W każdym razie w 2014 r. i w latach kolejnych sytuacja CFR Marfă byłaby znacznie gorsza, gdyby nie doszło do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r., która umorzyła większość długu CFR Marfă i sztucznie „poprawiła” jej sytuację finansową.
- (317) Komisja zwraca uwagę również na fakt, że zdaniem Rumunii CFR Marfă spełnia określone w prawie krajowym kryteria objęcia jej na wniosek wierzycieli zbiorowym postępowaniem upadłościowym (tj. przeterminowane zobowiązania wynoszą powyżej 40 000 RON i są zaległe o ponad 60 dni) ⁽¹⁹²⁾. Komisja podkreśla, że CFR Marfă w istocie spełnia określone w prawie krajowym kryteria objęcia jej zbiorowym postępowaniem upadłościowym nie tylko od co najmniej 2009 r. (zob. motywy 22–25), ale także od 2014 r. Wbrew opinii Rumunii, przedsiębiorstwo nie musi być w stanie upadłości, aby można je było uznać za znajdujące się w trudnej sytuacji. Wystarczy, że dane przedsiębiorstwo spełnia warunki ogłoszenia upadłości zgodnie z prawem krajowym. Taka sytuacja miała niewątpliwie miejsce w przypadku CFR Marfă, nawet po zamianie długu na udziały w kapitale własnym. Ponieważ kwota przeterminowanych zobowiązań CFR Marfă wobec CFR Infrastructură (zob. motywy 23 i 24 oraz powiązana tabela 7 powyżej) jest znaczna, próg 40 000 RON (ok. 8 695,7 EUR) w okresie przekraczającym 60 dni został w znacznej mierze osiągnięty. W związku z tym zgodnie z pkt 20 lit. a) i c) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. CFR Marfă jest od 2014 r. przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji w odniesieniu do *środka 5*.
- (318) W związku z tym Komisja stwierdziła, że CFR Marfă jest – zgodnie z pkt 10 lit. a) i pkt 11 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. oraz z pkt 20 lit. a) i c) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. – przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji. W szczególności CFR Marfă znajduje się w trudnej sytuacji co najmniej od 2009 r., tj. od 2010 r. do czerwca 2013 r. włącznie, w okresie, w którym przyznano środki 1, 2 i 3, a także po dokonaniu w czerwcu 2013 r. zamiany długu na udziały w kapitale własnym w momencie przyznania *środka 5*. Jak wspomniano powyżej, rumuński rynek kolejowych przewozów towarowych zliberalizowano dopiero w 2008 r. ⁽¹⁹³⁾; w związku z tym wpływ nowych operatorów zagrażających pozycji CFR Marfă na rynku krajowym można było zaobserwować dopiero od 2009 r.

⁽¹⁹¹⁾ Zob. również uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, sekcja III pkt 2.

⁽¹⁹²⁾ Art. 5 ust. 1 pkt 20 i 72 rumuńskiej ustawy o upadłości nr 85 z dnia 21 kwietnia 2006 r., z późniejszymi zmianami z 2014 r. Próg ten był jeszcze niższy przed 2014 r., a mianowicie 10 000 RON (ok. 2 173,9 EUR) w okresie 30 dni.

⁽¹⁹³⁾ Zob. komunikat Komisji „Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz przedsiębiorstw kolejowych” opublikowany w dniu 22 lipca 2008 r. i dostępny pod adresem: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:184:0013:0031:PL:PDF>.

4.3. Zgodność pomocy z prawem

- (319) Komisja zwraca uwagę na fakt, że środki 1 i 2 są przyznawane od co najmniej od 2010 r., środek 3 przyznano w czerwcu 2013 r., środek 5 jest przyznawany od co najmniej od 2014 r. i wszystkie stanowią pomoc. Pomoc ta nie została zatwierdzona przez Komisję, a zatem Rumunia nie przestrzegła klauzuli zawieszającej zawartej w art. 108 ust. 3 Traktatu.
- (320) Pomoc państwa przyznawano i wypłacano, bez zgłoszenia, od 2010 r., przy czym znaczną część całkowitej pomocy przyznano w ramach zamiany długu na udziały w kapitale własnym w czerwcu 2013 r., a zatem jest ona niezgodna z prawem.

4.4. Zgodność pomocy z zasadami rynku wewnętrznego i podstawa prawna oceny

4.4.1. Wstępne rozważania dotyczące oceny zgodności

- (321) Jak wyjaśniono powyżej w motywie 107, Rumunia uważa, że Rada Unii Europejskiej zatwierdziła zamianę długu na udziały w kapitale własnym decyzją Rady z dnia 22 października 2013 r.
- (322) Komisja zwraca jednak uwagę na fakt, że w decyzji Rady z dnia 22 października 2013 r. nie rozstrzygnięto jednoznacznie kwestii zgodności z zasadami pomocy państwa środków zaproponowanych przez Rumunię w załączniku I do protokołu ustaleń; w związku z tym nie rozstrzygnięto również kwestii zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. na korzyść CFR Marfă. Jak już wyjaśniono w motywach 265–266 powyżej, z orzecznictwa Trybunału w sprawie Eurallumina jasno wynika, że decyzja Rady w sprawie zwolnienia z podatku nie stanowi zatwierdzenia pomocy państwa, a zatem przez analogię Rumunia nie może się również powoływać na decyzję Rady z dnia 22 października 2013 r., aby uzasadnić uzasadnione oczekiwania dotyczące zamiany długu na udziały w kapitale własnym⁽¹⁹⁴⁾.
- (323) Co więcej, Komisja podkreśla, że w protokole ustaleń UE-Rumunia, na podstawie którego przyjęto decyzję Rady z dnia 22 października 2013 r., zawarto wyraźny wymóg przestrzegania zasad pomocy państwa w odniesieniu do środków restrukturyzacyjnych, które mają zostać zastosowane przez Rumunię. Ściśle rzecz ujmując, w załączniku I (sekcja B pkt 9) do protokołu ustaleń wymieniono, wśród innych szczególnych środków polityki gospodarczej, co następuje: „zmniejszenie zaległości finansowych przedsiębiorstw państwowych poprzez restrukturyzację, **którą należy przeprowadzić zgodnie z unijnymi zasadami pomocy państwa i w sposób zapobiegający przyszłym stratom** [...]” (wyróżnienie dodane). Zdaniem Komisji zapis ten odnosi się w szczególności do takich przypadków jak restrukturyzacja CFR Marfă.
- (324) W związku z tym Komisja stwierdza, że twierdzenie Rumunii, jakoby decyzją Rady z dnia 22 października 2013 r. zatwierdzono zamianę długu na udziały w kapitale własnym, jest bezpodstawne.

4.4.2. Zgodność z wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. i 2014 r.

- (325) Jak wykazano w podsekcji 4.2.1 powyżej, CFR Marfă była bez wątpienia przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji i dlatego zgodność pomocy wskazanej przez Komisję w niniejszej decyzji należy ocenić zgodnie z warunkami określonymi w wytycznych dotyczących pomocy na ratowanie i restrukturyzację.
- (326) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem państwo członkowskie, które wnioskuje o zgodę na przyznanie pomocy w drodze odstępstwa od postanowień Traktatu, jest zobowiązane do współpracy z Komisją. W ramach tego zobowiązania musi ono w szczególności przedstawić wszystkie dowody, które mogłyby Komisji pozwolić na sprawdzenie, czy spełnione są wszystkie warunki zastosowania wnioskowanego odstępstwa⁽¹⁹⁵⁾.
- (327) W tym przypadku władze rumuńskie nie powołały się jednoznacznie na żadną podstawę prawną na potrzeby oceny zgodności, ponieważ ich zdaniem środki będące przedmiotem oceny nie stanowią pomocy. Rumunia wskazała jednak na podobieństwa do poprzednich spraw Komisji, w których pomoc uznano za zgodną z rynkiem wewnętrznym, w szczególności pomoc na restrukturyzację w formie zamiany długu na udziały w kapitale własnym przyznaną na rzecz greckiego przedsiębiorstwa kolejowego Trainose, zatwierdzoną przez Komisję na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE (zob. motywy 116–121). Możliwość zastosowania tej podstawy prawnej omówiono w motywie 332 poniżej.
- (328) Biorąc pod uwagę, że CFR Marfă kwalifikuje się jako przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji (zob. motyw 318 powyżej), jedyną przesłanką świadczącą o zgodności z rynkiem wewnętrznym określoną przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania⁽¹⁹⁶⁾ była pomoc na ratowanie i restrukturyzację w oparciu o wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. w odniesieniu do środków 1, 2 i 3 oraz wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. w odniesieniu do środka 5. Zgodnie z pkt 137 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. „Komisja przeanalizuje zgodność z rynkiem wewnętrznym każdej pomocy na ratowanie lub restrukturyzację udzielonej bez jej zatwierdzenia, a tym samym z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu, na podstawie niniejszych wytycznych, jeżeli część lub całość pomocy przyznano po publikacji wytycznych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*”. Ponadto zgodnie z pkt 138 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. „[w]e wszystkich innych przypadkach Komisja przeprowadzi analizę na podstawie wytycznych mających zastosowanie w czasie przyznawania danej pomocy”.

⁽¹⁹⁴⁾ Zob. sprawa C-272/12 P, Komisja/Irlandia i in., ECLI:EU:C:2013:812 z dnia 10.12.2013 r., pkt 53.

⁽¹⁹⁵⁾ Zob. sprawa C-364/90, Republika Włoska/Komisja Wspólnot Europejskich, ECLI:EU:C:1993:157, pkt 20.

⁽¹⁹⁶⁾ Zob. decyzja o wszczęciu postępowania w sprawie SA.43549 – Rumunia – Domniemana pomoc przyznana na rzecz CFR Marfă, motywy 154–159, dostępna pod adresem http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/272427/272427_1987287_50_2.pdf.

- (329) Jak wyjaśniono w motywie 275 i w przypisie 27, środki 1 i 2 (długi CFR Marfã wobec budżetu państwa i CFR Infrastructurã) zostały w czerwcu 2013 r. w znacznym stopniu zamienione na udziały w kapitale własnym za pomocą środka 3. W związku z tym Komisja uważa, że środki 1, 2 i 3 przyznano przed opublikowaniem wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. Jeśli chodzi o środek 5, wprowadzono go po wdrożeniu środka 3 w 2013 r. i dalej stosowano go po opublikowaniu wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2014 r. (tj. dnia 31 lipca 2014 r.). Ponadto, biorąc pod uwagę fakt, że środka 4 nie uznano za pomoc (zob. motywy 215 i 304 powyżej), zgodność tego szczególnego środka 4 z rynkiem wewnętrznym nie podlega ocenie.
- (330) Rumunia twierdzi, że istnieją znaczne podobieństwa między środkami przyznanymi na rzecz CFR Marfã a innymi sprawami dotyczącymi restrukturyzacji przewoźników kolejowych w UE, w przypadku których Komisja uznała pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym (zob. motywy 117 i nast. powyżej).
- (331) W tym względzie Komisja uważa jednak, że istnieje szereg istotnych różnic między sytuacją CFR Marfã a sytuacją greckich i słowackich przedsiębiorstw kolejowych, co nie gwarantuje zgodności pomocy na rzecz CFR Marfã z rynkiem wewnętrznym, jak ma to miejsce w przypadku zasiedziałyh greckich i słowackich operatorów kolejowych. Specyfikę tych szczególnych przypadków podsumowano poniżej.
- (332) W dniu 16 czerwca 2017 r. Komisja przyjęła pozytywne decyzje zatwierdzające pomoc na restrukturyzację na mocy art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE na rzecz TRAINOSE i OSE w kwocie ponad 15 mld EUR. Oba precedensy należy rozpatrywać w kontekście trwającego makroekonomicznego programu naprawczego dla Grecji, w którym wskazano, że konieczna jest restrukturyzacja OSE (zarządcy infrastruktury kolejowej) i TRAINOSE (operatora kolejowego). W kontekście greckiego programu dostosowań gospodarczych Grecja musiała przeprowadzić restrukturyzację OSE, swojego państwowego zarządcy infrastruktury kolejowej. W lutym 2011 r. Grecja zgłosiła trzy środki na rzecz OSE. Jeżeli chodzi o TRAINOSEW, protokole ustaleń zawartym z trójką przewidziano wymóg prywatyzacji TRAINOSE od 2010 r. Grecja poddała TRAINOSE restrukturyzacji i reorganizacji w celu zwiększenia jego efektywności. Biorąc pod uwagę, że w przeciwieństwie do CFR Marfã TRAINOSE jest jedynym przewoźnikiem kolejowym, a OSE jest jedynym zarządcą infrastruktury kolejowej, ryzyko przerwania ciągłości działalności, które mogłoby wynikać z braku możliwości kontynuowania przez TRAINOSE świadczenia usług z zakresu transportu kolejowego, mogłoby z kolei zagrażać ciągłości dostaw usług kolejowego transportu pasażerskiego i towarowego w Grecji, co z kolei zagrażałoby zdolności OSE do utrzymania infrastruktury kolejowej.
- (333) Poprzez prywatyzację TRAINOSE na rzecz TRENITALIA Grecja zdecydowanie przecięła powiązania między zarządcą jej infrastruktury kolejowej a przewoźnikiem kolejowym. Ponadto Komisja uznała, że w świetle tych niespotykanych i szczególnych okoliczności w greckim sektorze kolejowym pomoc przyznana na rzecz TRAINOSE ma zasadny cel zaradzenia poważnym zaburzeniom greckiej gospodarki. TRAINOSE było mianowicie bardzo ważnym bezpośrednim i pośrednim pracodawcą w Grecji, gdzie ponad 99 % przedsiębiorstw to małe i średnie przedsiębiorstwa. Stopy bezrobocia w Grecji osiągały historycznie wysokie wartości i stanowiły największy problem, jaki należało rozwiązać (od 17,9 % w 2011 r. do 27,5 % w 2013 r. i utrzymywały się powyżej 20 % w latach 2010–2017) ⁽¹⁹⁷⁾. MŚP w Grecji stoją przed nadzwyczajnym ryzykiem zmienności gospodarczej wynikającej z niestabilnego środowiska gospodarczego w państwie, a w szczególności ze skutków, jakie ma ta sytuacja na dostęp do finansowania, które jest zasadniczą kwestią dla MŚP.
- (334) Sytuacja gospodarki greckiej i rola zasiedziałego operatora usług kolejowego transportu towarowego w Grecji, opisana w sprawie TRAINOSE, są całkowicie odmienne od sytuacji gospodarczej Rumunii i roli odgrywanej przez CFR Marfã w gospodarce tego kraju w omawianym przypadku z kilku powodów. Jak Komisja zauważyła w momencie zastosowania art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE do środków ukierunkowanych na rozwiązanie problemów w Grecji, skala i czas trwania recesji gospodarczej panującej w Grecji znacząco wykracza poza problemy, przed którymi stoją gospodarki państw członkowskich w kontekście standardowego cyklu koniunkturalnego, w którym spowolnienie gospodarcze należy przyjąć jako normalny wzorzec wzrostu i rozwoju. Komisja uznała wyjątkowe skutki kryzysu dla różnych sektorów gospodarki. W tym kontekście Komisja uznała, że przedłużenie środków wsparcia przyznawanych w ramach pomocy państwa na rzecz greckiego sektora finansowego do dnia 30 czerwca 2017 r. jest konieczne, aby możliwe było zaradzenie poważnym zaburzeniom greckiej gospodarki, zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE. Te ustalenia odnoszące się do sytuacji greckiej gospodarki od grudnia 2011 r. pozostawały nadal istotne do celów stosowania zasad pomocy państwa. Zaistniała sytuacja miała wpływ na grecki sektor kolejowy, będąc przyczyną szeregu zaburzeń, takich jak spadek popytu na usługi zarówno pasażerskiego, jak i towarowego transportu kolejowego, wynikający z zaprzestania działalności przez niektóre przedsiębiorstwa, ograniczenie działalności gospodarczej (np. FYROM lub EBZ), jak również niezdolność niektórych przedsiębiorstw do opłacania swoich rachunków oraz wynikające z tego problemy z płynnością TRAINOSE. Komisja zwróciła uwagę, że w latach 2008–2012 odnotowano spadek obsłużonych pasażerokilometrów o 49 %, a w przypadku transportu towarowego odnotowano spadek w tonokilometrach nawet o 64 %.

⁽¹⁹⁷⁾ Ibidem.

- (335) Tymczasem ponad połowę (64 % w tonokilometrach) rynku kolejowych przewozów towarowych w Rumunii obsługują już konkurenci. Sytuacja dotycząca bezrobocia w Rumunii bardzo różni się od sytuacji w Grecji, przy czym przez ostatnie dziesięć lat stopa bezrobocia utrzymywała się stale poniżej średniej UE (najwyższa roczna stopa bezrobocia w Rumunii od 2009 r. wynosiła 7,2 % w 2011 r. i stale spadała, osiągając 4,9 % w 2017 r. i 4,2 % w 2018 r.)⁽¹⁹⁸⁾. W tym kontekście roli CFR Marfă nie można uznać za nadrzędną ani pod względem bezpośredniego, ani pośredniego zatrudnienia w Rumunii. Ponadto jest również bardzo mało prawdopodobne, aby MSP jako kategoria podmiotów gospodarczych zostały szczególnie dotknięte przez samo możliwe opuszczenie rynku przez CFR Marfă, ponieważ ponad 50 % rynku obsługują już konkurenci CFR Marfă, a znaczną część klientów CFR Marfă stanowią przedsiębiorstwa państwowe.
- (336) Kolejny przypadek przytoczony przez Rumunię (zob. motyw 116) dotyczy pomocy dla HŽ Cargo d. o. o. w formie umorzenia długu krajowego operatora kolejowego HZ Cargo w wysokości 975 mln HRK i odpowiedniej zamiany na udziały w kapitale własnym w 2015 r., co również pociągnęło za sobą podwyższenie kapitału HZ Cargo. Rumunia przypomina, że w sprawie HZ Cargo pomoc państwa uznano za niezgodną z prawem, ale mimo to zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, w związku z czym HZ Cargo nie musiała zwracać tej kwoty pomocy. Sytuacja HZ Cargo jednak bardzo się również różni od sytuacji CFR Marfă. W szczególności środek przyznany HZ Cargo posłużył do skompensowania wyraźnie określonych i zindywidualizowanych długów zaciągniętych przed datą przystąpienia Chorwacji do Unii Europejskiej (tj. dnia 1 lipca 2013 r.), co zdecydowanie nie ma miejsca w przypadku CFR Marfă, ponieważ Rumunia przystąpiła do UE w 2007 r., trzy lata przed okresem objętym oceną w niniejszej sprawie.
- (337) Na potrzeby kompletności Komisja przypomina, że miała miejsce jeszcze inna sprawa, w której zatwierdzono pomoc dla zasiedzialego przedsiębiorstwa kolejowego i która dotyczyła dotacji w wysokości 96,5 mln EUR dla słowackiego zasiedzialego operatora kolejowego, będącego w 100 % własnością państwa, na budowę nowych słowackich służących do konserwacji pociągów pasażerskich (np. czyszczenie taboru, uzupełnianie wody lub inne drobne naprawy). W tym konkretnym przypadku Komisja uznała, że dotacja stanowi pomoc, ale uznała ją za zgodną z rynkiem wewnętrznym, uzasadniając, że środek ten przyczyni się do realizacji celów leżących we wspólnym interesie Unii, w szczególności do przeniesienia transportu z drogowego na kolejowy, wspierania ochrony środowiska i zmniejszenia natężenia ruchu drogowego. Komisja przypomina, że zobowiązania zaproponowane przez Słowację (w szczególności otwarty i niedyskryminacyjny dostęp), w połączeniu z przyczynieniem się pomocy do realizacji celów leżących we wspólnym interesie Unii, były decydujące dla wyciągnięcia przez Komisję wniosku, że środek ten nie spowoduje nadmiernego zakłócenia konkurencji, i w związku z tym zatwierdziła go na mocy art. 93 TFUE.
- (338) Jest oczywiste, że wspomniane powyżej przypadki znacznie różnią się od przedmiotowej sprawy dotyczącej CFR Marfă.
- (339) Rumunia nie zgłosiła żadnego znaczącego planu restrukturyzacji, który spełniałby standardy wymagane w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (340) Rumunia odniosła się jedynie *ex post*, w maju 2017 r., do różnych „środków restrukturyzacyjnych” mających na celu poprawę sytuacji finansowej CFR Marfă, w tym do wykazu środków na lata 2017–2020. Ponadto w swoich uwagach do decyzji o wszczęciu postępowania Rumunia przedstawiła dokument zatytułowany „Plan restrukturyzacji i reorganizacji” dotyczący CFR Marfă, przyjęty przez zgromadzenie udziałowców przedsiębiorstwa w czerwcu 2014 r.⁽¹⁹⁹⁾, oraz towarzyszący mu coroczny wykaz środków mających na celu zwiększenie przychodów i zmniejszenie kosztów w latach 2014–2017⁽²⁰⁰⁾. Jednak łącznie dokumenty te nie spełniają standardu wymaganego w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji, aby można było je uznać za „wykonalny, spójny i dalekosiężny plan restrukturyzacji”. W istocie brakuje w nich wszystkich wskaźników dotyczących rentowności i stopy zwrotu w przyszłości, prognoz na najbliższe 3–5 lat, oszacowań przyszłego zapotrzebowania, porównania różnych scenariuszy restrukturyzacji (podstawowy, pesymistyczny), analizy SWOT, szczegółowych informacji na temat przyznanej pomocy państwa, wkładu własnego itd. Ponadto nie wydaje się, aby poszczególne środki restrukturyzacyjne przewidziane w dokumencie z 2014 r. (wdrożone lub nie) ponownie uczyniły przedsiębiorstwo stabilnym albo rentownym nawet w 2018 r., czyli w roku, gdy przedsiębiorstwo nadal kumulowało dług wobec CFR Infrastructură i odnotowywało straty.
- (341) Mówiąc dokładniej, w 2018 r. CFR Marfă poniosła straty w wysokości 158,05 mln RON (ok. 34 mln EUR) i odnotowała znaczne ogólne zadłużenie (krótkoterminowe) w wysokości ok. [...] mln RON (ok. [...] mln EUR). Z tej kwoty ponad 70 % stanowiło dług wobec CFR Infrastructură (całkowity dług na koniec roku w wysokości 884,3 mln RON (ok. 192 mln EUR), z czego dług pozostały do spłaty wynosił 792,33 mln RON (ok. 172 mln EUR)⁽²⁰¹⁾.

⁽¹⁹⁸⁾ Dane Eurostatu dostępne pod adresem: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

⁽¹⁹⁹⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, podsekcja III.4 i załącznik 10.

⁽²⁰⁰⁾ Uwagi Rumunii dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, podsekcja III.4 i załącznik 12.

⁽²⁰¹⁾ Odpowiedź Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 39.

- (342) Rumunia nie przedstawiła zatem żadnych istotnych i przekonujących informacji dowodzących, że środki restrukturyzacyjne wprowadzono w celu zapewnienia przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa. Na bardzo późnym etapie postępowania (podczas spotkania ze służbami Komisji w dniu 24 lipca 2019 r.) władze rumuńskie wspomniały, że spółka pracuje nad sprawozdaniem w sprawie strategii rozwoju CFR Marfă. W każdym razie jakakolwiek hipotetyczna zaktualizowana lista środków, które mogłyby zostać opracowane po wydaniu decyzji o wszczęciu postępowania, z założenia wybiegałyby w przyszłość, podczas gdy w decyzji oceniono środki wprowadzone przez państwo w przeszłości, co najmniej od 2010 r.
- (343) W tym konkretnym kontekście, w którym CFR Marfă przynosi straty od 2009 r., warunki zgodności z rynkiem wewnętrznym określone w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji nie są spełnione. W szczególności, biorąc pod uwagę znaczną kwotę pomocy w wysokości co najmniej 2 619,27 mln RON (ok. 569,41 mln EUR) oraz obecną sytuację finansową przedsiębiorstwa, a także dług pozostały do spłaty wobec CFR Infrastructură w wysokości co najmniej 792 mln RON (ok. 172 mln EUR)⁽²⁰²⁾, CFR Marfă nie ma perspektyw na zebranie rzeczywistego i faktycznego wkładu własnego; nie ma również perspektyw na odzyskanie rentowności bez dodatkowej pomocy państwa.
- (344) Ponadto, biorąc pod uwagę wiodącą pozycję CFR Marfă w sektorze kolejowych przewozów towarowych w Rumunii oraz jej istotny udział w różnych rynkach produktowych, na których prowadzi działalność, a także zgodnie z sekcją 3.6.2 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji, CFR Marfă powinna była wdrożyć środki w celu ograniczenia zakłóceń konkurencji spowodowanych pomocą. W tym kontekście Komisja zauważa, że Rumunia nie zaproponowała żadnych strukturalnych środków wyrównawczych ani środków wyrównawczych w zakresie postępowania.
- (345) W związku z tym, w świetle powyższego, po zakończeniu etapu postępowania Komisja stwierdza, że żaden ze środków nie spełnia kryteriów zgodności pomocy na ratowanie lub restrukturyzację określonych w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (346) Jeżeli chodzi o art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, Komisja nie wie o istnieniu żadnych ram ani wytycznych dotyczących stosowania art. 107 ust. 3, które mogłyby mieć zastosowanie do ocenianych środków, jak wyjaśniono poniżej.
- (347) Art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu stanowi, że: „pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem” może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym. W tym względzie w sekcji 4 wytycznych dotyczących transportu kolejowego⁽²⁰³⁾ określono ramy na potrzeby oceny, czy pomoc państwa na rzecz przedsiębiorstw kolejowych w formie anulowania długów można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie postanowień Traktatu dotyczących pomocy państwa. W pkt 53 wytycznych dotyczących transportu kolejowego przewidziano, że w szczególnych przypadkach (gdy anulowane długi dotyczą wyłącznie koordynacji transportu, rekompensat z tytułu obowiązku świadczenia usług publicznych lub normalizacji rachunkowości) zgodność tej pomocy należy oceniać na podstawie art. 93 Traktatu.
- (348) Zgodnie z pkt 54 wytycznych dotyczących transportu kolejowego „[w] świetle art. 9 dyrektywy 91/440/EWG, Komisja jest ponadto zdania, że pod pewnymi warunkami pomoc taka może zostać zatwierdzona również przy braku restrukturyzacji finansowej, o ile anulowane są długi stare, które zostały zaciągnięte przed wejściem w życie dyrektywy 2001/12/WE określającej warunki otwarcia sektora dla konkurencji”.
- (349) Komisja zwraca uwagę na fakt, że zgodnie z pkt 56 wytycznych dotyczących transportu kolejowego w przypadku państw członkowskich, które przystąpiły do Unii po wejściu w życie dyrektywy 2001/12/WE w dniu 15 marca 2001 r., za odpowiednią datę należy uznać datę ich przystąpienia. W związku z tym odpowiednią datą w ramach niniejszej decyzji jest data przystąpienia Rumunii do UE, którą jest dzień 1 stycznia 2007 r.
- (350) Komisja zwraca ponadto uwagę na fakt, że do uznania pomocy, którą przyznano CFR Marfă, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu nie jest konieczna ocena, czy spełniono łącznie warunki określone w pkt 55–60 wytycznych dotyczących transportu kolejowego, ponieważ wszystkie środki oceniane w niniejszej decyzji przyznano później niż w dniu przystąpienia.
- (351) W świetle powyższego Komisja stwierdza, że środki pomocy państwa przyznane spółce CFR Marfă są niezgodne z rynkiem wewnętrznym.

⁽²⁰²⁾ Zob. najnowsze dane liczbowe w odpowiedzi Rumunii z dnia 27 czerwca 2019 r., pkt 39.

⁽²⁰³⁾ Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz przedsiębiorstw kolejowych (Dz.U. C 184 z 22.7.2008, s. 13).

5. ODZYSKIWANIE ŚRODKÓW

- (352) Zgodnie z TFUE i z utrwalonym orzecznictwem sądów unijnych w przypadku stwierdzenia niezgodności pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym Komisja jest uprawniona do podjęcia decyzji o zmianie formy lub wycofaniu pomocy przez państwo członkowskie⁽²⁰⁴⁾. Z utrwalonego orzecznictwa sądów unijnych wynika również, że nałożenie na państwo członkowskie obowiązku wycofania pomocy uznanej przez Komisję za niezgodną z rynkiem wewnętrznym ma na celu przywrócenie sytuacji sprzed przyznania pomocy⁽²⁰⁵⁾.
- (353) W tym kontekście sądy unijne ustaliły, że cel ten uznaje się za osiągnięty, jeżeli beneficjent pomocy niezgodnej z prawem dokonał jej zwrotu wraz z odsetkami od zwracanej pomocy i utracił korzyść posiadaną względem konkurentów na rynku wewnętrznym⁽²⁰⁶⁾.
- (354) Zgodnie z orzecznictwem art. 16 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589⁽²⁰⁷⁾ stanowi, że: „w przypadku gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy niezgodnej z prawem, Komisja podejmuje decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu windykacji pomocy od beneficjenta”.
- (355) Zatem biorąc pod uwagę fakt, że środki 1, 2, 3 i 5 wprowadzono z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i że należy je uznać za pomoc niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym, pomoc ta musi zostać odzyskana w celu przywrócenia sytuacji istniejącej na rynku wewnętrznym przed przyznaniem pomocy. Proces odzyskiwania obejmuje czas od dnia przekazania pomocy beneficjentowi do dnia jej skutecznego odzyskania. Do kwot podlegających zwrotowi dolicza się odsetki do momentu skutecznego odzyskania środków.
- (356) Jak wykazano w motywach 326–351, pomoc przyznaną CFR Marfá łącznie w ramach czterech *środków* (1, 2, 3 i 5) i wynoszącą co najmniej 2 619,27 mln RON (ok. 569,41 mln EUR), tj. kwotę pomocy w ramach *środka* 1 wynoszącą co najmniej 1 001,2 mln RON (ok. 217,65 mln EUR), powiększoną o kwotę pomocy w ramach *środka* 2 wynoszącą co najmniej 783,78 mln RON (ok. 170,39 mln EUR), powiększoną o kwotę pomocy odpowiadającą *środkowi* 5 wynoszącą co najmniej 834,29 mln RON (ok. 181,37 mln EUR), powiększoną o odpowiednią różnicę w odsetkach – do wysokości rynkowej stopy procentowej – od wszystkich przeterminowanych długów (obliczanych zgodnie z metodą opisaną w motywach 204–209, 237–238 oraz 260–262 powyżej), wprowadzono z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE, a zatem należy ją uznać za pomoc niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym, pomoc ta musi zostać odzyskana w celu przywrócenia sytuacji istniejącej na rynku wewnętrznym przed przyznaniem pomocy.
- (357) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem niewypłacalność beneficjenta i jego niezdolność do zwrotu kwoty pomocy nie stanowi ważnego powodu do tego, aby zwolnić go z obowiązku spłaty⁽²⁰⁸⁾. W takim przypadku przywrócenie sytuacji sprzed przyznania pomocy i wyeliminowanie zakłócenia konkurencji można zasadniczo uzyskać, rejestrując kwotę należną związaną ze zwrotem pomocy w rejestrze długów w ramach postępowania upadłościowego obejmującego likwidację. Jeżeli państwo członkowskie nie może odzyskać całości pomocy, wpis do rejestru stanowi spełnienie obowiązku odzyskania pomocy, o ile procedura ta prowadzi do przeprowadzenia skutecznej likwidacji majątku beneficjenta, czyli do zaprzestania jego działalności⁽²⁰⁹⁾.

6. WNIOSEK

- (358) Komisja stwierdza, że *środki* 1, 2, 3 i 5 stanowią łącznie i osobno pomoc państwa na rzecz CFR Marfá w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- (359) Komisja stwierdza, że *środek* 4 nie stanowi pomocy państwa na rzecz CFR Marfá.
- (360) Komisja stwierdza, że Rumunia wprowadziła *środki* 1, 2, 3 i 5 w sposób niezgodny z prawem i z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- (361) Komisja stwierdza, że elementy pomocy w ramach *środków* 1, 2, 3 i 5 są niezgodne z rynkiem wewnętrznym, ponieważ nie zostały spełnione odpowiednie warunki określone w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 2004 r. i 2014 r. i nie wskazano żadnych innych podstaw do uznania zgodności. Pomoc niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym należy zatem odzyskać od beneficjenta wraz z odsetkami od zwracanej pomocy,

⁽²⁰⁴⁾ Wyrok Sądu z dnia 12 lipca 1973 r., Komisja/Niemcy, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, pkt 13.

⁽²⁰⁵⁾ Wyrok Sądu z dnia 21 marca 1990 r., Belgia/Komisja, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, pkt 66.

⁽²⁰⁶⁾ Wyrok Sądu z dnia 17 czerwca 1999 r., Belgia/Komisja, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, pkt 64 i 65.

⁽²⁰⁷⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

⁽²⁰⁸⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2004 r., Niemcy/Komisja, C-277/00, ECLI:EU:C:2004:238, pkt 85; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 15 stycznia 1986 r., Komisja/Belgia, C-52/84, ECLI:EU:C:1986:3, pkt 14; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 marca 1990 r., Belgia/Komisja, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, pkt 60–62.

⁽²⁰⁹⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 grudnia 2012 r., Komisja/Hiszpania, C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, pkt 104.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Następujące środki będące przedmiotem niniejszej decyzji, które Rumunia wprowadziła w życie w sposób niezgodny z prawem i z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE, stanowią łącznie i osobno pomoc państwa:

- a) nieegzekwowanie spłat i dalszy wzrost zadłużenia CFR Marfă wobec budżetu państwa w okresie od 2010 r. do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r.;
- b) nieegzekwowanie spłat i dalszy wzrost zadłużenia CFR Marfă wobec CFR Infrastructură w okresie od 2010 r. do zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r.;
- c) zamiana długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r.;
- d) nieegzekwowanie spłat i dalszy wzrost zadłużenia CFR Marfă wobec CFR Infrastructură w okresie od zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. do 2018 r. włącznie.

Artykuł 2

Następujący środek będący przedmiotem niniejszej decyzji nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE:

- a) nieegzekwowanie spłat i dalszy wzrost zadłużenia CFR Marfă wobec budżetu państwa w okresie od zamiany długu na udziały w kapitale własnym w 2013 r. do 2018 r. włącznie.

Artykuł 3

Pomoc państwa w ramach środka 3 uwzględniono już w pomocy w ramach *środka 1* i *środka 2*, i z tego powodu pomocy w ramach *środka 3* nie dodano do łącznej kwoty pomocy, aby uniknąć podwójnego liczenia pomocy. Pomoc państwa w wysokości co najmniej 2 619,27 mln RON (ok. 569,41 mln EUR) – tj. kwota pomocy w ramach *środka 1* (co najmniej 1 001,2 mln RON, ok. 217,65 mln EUR), powiększona o kwotę pomocy w ramach *środka 2* (co najmniej 783,78 mln RON, ok. 170,39 mln EUR), powiększona o kwotę pomocy odpowiadającą *środkowi 5* (co najmniej 834,29 mln RON, ok. 181,37 mln EUR), powiększona o odpowiednie odsetki od każdego z przeterminowanych długów w ramach *środków 1, 2* i *5* obliczone na podstawie rynkowej stopy procentowej (które należy określić zgodnie z opisaną metodą obliczeń) – w całości przyznana przez Rumunię niezgodnie z prawem, z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na rzecz CFR Marfă, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 4

1. Rumunia odzyskuje od beneficjenta pomoc, o której mowa w art. 1.
2. Do kwot podlegających zwrotowi dolicza się odsetki za cały okres począwszy od dnia, w którym pomoc została przekazana do dyspozycji beneficjenta, do dnia jej faktycznego odzyskania.
3. Odsetki nalicza się narastająco zgodnie z przepisami rozdziału V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004⁽²¹⁰⁾ oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 271/2008⁽²¹¹⁾ zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 794/2004.
4. Rumunia wstrzymuje wszelkie dalsze nieegzekwowanie spłat długów, o którym mowa w art. 1, ze skutkiem od daty przyjęcia niniejszej decyzji.

Artykuł 5

1. Odzyskanie pomocy, o której mowa w art. 1, odbywa się w sposób bezzwłoczny i skuteczny.
2. Rumunia zapewnia wykonanie niniejszej decyzji w terminie sześciu miesięcy od daty jej notyfikacji.

Artykuł 6

1. W terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Rumunia przekazuje Komisji następujące informacje:
 - a) łączną kwotę (kwota główna i odsetki od zwracanej pomocy) do odzyskania od beneficjenta;

⁽²¹⁰⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).

⁽²¹¹⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 271/2008 z dnia 30 stycznia 2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 794/2004 w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 82 z 25.3.2008, s. 1).

- b) szczegółowy opis środków już podjętych oraz środków planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji;
- c) dokumenty potwierdzające, że beneficjentowi nakazano zwrot pomocy.

2. Do momentu całkowitego odzyskania pomocy, o której mowa w art. 1, Rumunia na bieżąco informuje Komisję o kolejnych środkach podejmowanych na szczeblu krajowym w celu wykonania niniejszej decyzji. Na wniosek Komisji Rumunia bezzwłocznie przedstawia informacje o środkach już podjętych oraz środkach planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji. Rumunia dostarcza również szczegółowe informacje o kwocie pomocy oraz odsetkach już odzyskanych od beneficjenta.

Artykuł 7

Niniejsza decyzja skierowana jest do Rumunii.

Komisja może opublikować kwoty pomocy i odsetek od zwracanej pomocy odzyskane w zastosowaniu niniejszej decyzji, nie naruszając przepisów art. 30 rozporządzenia (UE) 2015/1589.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 lutego 2020 r.

W imieniu Komisji
Margrethe VESTAGER
Wiceprzewodnicząca wykonawcza
